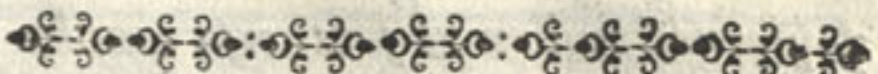

quis suadente, formam præstat, & eam re-
servat Pontifici præter mortis articu-
lum, ut tenent DD. etiam de quibus n. 1.
Casir. Palao mor. part. 6. de censur. disp. 3.
punct. 22. num. 2. & 3. & punct. 23.

C A P U T LXIII.

- 26 Et utrum si detur competentia inter Archiepiscopum, aut Episcopum, & Nuntium, aut Legatum à latere circa absolutionem talis excommunicationis ante ejus declarationem, ad quem pertineat absolutio, & an possit à quocunque fieri?
- 27 Dicendum est Legatos à latere ante declarationem excommunicationis posse absolvere ab excommunicatione incurta à dicto capite *Si quis suadente, ex cap. Excommunicatis 9. de offic. Legat. & c. Quoad translationem 4. cap. Ad eminentiam 20. de sentent. excommunic. & ibi Barbof. in collect. Cord. d. part. 1. tract. 2. quest. 22. num. 3. Bordon. in miscel. decis. 25. ubi explicat Oliva de foro Eccles. 2. p. quest. 38. num. 7. qui etiam loquitur in Nuntio: Barbof. de jur. eccles. lib. 1. cap. 5. num. 27.*
- 28 Alij verò Legati, qui non sunt à latere, possunt absolvere eos, qui sunt de ea provincia, ubi illi sunt Legati; non verò alios, qui ex alijs provincijs ad illos deveniunt, nisi hoc ex peculiari privilegio sit illis concessum, ut tenet Cord. d. quest. 22. n. 5. Bordon. d. decis. 25. ubi in Legato à latere tenet contrarium.
- 29 Legati autem nati non possunt, nisi expressam facultatem ad hoc habeant, ex Cordeir. d. quest. 22. num. 6.
- 30 Dixi dummodò non sit declaratus excommunicatus à proprio iudice, quia tunc ab eo absolvi potest, ex Glossa verbo *Præventus, in cap. Proposisti 19. de foro compet. Bordon. d. decis. 25. ad fin.*
- 31 Quod non competit Archiepiscopo, aut Episcopo, ex dicto textu *in cap. Si quis suadente: Oliva d. quest. 38. num. 7.*
- 32 Nisi in casibus de quibus sigillatim agit Aug. Barbof. *ad dict. cap. Si quis suadente, num. 76. & seqq.* ubi omnes casus refert, in quibus Archiepiscopus, aut Episcopus potest. Prosper Fagn. *in cap. Perpendimus, de sentent. excommunic.*

Utrum Regulares exempti, cujuscunque Ordinis sint, possint administrare Sacramenta pœnitentiæ sæcularibus absque licentia Archiepiscopi, aut Episcopi diœcesani; aut etiam prædicare, etiam si in aliena diœcesi approbati sint: & possit Archiepiscopus, aut Episcopus procedere contra Regulares, & eos remove à talibus ministerijs, eos coercendo præceptis, & alijs juris remedijs; vel etiam præcipere, ut donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeant, à tali ministerio se abstineant: & quis ad hoc debeat requiri? Et an Archiepiscopus, Episcopusve Regularem semel approbatum, sine nova causa suspendere possit ab ipsis licentijs: & an hoc possit Nuntius cum potestate Legati à latere, aut etiam Legatus à latere impedire aut prohibere, & per viam appellationis cognoscere, contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo?

S U M M A R I U M.

- 1 Utrum Archiepiscopus aut Episcopus possit contra Regulares aliquid statuere ad hoc ut exhibeant licentias confitendi, & prædicandi: & de alijs questionis positionibus.
- 2 In hac materia confitendi, & prædicandi potest Archiepiscopus, aut Episcopus procedere contra exemptos secundum arbitrium suum, non obstante contradictione Illustrissimi Nuntij

cum potestate Legati à latere.

3 Quando cœptum & finitum sit opus hujus parti circa controversiam & competentiam, de qua in cap. 1.

1 **Q**uoad primam partem quæstionis sunt videndi resolventes ex S. Concil. Tridentini decretis & Bullis Apostolicis DD. omnes quos recert Frances Pastor. Reg. 2. part. quæst. 9. 10. 11. 20. 21. 22. & per tot. & ipse Frances, quia in hac materia nihil intactum relinquit; ac etiam ultra citatos Doctissimus Episcopus Palafox in lib. intitulado *defensa Canonica por la jurisdicion Ecclesiastica de la Puebla de los Angeles*, solùm super hac materia scribens; & post eos etiam optimè Joannes Sanches *selectar. disp. 48. per tot. 49. & 50. Villarroel. Gobierno Eccles. y pacific. part. 1. quæst. 6. art. 2. & art. 6. Aug. Barb. in collectan. ad Concil. Trid. sess. 5. de reform. cap. 2.*

2 Quoad secundam partem certum est, quod in hac materia potest Archiepiscopus aut Episcopus procedere contra exemptos secundùm arbitrium suum, non obstante contradictione Illustrissimi Nuntij cum potestate Legati à late-

re, qui in hoc casu nihil potest statuere, nec per querelæ viam, nec per appellationis remedium, neque etiam per alium modum, ut in terminis Villarroel. *dict. art. 6. & num. 7.* ex Bulla Greg. XV. quæ incipit *Inscrutabile*, concessa anno 1622. cujus verba ibi refert etiam Joannes Sanch. *select. disp. 49 pag. 340.*

Ex quibus resoluta manet hæc quæ-³stio ultima hujus partis, in qua omnia, ni fallimus, diximus, & disputavimus secundùm verum factum propositum in primo capite, cujus errores debent à lectoribus indulgeri, attenta temporis brevitæ, in qua scriptum fuit; eam enim cœpimus in primo sabbatho Quadragesimæ anni hujus 1673. die 19. Februarij, & finem ei imposuimus in Dominica Passionis Domini Nostri Jesu Christi ejusdem anni, die 19. Martij Festivitatibus Sancti Joseph: ac proinde in unius mensis spatio facta fuit, & utinam sit in Christi Domini Nostri gloriam, & in Jurisdictionis Ordinariæ utilitatem, ut cessent controversiæ, & in pace jurisdictiones Ecclesiasticæ conserventur.

TRACTATUS DE COMPETENTIIS INTER ARCHIEPISCOPOS,

Episcopos, & Nuntium Apostolicum cum potestate
Legati à Latere.

PARS SECVNDA.

CAPUT LXIV.

Utrum si Legatus à latere, aut Nuntius cum illius potestate concurrat cum Archiepiscopo, aut Episcopo. eis præcedat, & coram illis debeat thurificari, etiam illis contradicentibus: & alia utilia referuntur circa præcedentias Archiepiscoporum, & Episcoporum inter se; & de remedio ad eas consequendas.

SUMMARIUM.

- 1 Disputare de præcedentia est laudabile, & quare.
- 2 Legati de latere an præcedant alijs Legatis, aut Archiepiscopis: & quid in Nuntijs cum potestate Legati à latere: & num. 3. & 4.
- 5 Utrum Archiepiscopi præcedant Episcopis: & num. 6.
- 7 Episcopi inter se quando præferantur: & num. 8. 9. & 10.
- 11 Et quid in Capitulo, & num. 12.
- 13 Utrum Patriarchæ præcedant Ar-

chiepiscopis, aut Episcopis.

- 14 Utrum Episcopus Doctor præcedat Episcopo non Doctore.
- 15 Utrum Cardinales præcedant Archiepiscopis, aut Episcopis.
- 16 Utrum Episcopus qui concurrit cum Inquisitore præcedat.
- 17 Utrum Archiepiscopi, aut Episcopi præcedant Comitibus, aut Marchionibus in consilio Regis, aut Principis, quando ante consecrationem præcedebant Marchiones Archiepiscopis, & Comites Episcopis: & num. 18. & seqq.
- 22 Ecclesiastica dignitas habet præferentiam.
- 23 In præcedentia attenditur ordo scripturæ.
- 26 In præcedentijs attenditur consuetudo.
- 27 Et etiam possessio acquisita per unicum actum: & num. 28.
- 29 Et ista possessio est manutenibilis. Quid in illo qui est antiquior in possessione dignitatis, ibid.
- 30 Resolvitur quæstio cum distinctione: & num. 31.
- 31 Episcopis successoribus non præjudicat patientia antecessorum.
- 32 Præcedentiam deperditam à successoribus

ribus possunt recuperare successores in dignitate.

33 Licitum est resistere etiam manu armata contra eum, qui jus precedentie infringit.

34 Quod remedium competat pro precedentia consequenda, & quomodo defendi debeat ab Archiepiscopo aut Episcopo: & n. 35. usque ad n. 41.

42 De materia precedentie ad varias questiones, remissivè.

I

UM disputare de precedentia sit laudabile, ut late exornat Cyriac. forens. controu. 201. n. 1. & seqq. congruum est, ut qui aliquo munere fungitur, ejus auctoritatem, & decorem tueatur, & pro virili defendat, l. Observandum, in fine, ff. de offic. Præstid. l. 1. de postul. Larrea alleg. 51. num. 1. Scan. in prop. Relig. discept. 14. cap. 5. num. 39. & ideo non est otiosa hæc quaestio.

2 In qua dicendum est, quod Legati de latere sunt principales & digniores, ita ut presentibus illis nemo eis præcedat, nec alij Legati, ex textu in cap. Volentes, de offic. Leg. ubi Barb. Ceremon. Episcop. lib. 1. cap. 23. pag. 40. ubi primò thurificantur Legati de latere, postea verò Nuntij Apostolici, prout refert Ferro de precedent. quest. 29. num. 2.

3 Et nedum præferuntur cæteris Legatis inferioribus, sed etiam Archiepiscopis, aut Episcopis, & Ordinarijs intra suas provincias consistentibus; & quare, tradit Ferro dict. quest. 29. num. 3. & probatur ex eodem Ceremon. Rom. lib. 1. cap. 23. pag. 40. ubi thurificatur primò Legatus Cardinalis, mox Archiepiscopus, & Episcopus, & Abbas, ut ibi videre est, & per Ferro ubi suprà: Bordon. theatr. precedent. num. 206.

4 Hoc idem dicendum est de Nuntijs creatis cum potestate Legati à latere, ut ex dicto Ceremoniali tradit Ferro d. quest. 29. num. 4. & seqq. ad alias quaestiones.

§. I.

Utrum Archiepiscopi præcedant Episcopis.

AD quaesitum, an Archiepiscopus præferri debeat Episcopis, licet in ordinatione Episcopali sint antiquiores; & iterum Primas sit præferendus alijs Archiepiscopis, qui sint in promotione Archiepiscopali anteriores, sic præmittendo respondeo, scilicet quod graduum, & ordinum distributio unitatem in Ecclesia conservat, cap. Ad hoc, 89. dist. & ibi Gloss. & Archidiacon. ubi textus celebris inquit: *Dispensationis provisio gradus diversos, & ordines constituit esse distinctos, ut dum reverentiam minoribus potioribus exhiberent, & potiores minoribus dilectionem impertirent, vera concordia fieret, & ex diversitate contextio, & rectè officiorum gereretur administratio singulorum: nec enim universitas alià poterat ratione subsistere, nisi in se hujusmodi magnus differentie ordo servaretur.* Quod verò quæque creatura in una & eadem qualitate gubernari & vivere non poterat, cælestium militiarum exemplar nos instruit: quare dum sunt Angeli, Archangeli, & alij ordines, liquet quod non sunt æquales, sed in potestate & ordine, sicut notum est, differunt alter ab altero; & sic oportuit aliquos Ministros esse alijs maiores, & majoritatem, superioritatem, & superintendentiam super alios habere, & ad hoc facta est prælatio inter Ministros. Gloss. & DD. in cap. Legimus, dist. 93. Unde per optimè Card. Alexand. dixit in cap. Singula, dist. 89. quod congruentissimè posita est à Spiritu sancto varietas statuum, & officiorum in Ecclesia; quod multipliciter probat. Deinde sicut in gubernatione laicorum convenienter est diversitas officiorum, & administrantium, quod clarum est; sic pari ratione, imò maiori debet esse in Ecclesia Militante, quæ exemplata est ab Ecclesia triumphante, juxta illud Exodi 17. *Vide, & fac omnia secundum exemplar, quod tibi*

tibi monstratum est. Et juxta illud Apostoli ad Hebræos 9. *Hæc omnia exemplaria sunt caelestium.* Et cum exemplata imitari debeant illud unde exemplantur, sequitur quod quemadmodum Ecclesia triumphans multiplici varietate ordinum & officiorum & dignitatum distincta est; ita Ecclesia Militans multiplici officiorum varietate ordinata est, juxta illud Psalmi 44. *Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.* Et ideo in Ecclesia præter cæteros ordines, Episcopos, Archiepiscopos, Primate, Patriarchas, constituit Ecclesia alios, qui ut in nomine differunt, ita & potestate, *cap. Cleros, 21. dist. licet Primate, & Patriarchæ eandem habeant potestatem. Gloss. verb. Archiepiscop ead. distinct.*

6 Deinde quæritur de præcedentia, & prærogativa eundi & sedendi in consistorio Principis, congregationibus, pompis, sive processionibus, ac alijs communibus actibus; & de forma & ordine standi & sedendi inter Episcopos, & Archiepiscopos & Primatem. In quo videndum est, an attendendum sit inter eos tempus ordinationis, & prioritatis in dignitate Episcopali, an præferendi sint qui maiorem habent dignitatem, scilicet Archiepiscopalem aut Primatiam, etsi posteriores sint in ordinatione: & licet *cap. Episcoporum, 74. dist.* dicat quod posteriores Episcopi prioribus non præponantur; hoc verum est si posteriores maiorem dignitatem non habeant; quod si habeant, prioribus præponuntur, *c. Placuit, dist. 18.* & sic non est dubium, quod Archiepiscopus, licet in dignitate sit posterior, præferri debeat Episcopis, qui in consecratione sunt priores, *dict. cap. Placuit.* Deinde inter Archiepiscopos, & Primate non est quod dubitetur, quod Archiepiscopi subsunt Primatibus & Patriarchis, *c. De persona, dist. 65. Gloss. 1. in cap. Conquestus 9. quest. 3. c. Cleros, 21. dist.* Quapropter Primate de jure iudices ordinarij sunt Episcoporum provinciæ, *dict. cap. Cleros,* & semper illis præponi debent in omnibus actibus publicis intra Provinciam. Eleganter Balthas. Thomas *tract.*

3. *de præemin. & præced. num. 18. & seqq.* Cunha de Primat. Brachar. c. 7. Latè de hac materia de Luca de præminent. *discurs. 16.* & melius his non consideratis resoluit Ferro de præcedent. *q. 4. de præcedent. Archiepiscoporum, & quest. 27. de præcedent. Episcoporum.* Salzed. *theatr. honor. gloss. 21.* ubi ait de Primatu Ecclesiæ Toleranæ; & ibi Musa, & alij: & quid in Curijs secularibus Cunha de Primatu Brachar. *cap. 7. num. fin.*

§. II.

Episcopi inter se quomodo præferantur.

INter ipsos Episcopos ordo prioritatis, & ordinationis, seu consecrationis erit observandus. Ceremon. Roman. *lib. 1. cap. 31 §. In sessione verò.* Gam. *decis. 1. num. 50.* Gratian. *cap. 298. n. 63.* Barbof. *in pastor. part. 1. tit. 3. c. 8. n. 66.* Acunha *in cap. 7. n. 1. dist. 18. num. 2.* Ferro de præced. *quest. 27. num. 6.*

Et si alter Episcopus sit prior in data, & consecratione posterior; alter autem consecratione prior, & datâ posterior, hic erit præferendus, ex Ferro *dict. q. 27. num. 6. vers. Et hinc.*

Et quid dicendum est si iste sit titularis? Vide Ferro *d. q. 27. n. 7.* ubi resoluit contra titularem: & *n. 8.* explicat Frances *Eccles. Cathedralib. cap. 21.* quid in Episcopo Consiliario Regio, *num. 179. pag. 364.*

Sed quid erit si inter Episcopos, de quorum præcedentia contenditur, unus majorem habeat diocesim, & majorem jurisdictionem; an præcedat? Vide Ferro de præcedent. *d. q. 27.* ubi pro utraque parte disputat: & vide Gratian. *forens. cap. 111. n. 75.*

§. III.

De præcedentia Episcopi in Capitulo; & quid si ut Canonicus assistat.

EPiscopus præcedit omnibus in Capitulo. Ferro de præcedent. *quest. 27.*

12 Sed non si ut Canonicus assistat; tunc enim non præcedit antiquioribus. Ferro *dict. quæst. 27. num. 2. Mastril. decis. 130. de qua re vide Frances de Eccles. Cathedr. cap. 21. num. 178. & seqq.*

§. IV.

Utrum Patriarchæ præcedant Archiepiscopis, aut Episcopis.

13 Pro Patriarchis contra Episcopos, aut Archiepiscopos resoluit Balt. Thomas *dict. tract. 3. num. 15. Ferro de præcedent. quæst. 33.*

§. V.

Utrum Episcopus Doctor præcedat Episcopo non Doctori.

14 Præcedere Doctorem non Doctori tenet Hermosil. *d. gloss. 2. n. 6. Mastril. dec. 130. num. 21. & 22. vide Frances de Eccles. Cathedral. c. 21. n. 178. & seqq. ubi explicat.*

§. VI.

Utrum Cardinales præcedant Archiepiscopis, aut Episcopis.

15 De hac quæstione pro utraque parte est videndus Hermosil. *ad Greg. gloss. 2. prol. part. 5. num. 42. & seqq. Ferro de præcedent. quæst. 13.*

§. VII.

Quando Episcopus concurrat cum Inquisitore in causa hæresis, quis præcedat?

16 Inquisitorem præcedere tradit Gratian. *forens. c. 106. num. 38. Hermosil. dict. gloss. 2. num. 61.*

§. VIII.

Utrum Archiepiscopi, aut Episcopi præcedant Comitibus, aut

Marchionibus in Consilio Regis aut Principis, quando ante consecrationem præcedebant Marchiones Archiepiscopis, & Comites Episcopis.

Quamvis Archiepiscopi, aut Episcopi Regis Consiliarii post consecrationem debeant sedere in suæ receptionis loco, ut tenent Menoch. *conf. 902. num. 73. Balthasar Thom. tract. 3. de præemin. & præced. num. 362. & melius n. 446. pag. 246. & n. 447. Ferro de præced. quæst. 27. num. 10.*

Nam major dignitas superveniens non tollit privilegium majorum dignitatum præcedentium, Cyriac. *forens. contr. 201. num. 128. & 202. n. 52. Thom. dict. tr. 3. n. 461.*

Attamen multis fundamentis mihi probatur post consecrationem præcedere debere Comitibus Episcopos, & Marchionibus Archiepiscopos, ut tenent & probant Hermosil. *ubi supra, num. 7. ibi: Limita tertio in Episcopis habentibus officia in Curia Romana, qui præcedent alios etiam antiquiores. Menoch. conf. 186. n. 14. lib. 2. & Hermosil. sup. n. 121. ibi: Et habere Sedem post Episcopum. Balthasar Thom. tract. 3. de præemin. & præced. n. 10. & 11. & num. 61. ibi: Episcopus enim primo loco sedet; & num. 329. pag. 171. ampl. 306. ibi: Amplia, Episcopos præcedere Procures, Barones, & Titulares, tam in eorum Diocesi quam extra. Et num. 447. ex Caputaq. part. 1. dec. 307. & dec. 357. part. 2. Ferro de præced. quæst. 127. n. 10. & 11. ubi de ratione: Mendo de jur. academic. lib. 1. quæst. 42. num. 650. Andrade in lib. intitulato accoens Episcopos, part. 1. cap. 1. num. 3. & cap. 17. Cunha de primat. Bracharens. c. 7. & melius num. 13.*

Quod probatur etiam multis rationibus. Primò quia cum Archiepiscopi sint digniores Marchionibus, & Episcopi Comitibus, & majorem dignitatem, & præminentiam, & jurisdictionem habeant, juxta ea quæ multis citatis probat Hermosil. *gloss. 2. prol. part. 5. gloss. 2. num. 2. 26. & 119. Thom. dict. tract. 3. n. 173. & seqq. & num. 215. optimè Ferro de*

de precedent. quest. 27. Andrade in lib. intitulato ac goens Episcopales, part. 1. cap. 1. num. 3. & 17. Cunha de Primat. Bracharenf cap. 7.

21 Sequitur eos præcedere in Sedibus Marchionibus aut Comitibus; dignioribus namque prior debetur locus, & etiam majorem dignitatem & jurisdictionem habentibus, cap. Quia tuas, dist. 1 cap. Placuit, juncta Glossa verb. Proponimus, 16. dist. cum multis Hermosil. ubi supra, num. 1. Valenz. conf. 34. num. 206. Balthaf. Thom. tit. 3. de præemin & præced. num. 133. ex Menoch. conf. 126. n. 9 & 15. & melius idem Balthaf. Thom. num. 157. & 173. & seqq. & n. 215. Andrade supra, Frances de Eccles. Cathred. cap. 25. n. 383. & seqq. & cap. 33. num. 85. & seqq. & n. 140. & seqq. Valenz. conf. 34. num. 87 & seqq.

22 Secundò, quia dato quod Comes aut Marchio habeat dignitatem, ultra quàm quod dignitas Archiepiscopi aut Episcopi est major, quod sufficit ex Thom. dict. tr. 3. num. 133. quando concurrunt in Regis Consilio præferentiam habere debent Episcopi, aut Archiepiscopi; nam quando dignitas ecclesiastica, & sæcularis in Consilio concurrunt, ecclesiastica præfertur, auth. Habita, & ibi DD. C. ne filius pro parte, cap. Solita, de maiortate & obedientia: Boer. in add. ad tract. Magn. Conf. n. 34. Hermosil. dict. gloss. 2. num. 33. ibi. Nam quando dignitas ecclesiastica & sæcularis concurrunt, ecclesiastica præfertur, ex Ferro de præced. q. 14. Balthaf. Thom. tract. 3. de præced. & præemin. num. 5. & 67. & num. 327. ubi ampliat ibi: Amplia, Ecclesiasticam dignitatem, licet gradu inferiorem, sæculari præferri, licet majori.

23 Tertiò quia cum ordo scripturæ attendi ad præferentiam debeat, ut multis tradit Frances de Eccles. Cathredal. c. 33. n. 168. & 169.

24 In scripturis, & Consilijs semper primo loco nominantur Archiepiscopi & Episcopi, & non Marchiones, sed postea, ut tenet Salazar de Mendoza.

25 Quartò quia in hoc Regno usque ad tempus Archiepiscopi Fracharenfis Illusterrimi D. Roderici à Cunha semper

Archiepiscopi præcedentiam obtinuerunt contra Marchiones de consuetudine, ut notorium est.

Et ex hoc fundamento etiam præferri debent Comitibus, aut Marchionibus; in materia enim præcedentiarum consuetudo sedendi, eundi, standi est semper attendenda: textus in cap. Cum olim, de consuetudine Hermosil. cum multis d. gloss. 2. num. 10. Balthafar Thomas d. tract. 3. n. 336. fol. 238. Frances de Eccles. Cathredal. cap. 25. n. 376. & c. 33. num. 113. & seqq. Bordon. Theatri præcedent. n. 28. Soufa dec. 101. num. 6. Lucas de præemin. tom 3 n. 4 p. 134. Larrea alleg. 52. n. 19. Corona de potest. Episcop. tract. 3. c. 21. num. 2. Cyriac. contr. 201. n. 165. Mastril. de Mag. lib. 4. cap. 14. num. 1. Frances de Eccles. Cathredal. cap. 33. num. 182. Fajard. alleg. fisc. alleg. 24. part. 1. num. 32. & 33.

Et etiam possessio acquisita per unicum actum. Bordon. in theatr. præced. num. 45. & seqq. Thomas de præced. num. 258 pag. 164 Capyc. Latr. conf. 43. n. 4. & seqq. ubi contra Ducem: Cyriac. contr. 201. n. 173. Frances de Eccles. Cathredal. cap. 25. n. 378.

Quia jura ista præcedendi & sedendi in Ecclesia, aut coram Rege in honorabili loco, vel habendi scannum, & præferendi tam in rebus & actionibus spiritualibus, quàm temporalibus, & illis annexis, possessione acquiri possunt, tanquam quid temporale. Lara de annivers. lib. 1 c. 24. n. 10. & 21. Garfias de expens. cap. 8. num. 5. Valeron de transact. tit. 3. quest. 6. n. 46. Frances de Eccles. Cathredal. cap. 25. num. 376. & seqq. & cap. 33. num. 182.

Et talis possessio est manutenibilis. Post. de manut. observ. 18. n. 24. & 25. Cirilin. contr. 110. n. 9 Valeron dict. quest. 6 n. 46. & 47. & seqq. ubi etiam an super hac materia possit transigere, & apud quem judicem decidenda sit controversia super præcedentijs. Frances de Eccles. Cathredal. cap. 25. n. 369. 372. 409. & cap. 21. n. 176. & seqq. ubi explicat: & n. 183. quod solum procedit in præcedentia possessa, quia non extenditur de casu ad casum, nec de una re ad aliam: &

vide caput 25. num. 402. & seqq.

30 In hac controversia distinguendum est ex Campanil. *divers. jur. Canon. rubric. 12. cap. 12. num. 11.* cum Ferro *dict. quest. 27. num. 10.* Episcopum de Senatore aut Consiliario factum sedere debere in loco, quem tempore Senatoria dignitatis obtinebat, si illam continuare posse cum Episcopatu obtinuerit: si vero jam factus Episcopus ad tale officium fuerit electus, debere antecellere, & precedere antiquos Senatores, & Consiliarios, & ante illos sedere. Franchis *dec. 138. n. 5.* Riccius *in prax. aurea, resolut. 203. num. 3. in fin.* Cantelor. *de precedent. n. 20. 21. 22. 23. & 24.* Thomas *dict. tit. 3. num. 446. & 447.*

31 Et merito, quia si Episcopus assumatur ad consilium principaliter ut Episcopus, veluti si statutum esset, quod talis Episcopus, quicumque fuerit, intret in consilio, & sit Consiliarius, ut hodie videmus, tunc omnes Episcopi sunt Regis Consilij; tunc enim absque dubio procedit dicta resolutio, ex dicto Ferro *dict. quest. 27. n. 11.* & ita observatur: & Illustrissimus Marchio de Nisa precedit in Consilio status Principis Illustrissimo

32 Archiepiscopo Ulissiponensi, quia est magis antiquus Consiliarius, & post electionem loci fuit factus Archiepiscopus, & semper precedit inter illos de Consilio antiquior in dignitate, & Episcopo Comiti; regulare enim est quod in hoc Regno in dignitatibus, & officijs semper precedit qui est antiquior in dignitatis & officij possessione; & iste talis preferentiam habet in sede & alijs prerogativis, sicut etiam in alijs Regnis. Bordon. *in theat. preced. num. 45.* Soufa de Maced. *dec. 101 num. 5* & est decisum n. 13. Thomas *de preced. qui loquitur n. 97. in Duce filio Ducis, pag. 152. & num. 105. in Comitibus: & num. 112. in Comite filio Comitis.* Capyc. *Latr. conf. 43. num. 8. 9. & 41.* Cyriac. *forens. contr. 201. n. 69. 137. & 138.* etiam in terminis Ducis, & eorum descendendum. Mastril. *lib. 4. de Magistrat. tom. 2. lib. 4. cap. 14. n. 59 & 60 & num. 17. & seqq.* qui etiam loquitur in Duce, & alijs dignitatibus. Salzed. *theatr. honor. gloss. 35. num. 8. & seqq.*

ubi etiam quid in Consiliarijs Status Principis.

De qua consuetudine in terminis testantur Soufa *dict. dec. 107. num. 7* ubi refert omnes regnicolas. Capyc. *Latr. conf. 43 n. 9.* Mastril. *d. cap. 14. n. 34* & in hoc Regno est resolutio Regia circa precedentias inter Magnates, de qua Cabed. *arrest...*

§. IX.

Utrum in precedentia præjudicet actus antecessoris successoribus in dignitate?

E piscopis successoribus non præjudicat precedentia antecessoribus cum alijs Fermosin. *tract. 1. de Sede vacant. q. 4. n. 88.* & ideo precedentiam deperditam à prædecessoribus possunt recuperare successores in dignitate. Menoch. *conf. 902. num. 78.* Gratian. *cap. 298. n. 9.* Scan. *in propugn. Relig. discept. 14. cap. 5. num. 38.*

Et ideo licitum est resistere etiam manu armata contra eum qui tale jus precedentia infringit. Hermosil. *dict. gloss. 2. in prol. part. 5. num. 114.* Apicella *alleg. 13. num. 6.* Surd. *dec. 59. num. 2. & 3.* Valenz. *cont. 92 num. 1.* Scan. *dict. cap. 5. num. 39.* Frances *de Eccles. Cathedral. cap. 25. num. 399.*

§. X.

Quod remedium competat pro precedentia consequenda, & quomodo defendi debeat ab Archiepiscopo, aut Episcopo.

C ompetere ei qui primum locum habet, actionem injuriarum, tradit Barbof. *de potest. Episcop. 3 part. alleg. 78. num. 41.* Hermosil. *dict. gloss. 2. num. 105.* explicat Thomas *dict. tract. 3. de præeminent. & preced. num. 295 & seqq.*

Contrariam opinionem, scilicet actionem injuriarum eis non competere, sed ad officium judicis spectare, tradit Valenz. *conf. 34. n. 27.* Hermosil. *dict. gloss. 2. num.*

- num. 106. 107. & 108. ubi conciliat opiniones.
- 37 Datur etiam eis actio ex lege, ex Hermosil. *dict. gloss. 2. num. 109.*
- 38 Competit etiam eis interdictum *uti possidetis*, vel *unde vi*. Aug. Barbof. *dict. alleg. 78. num. 40.* Gratian. *forens. cap. 298. num. 51.* Hermosil. *dict. gloss. 2. num. 110.* latè Larrea *alleg. 51. num. 3.*
- 39 Et lite pendente super has controversias præcedentiarum, qui tempore litis motæ reperitur possidere manuteneri debet. Gratian. *forens. cap. 210. num. 40.* Barbof. *dict. alleg. 78. num. 27.* Hermosil. *dict. gloss. 2. n. 112. & 113.*
- 40 Existens in quasi possessione præcedentiæ armata manu se defendere potest. Gratian. *cap. 210. num. 32. & cap. 298. num. 11.* Hermosil. *dict. gloss. 2. num. 114. & 116.* ubi quomodo acquiratur ista quasi possessio. Thom. *infra statim referendus: Scano in propugnacul. Relig. discept. 14. cap. 5. num. 38.*
- 41 Et præcedit omnibus, Thomas *d. tit. 3. n. 258 & seqq.* ubi explicat.
- 42 Et hoc casu occupator jus propriæ sedis perdit, ipsoque debet privari, & in loco inferiori poni ad iudicis beneplacitum, ex textu in *cap. Præcipimus, 93. dist. Valenz. conf. 34. num. 30.* Hermosil. *dict. gloss. 2. num. 115.*
- 43 De præcedentiarum materia ad varias ultra resolutas quæstiones, sunt videndi Fulu. *Constant. in l. 1. C. de Consulib. lib. 12. num. 20.* Rovit. *in rubric. de Scholarib. & Doctorib. ex num. 23. fol. mih. 676.* D. Amaya *in l. fin. Cod. de decurionib. lib. 10.* Hermosil. *in 5. part. in proæm. addit. ad gloss. 2. Barb. in collect. ad cap. Statuimus 15. de maiorit. & obedient. Lara de annivers. lib. 1. c. 24. Castil. tom. 7. controu. cap. 41. n. 26.* Thoro *in compend. part. 2. verb. Præcedere, fol. 418.* Solorzan. *de jur. Indiar. tom. 1. lib. 1. c. 16. à num. 45. & in memoriali de plazas honorarias, à n. 192. & in lib. de las precedencias, Capiblanco. de Baronibus tom. 1. sing. 43.* Joan. Ruis de Laguna *sobre la precedencia de su Fiscalia en el Consejo de Italia, super quo scripsit allegationem Gonzal. in reg. 8. Cancel. in proæm. §. 3. & quæst. 3. §. 9.* Barb. *de jur. eccl. tom. 2. lib. 3. cap. 10. & 3. part. de po.*

Pars II.

rest. Episcop. alleg. 78. Ferro tract. de precedent. Dom. Franciscus de Vergara in suo eruditissimo tract. sobre la precedentia de los Reyes de Hespaña, y sus Embaxadores à todos los demas Reyes, præcipue cap. 7. ubi plura notabilia invenies, & pluries decisum videbis in Franch. dec. 62. & 138. & 144. Ponte dec. 8. & conf. 16. Cabed. dec. 3. 4. & 5. Francisc. Marc. dec. 808. Gratian. dec. 232. Rovit dec. 65. Alex. Sperell. dec. 76. tom. 2. Don Carol. de Tapia dec. 21. Capyc. Latr. dec. 154. Reg. Sanfelic. dec. 269. Tondut. post tract. de pensionib. dec. 2. Reverter. dec. 448. ubi Reg. Marinis: vide quoque Peregrin. conf. 3. lib. 2. Camil. de Larath. conf. 2. & 87. Valenzuel. conf. 34. 92. 109. & 201. Capyc. Latr. consult. 43. lib. 1. Capyc. Galeot. tom. 2. contr. 11. 12. & 45. Cyriac. contr. 201. n. 38. & contr. 202. à num. 34. & per totas, Carol. Marant. lib. 3. controu. resp. 52. Larrea alleg. 51. & 53. Arias de Mesa lib. 3. variar. cap. 41. à n. 30. Prato discept. for. c. 49. à n. 32. Reg. Marin. lib. 2. var. resol. c. 113. ex Politicis tractarunt Petr. Gregor. de Repub. lib. 4. cap. 10. n. 11. Navarrete discurs. 17. Langleus otij semestris lib. 7. c. 7. 8. 9. 10. & 11. Befold. tract. de precedent. per plura cap. ex Theologis omnes adjungit Rever. Pat. Fr. Joan. Martinez Catholic. Majestat. Confessarius in suis Theolog. discurs. 2. & 3. Balthasar Thomas tract. 3. de præeminent. seu precedent. Scano. in propugnac. Relig. discept. 14. cap. 5. Mend. de jur. academic. quæst. 42. lib. 1. Apicella de tutam. paup. alleg. 13. Frances de Eccles. Cathedral. c. 21. n. 126. & seqq. & cap. 25. per tot. & cap. 33. Cyriac. contr. 201. Bordon. in theatr. precedent. ubi multa refert: & Luca theatr. verit. & just. de præeminentijs: & alij multi, quos ego ipse refero in commentar. ad ord. tom. 1. tit. 1. §. 11. gloss. 78. Soufa de Macedo dec. 103. ubi refert, & dec. 104. DD. Regni.

CAPUT LXV.

Utrum Archiepiscopus possit ferre crucem intra aut extra pro-

vinciam, contradicente Nuntio cum potestate Legati à latere, aut Legato à latere præfente.

SUMMARIUM.

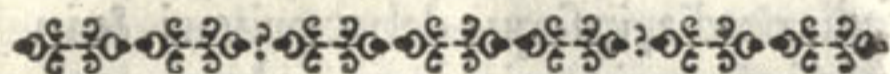
- 1 Archiepiscopus electus, consecratus & confirmatus nondum accepto pallio crucem perferre non potest; sed post acceptationem pallij intra suam provinciam potest.
- 2 Etiam in locis exemptis.
- 3 Sed non extra provinciam, nisi ex speciali Apostolicæ Sedis privilegio.
- 4 Archiepiscopus quando per se ferre potest crucem, debet esse cum uno ligno transverso.
- 5 Nisi adesset Legatus à latere Papæ præfens in Civitate, quia tunc non potest Archiepiscopus uti cruce, nec mozetta: & quid in Nuntio cum facultate Legati à latere.
- 6 Utrum autem requiratur præsentia vera, ac actualis, & visibilis, vel sufficiat præsentia ficta, & in Civitate, aut loco, ad hoc ut Archiepiscopus non possit per se ferre crucem.

Licet Archiepiscopus electus, consecratus, & confirmatus nondum accepto pallio crucem perferre non possit, ut notat Alzed. *de præcellentia Episc. 1. part. c. 13. n. 87.* attamen post acceptationem pallij intra suam provinciam potest portare crucem, ex textu in *Clement. Archiepiscopo, de privileg. Acunha de primatu Ecclesiæ Bracharensis, c. 6 n. 5. Corona de potest. Episcopi tract. 2. c. 1. n. 5. & cap. 2. num. 9.*

- 2 Etiam in locis exemptis, ut notat Quaranta *verb. Archiepiscopi authoritas, vers. 28. Corona ubi supra.*
- 3 Et non extra Provinciam, nisi ex speciali Apostolicæ Sedis privilegio, *cap. 1. ut lite pendente, Corona dict. c. 1. n. 5.*
- 4 Quam quando per se ferre potest, debet esse cum uno ligno transverso, ut animadvertunt Justus Lipsius *in notis ad suos de Cruce libros, Cujac. in Paratit. ad tit. de for. comp. in cap. Sanè, de for. comp. Alzed. de præcellentia Episcopi, 1. part. c. 10. n. 48.*

Nisi adesset Legatus à latere Papæ, præfens in Civitate, aut Cardinalis non Legatus, quia tunc non potest Archiepiscopus uti cruce, nec mozetta, ut tradit resolutum Barb. *ad Concil. Tridentin. sess. 6. de reformat. cap. 5. n. 17. & de potest. Episcopi alleg. 1. num. 47. Fragos. de regim. Reip. tom. 2. lib. 4. disp. 10. §. 1. n. 12. Corona dict. c. 2. n. 9.* Ubi allegat Gratian. *March. dec. 29. n. 5.* qui etiam loquitur in Nuntio cum facultate Legati à latere, quod non observatur: nec Gratian. loquitur de Nuntio, sed solum de præsentia Cardinalis aut Legati à latere: de qua re Villarroel. *Governo Ecclesiastico, y pacifico, part. 1. q. 4. art. 3. num. 18.* de quo vide Aug. Barb. *de jure Ecclesiastic. lib. 1. c. 5. n. 22. & 23.*

Utrum autem requiratur præsentia vera, ac actualis & visibilis, vel sufficiat præsentia ficta, & in civitate, aut loco, ad hoc ut Archiepiscopus non possit per se ferre Crucem, pro una, & altera parte disputat idem Gratian. *dec. 29. n. 11. 12. 13. & 14.* quem vide.

CAPUT LXVI.

Utrum Legatus à latere, aut Nuntius cum ejus potestate possint concurrere cum Archiepiscopo, aut Episcopo in collatione, aut provisione beneficiorum, in varijs casibus de quibus hic; & quomodo, & quando pertineat beneficiorum provisio ad Legatum à latere, Nuntiumve cum ejus potestate, aut sine illa, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo Ordinario.

SUMMARIUM.

- 1 Legatus de latere potest in Provincia sibi decreta beneficia existentia conferre.
- 2 Et

- 2 Et potest concurrere cum quolibet Archiepiscopo, Episcopo ve. oramario, sicut l'apa, itant inter eos sit locus preventionis.
- 3 Nullo ad hoc requisito Archiepiscopi, aut Episcopi consensu; & ibi ampliatur: & num. 4. 5. & 6.
- 7 Limitatur in beneficijs reservatis, & vacantibus in Curia: & n. 36.
- 8 Utrum beneficium resignatum in favorem alicujus vacet in Curia, ubi primum facta est gratia in forma dignum, an vero jus non abdicetur a resignante, nisi collatione facta a resignatario: & n. 9. & seqq.
- 9 Beneficium vacat in Curia per resignationem, non per obitum.
Prima vacatura per resignationem in Curia impedit secundam vacaturam per obitum: ibid.
Resignans amittit jus per resignationem, licet renunciatio sit nulla, quia vacatura cadit ipso jure, ibid.
- 20 Assertio Pontificis est credenda.
- 21 Beneficium vacat in Curia ob defectum publicationis requisitæ a Constitutione Gregorij XIII de publicandis: & quare num. 22.
- 23 Obligatio publicandi comprehendit non solum resignatarium, sed extenditur ad impetransem, qui ob defectum non publicationis impetravit beneficium eodem modo, quo obligabatur resignatarius antecessor illius.
- 24 Assignatur ratio.
- 25 Ampliatur etiamsi declaratur in Bulla provisiones provisum fuisse examinatum, & inventum idoneum; tunc enim non cessat obligatio publicandi, quia est declaratio & non est collatio, sed idoneitatis declaratio; & cum deficit collatio, non dicitur facta provisio.
- 26 Examen Synodale potest intervenire in omnibus provisionibus, & quibus.
- 27 Examen solum prodest ad hoc ut provisus verum non examinetur.
- 28 Bullæ solent habere clausulam, Si ita est; quæ ante omnia debet verificari citatis partibus; & ante illius verificationem, & collationem nullum jus adquirit provisus.
- 29 Post justificationem concedenda est immissio, & literis Apostolicis executio.
- 30 Absque verificatione, & publicatione semper beneficium vacat in Curia per primam resignationem, non obstante quacumque possessione: & quare n. 31. 32. 33. & 35.
- 34 Summus Pontifex potest provisionem reservare ad tempus sibi visum.
- 36 Quæ dicantur beneficia reservata.
- 37 Provisio facta de beneficio reservato, aut in Curia à Legato, Nuntio, Archiepiscopo, aut Episcopo, est nulla, & provisus dicitur inrusus: & quando dicatur vacare in Curia, aut sit reservatum, traduntur exempla usque ad num. 44.
- 45 An, & quando Legatus de latere possit providere beneficia juris patronatus laicorum: & n. 46. 47. & 48.
- 49 Legatus de latere, durante anno novitiatus, an possit conferre beneficium novitio, aut unum dare duobus.
- 50 Legatus de latere an possit conferre beneficia manualia, & concedere regressus.
- 51 Legatus non potest conferre beneficia, quæ ad Archiepiscopi, aut Episcopi collationem spectant jure speciali, aut delegato.
- 52 Legatus non potest conferre beneficia litigiosa: & quæ dicantur beneficia litigiosa.
- 53 Legatus an possit conferre beneficia cum clausula Motu proprio.
Nuntius cum potestate Legati à latere non potest conferre beneficia, nisi intra 24. ducatorum quantitatem; & quomodo.
- 54 Utrum Legatus possit beneficia reservare.
- 55 Utrum Legatus à latere possit commendare Ecclesias.
- 56 Utrum Legatus à latere possit nominare coadjutores in perpetuum, & a tempus.
- 57 Utrum Legatus à latere possit unire beneficia, tam singularia, quàm regularia.
- 58 Utrum Legatus à latere possit recipere resignationes, & auctoritatem prestare ad permutationes.
- 59 Utrum Legatus possit conferre beneficium

- cium Parochiale absque examine.*
- 60 *Quid in Vicarijs.*
- 61 *Legatus an possit derogare regulam de infirmis.*
- 62 *Nuntius an possit providere beneficia extra Provinciam.*
- 63 *Legatus, vel Nuntius Apostolicus destinatus ad Principem, cui subsunt diverse Provincie, cum potestate conferendi ad quæ loca declinare contigerit, an possit in omnibus Provincijs isti Principi subiectis conferre.*
- 64 *An provisos à Papa de aliquo beneficio præferatur proviso à Legato à latere, vel Ordinario, & quid in prius possidente.*
- 66 *In gratia Legati Papæ, an declarandus sit valor, & ad quid?*

Legatus de latere beneficia in Provincia sibi decreta existentia potest conferre, *cap. 1. cap. Præsenti, de offic. Legati*, & ibi Aug. Barb. & post Gigas, Rebuf. Gambar. Zecch. Azeved. Azor. Gonzal. Machad. Farin. tradit August. Barbof. *de jure Eccles. 1. part. cap. 5. n. 28.* Fragof. *de regim. Reip. part. 2. lib. 4. disp. 10. §. 4. n. 103.* Hurtad. *de examin. Synod. lib. tom. 1. tract. 12. cap. 1. resol. 28.* Kochier. *ad reg. Cancellar. reg. 33 de triennali, num. 77.* Tondut. *de benefic. cap. 70 per tot.* Solorz. *de jure Indiar. lib. 2. cap. 4. n. 14.* Prosper Fagn. *in cap. Cum olim, n. 29. de maior. & obedient. pag. 514.*

2 Et potest concurrere cum quolibet Archiepiscopo, Episcopo ve ordinario, sicut Papa, ita ut inter eos sit locus præventioni, *cap. Si à Sede Apostolica, de præbend. in 6. Gloss. fin. in cap. 1. de offic. Legati, lib. 6. Garcia de benefic. part. 5. c. 1. n. 40.* Kochier. *de jurisdictione in exemptos 2. part. q. 2. n. 18.* Gregor. Quintanad. Rebuf. Gonzal. Azor. Piafec. Rub. quos refert Barbof. *dict. cap. 5. num. 29.* Fragof. *dict. §. 4. d. n. 103.* Kochier *ubi supra, & gloss. 11. num. 16.* ubi quod etiam verum est in sex mensibus Ordinarij: Tondut. *dict. cap. 70. per tot.* ubi etiam idem tradit, & multa refert Solorzan. *ubi supra, Prosper Fagn. ubi proximè.*

3 Nullo ad hoc requisito Archiepiscopi, aut Episcopi consensu, *cap. Dilectus,*

de offic. Legati, ubi Barb. & dict. num. 29. ubi etiam quid ad hoc requiratur: & n. 30. ampliatur primò procedere in beneficijs spectantibus ad collationem exemptorum, ex Cosmo, Gambar. Selva, Corraf. Garcia, & ultra eos tradit Fragof. *de regim. Reip. part. 2. lib. 4. disp. 10. §. 3. n. 62.* & num. 56. quod non potest conferre beneficia devoluta ex negligentia Prælati exempti.

Ampliatur secundò secundum idem Barb. num. 32. procedere etiam in beneficijs, quorum collatio sit ad Sedem Apostolicam devoluta, *ex cap. penult. de præbend. gloss. fin. in cap. 1. de offic. Legati in 6.* & ex Villadieg. Gambar. Gregor. Selva, Zecch. Azor. Garcia *de benefic. 5. part. cap. 1. num. 21.* Cæsar *Hierarch. Eccles. part. 1. disp. 3. §. 2. num. 7.* & ultra eos Fragof. *de regim. Reip. dict. cap. 3. num. 64.* ubi etiam tractat Legato non concurrere tempus sex mensium ad conferendum, sicut alijs Ordinarijs: & n. 65. & seqq. multa tradit circa materiam.

Quod procedit etiam si beneficia devoluta sint ad Papam ex propria negligentia Archiepiscopi, aut Episcopi, ut tenet Puteus *decis. 266. altis 258. lib. 2.* Barb. *dict. cap. 5. num. 33.* Ubi præstat rationem, quia sicut quando devolvitur ad Archiepiscopum ex propria negligentia, Legatus concurrat cum eo; ita quando devolvitur ad Papam, etiam Legatus jure legationis concurrat cum Papa: & num. 34. quod Legatus non potest conferre beneficia devoluta ex negligentia Prælati Regularis exempti, quæ Episcopus confert autoritate Apostolica, *ex Clementina 1. de supplenda negligentia Prælatorum,* & ibi multos refert affirmantes, posse tamen Legatum illa beneficia conferre ante devolutionem ad Archiepiscopum, aut Episcopum, & post devolutionem ab Archiepiscopo, aut Episcopo ex ejus negligentia factam ad Papam: de qua re Fragof. *dict. §. 3. n. 56. & 57.*

Et procedit etiam, quamvis devoluta sint ad Prælatum extra suam Legationem, ex Garcia *de benefic. dict. 5. part. cap. 1. num. 27.* ubi num. 20. subdit è converso Legatum non posse conferre beneficia quæ

curæ essent extra Provinciam, & per de-
volutionem, vel aliàs spectarent ad col-
lationem alicujus Archiepiscopi aut E-
piscopi, Prælativæ de provincia, ut pro-
sequitur idem Barbof. *dict. cap. 5. n. 35. &*
36. & n. 37 ubi asserit procedere etiam si
beneficia intra Provinciam existentia
spectarent ad collationem clericorum
alterius Provinciæ: & *n. 38.* inquit pro-
cedere etiam si beneficia sint juris patro-
natus Ecclesiastici, ex textu *in cap. Dile-*
ctus, de offic. Legati, &c. Cum dilectus, de
jure patronatus: & allegat Lambertin. *de*
jure patronat. Roch. Rebuf. Gambar. Co-
var. Zecch. Cæsar. Garciam: & *n. 39. &*
40. ampliat ut possit Legatus de latere
ista facere existens etiam extra provin-
ciam, ex Glossa *in cap. Nemo, de offic. Le-*
gati, Gambar. Azor. Garcia *dict. 5. part.*
cap. 1. num. 3.

7 Quod tamen limitatur, ut Legatus à
latere non possit conferre beneficia re-
servata. Gloss. finalis *in cap. 1. de offic. Le-*
gati, lib. 6. Fragos. *dict. §. 3. n. 70.* Barbof.
dict. cap. 5. n. 42. Garcia *dict. cap. 1. n. 53.*
Riccius *collectan. 1974.* Cæsar *Hierar-*
chiæ Ecclesiast. disp. 3. §. 2. num. 9. Prosper
Fagn. *in cap. Ex parte, n. 32. de privileg.*
pag. 70. & in cap. Dilectus, n. 11. de præ-
bend. & n. 12. pag. 127.

Etiam in sex mensibus alternativæ
Archiepiscopi, aut Episcopi illam ha-
bentis, propter decretum irritans, quod
ligat Legatum etiam à latere: & quod re-
tradit Barb. *ubi supra, & n. 43.* addit cum
Garcia, quod si Legato concessa sit facul-
tas conferendi beneficia qualitercum-
que vacantia, non poterit conferre be-
neficia reservata, sive generaliter, sive
specialiter: & quod si Legatus habeat fa-
cultatem conferendi beneficia reserva-
ta, non propterea potest conferre bene-
ficia vacantia in Curia, nisi specialiter
expressè sit concessum: & ultra quos re-
fert, tenet Fragos. *dict. §. 3. n. 77.*

8 Quando autem beneficium dicatur
vacare in Curia in terminis propositis,
& vacare etiam per resignationem, ve-
nit resolvendum ex §. sequenti.

§. Unicus.

*Utrum beneficium resignatum in
favorem alicujus, vacet in Cu-
ria ubi primum facta est gratia
in forma Dignum; an verò jus
non abdicetur à resignante, nisi
collatione facta resignatario?
Ac etiam de publicatione requi-
sita à Gregoriana constitutione.*

A Resolutione propositæ quæstio-9
nis pendet decisio illius, nempe
an per mortem resignantis in terminis
propositis vacet beneficium, non qui-
dem ad effectum, ut alteri, resignatario
vivente, & conservante jus suum ad il-
lud beneficium, conferri possit; nam ex-
tra controversiam est, alteri non posse
conferri: sed ad effectum, ut cessante
jure resignatarij, vel per mortem, vel
per reprobationem, dicatur beneficium
vacasse per mortem resignantis, ac per
consequens ejus provisio pertineat ad
Legatum à latere, vel ad eum cui com-
petit providere beneficium vacans per
obitum; an verò dicatur beneficium va-
casse per resignationem, & sic in Curia,
ac per consequens ejus provisio debeat
pertinere ad Papam. Pendet quoque ab
eadem quæstione principali illa quæstio,
utrum mortuo, ut dictum est, resignata-
rio ante collationem, remanere debeat,
vel non resignans in beneficio, quasi non
sit vacans; vel per contrarium dicatur
vacasse per resignationem factâ gratiâ
resignatario, & de medio, ut dictum est,
eo sublato, de qua materia sunt videndi
Concil. Trident. *sess. 24. de reform. cap. 18.*
& ibi Barb. *cap. Transmissa, & cap. Super*
hoc, cap. Admodum, de renunc & ibi Barb.
& Fagn. Loter. *de re benefic. lib. 3. q. 1. num.*
16. & seqq. & q. 14. per tot. & num. 27. &
seqq. Valenz. *conf. 128. n. 66. 82. & seqq.*
DD. *in cap. Susceptum, de rescript. lib. 6.*
Barb. *alleg. 72. n. 9.* Corona *de potest. Epif-*
copi 2. tract. cap. 1. n. 1. & tract. 3. cap. 19.
num. 1 Garc. *de benefic. part. II. cap. 3. per*
tot. & seqq. Clem. Merlin. *dec. 329. n. 10.*
& seqq.

& seqq. *Fermosin. ad lib. 2. Decretal. tom. 2. de foro compet. in tit. Praxis Trib. sub cap. fin. de libel oblat. q. 4. num. 22. & ad rubric. de renunc. & in cap. quod in dubijs 8. quest. 1. & seqq. & per tot. Frances de intrus. q. 94.*

10 In dicta ergo principali quaestione inveniuntur doctrinae confusae, & contrariae; nam Garcia de *benefic. part. 2. cap. 1. num. 126. juncto num. 129.* docet quod per resignationem etiam conditionalem, & in favorem, etiam in forma dignum (qui sunt proprii termini nostrae quaestionis) omne jus in beneficio competens amittitur, ut tenent supra citati, & probat *num. 144.* ex eo, quia in literis resignationum dicitur beneficium vacare a principio resignationis, quamvis resignatio sit conditionalis. Et ibidem adducit decisionem Rotae, in qua fuit obtentum, per resignationem in favorem in forma dignum, fuisse abdicatum jus a resignante, praesupposita habilitate resignatarii, etiam ante examen, & collationem, & alias: ubi dicitur per mortem resignatarii in forma dignum vacare beneficium, si est dignus, quamvis non fuisset adhuc examinatus, nec sibi facta collatio. Unde deduco ego, quod sequitur quod beneficij jus jam non erat in resignante, saltem si resignatarius erat dignus.

11 Verum haec duo posteriora loca potius confusionem producant, quam probationem principalis resolutionis. Nam non video qualiter possit practicari, ut habeatur, & judicetur dignus, qui non adhuc fuit examinatus, & multo magis qui per mortem de medio sublatus jam nequit examinari; nec qualiter possit sine collatione effectuatam tale jus acquiri resignatario, ut per ejus mortem dicatur beneficium vacasse.

12 Non etiam probat intentum quod scribit *num. 130.* dicens factam resignationem in forma dignum, non vacare beneficium per mortem resignantis; nam illius dictum non est fundatum, quia scilicet jam vacans esset per resignationem, sed quia alteri, nisi resignatario conferri non potest: quod quidem dictum in consensu confundit hujus rei intelligentiam;

nam quaestio non est, utrum alteri conferri possit, sed an jam esset vacans per resignationem, an vacet nunc per mortem resignantis ad alios effectus, si de medio sublatus sit resignatarius, vel per mortem, vel per alium modum; vel tandem an vacet ad effectum, ut si sit ipsi postea facta collatio videatur provius de illo beneficio vacante per obitum, vel per resignationem, quod plures effectus producere poterit.

In contrarium autem, quod scilicet non vacet beneficium per resignationem, nisi sequuta collatione resignatario facta, in terminis propositis sentit idem Garcia sibi contrarius ubi supra, *num. 139.* dicens non abdicari jus a resignante, imò hunc remanere titularem donec resignatario acquiratur beneficium. Idem probat aperte Barb. de *claus. claus. 66. n. 4. & 5.* dicens resignantem in terminis propositis non cadere a jure suo, nisi, & donec Literae Apostolicae fuerint executae, & quaesitum beneficium resignatario per collationem.

Quid tenendum? Ego quidem magis puto beneficium vacare per resignationem acceptatam in terminis propositis; non enim video qualiter possit fieri gratia de beneficio illo alteri, scilicet resignatario, nisi supposita vera vacatione; quod satis exprimitur in literis resignationum.

Neque obstat, dici posse, non esse intentionem resignantis dimittere beneficium, nisi acquiratur resignatario cum effectum. Nam respondetur, id non sic exprimi, nec videri requisitum, nisi tantum ut ipsi fiat gratia a Papa, non autem ut effectum sortiatur; & est haec conditio imposita a resignante, non ut ipsi fiat collatio, & interim non dimittat beneficium; quia implicat, ut dicebamus, quod resignatario fiat gratia beneficij ut vacantis, & tamen verè vacans non sit.

Neque dicatur esse vacans ad effectum, ut possit conferri resignatario, non autem ut beneficium sit abdicatum a resignante, nisi per collationem factam resignatario. Nam respondetur, non dari hujusmodi statum mixtum, sive anom-

malum, aliàs potiùs diceretur consensisse, ut beneficium transferretur in Titium, quàm illud resignasse, ut Titio conferretur.

17 Neque tandem dicatur, non passim videri resignantem retinere beneficium, & haberi pro Titulari usquequò collatio fit resignatario. Nam id sùtinetur utilitatis, & necessitatis causà, ne beneficia, præcipuè curata, destituta maneant, & magis toleratus, quàm verus beneficiatus remaneat.

18 Neque denique moveant aliqua exempla, in quibus resignantes, mortuis resignatarijs, ante collationem remanserunt in possessione beneficij; nam id non probat ita esse de jure, sed solum posse allegari exempla, si causà cognitâ res fuisset decisa.

19 Videtur ergo beneficium verè vacasse per resignationem, ut dicunt jura & DD. citati n. 9. ac ut sic vacans providendum, quando resignatario mortuo, sive aliàs ejus jure cessante, agetur de provisione beneficij: pro qua parte facit optimè doctrina Ludovici Gom. *ad reg. Cancelli super reg. de infirm. resign. q. 30.* ubi resolvit beneficium resignatum per infirmum, eo postea decedente intra 20. dies, verè vacare per resignationem, non per obitum, *ex cap. Transmissa, cap. Super hoc, de renunci. Posth. de manu. decis. 452. num. 7. 8. & 9.* Prima enim vacatura per resignationem in Curia impedit secundam vacaturam per obitum, *cap. Susceptum, de rescript. in 6. Farin. in posth. tom. 1. dec. 562. num. 1.* quia cum per resignationem amitteret jus, ut dicunt citati *num. 9. & cap. fin. de renunci. Paris. de resign. lib. 1. quest. 5. num. 37. & 38.* jam tempore mortis non habet resignans beneficium, quod vacet; jam namque dicebatur vacasse in Curia, ut multis citatis tenet Ferosin. *in cap. 2 de rest. spol. quest. 2. num. 2.* licèt renunciatio haberet nullitatem. *Barb. alleg. 57. num. 33. Garc. de benefic. cap. 3. part. 11. num. 306.* aut simoniam: *Tond. de pens. quest. 62. n. 15. & seqq.* quia vacatura cadit ipso jure: *Garc. de benefic. part. 6. cap. 2. num. 229. & part. 11. cap. 5. n. 62. Valenz. conf. 128. num. 66. & n. 82. & seqq.* ubi omnia tra-

dit circa dictam vacaturam, & reservationem in Curia, & per tot. etsi in renunciatione nulla aliud dicat *Garc. 5. part. cap. 1. num. 154. Barbol. de jur. eccles. lib. 1. cap. 39 §. 3. num. 40. & vot. 111. num. 38. Sanch. conf. mor. lib. 2. cap. 3. dub. 36. num. 7.* licèt dicat, quod regula sit quod collatio facta virtute prædictæ resignationis invalida sit, & beneficium censeatur vacare per obitum. Nam ut ait idem Gom. fictè, & interpretativè, non verè vacat per obitum, sed verè vacat per resignationem.

Quod patet; nam si supervivat resignans, collatio facta resignatario valida est: ergo beneficium erat vacans: quod si vacans non esset, invalida foret collatio, nec validari posset ex superviventia resignantis ultra 20. dies. Similiter ergo dico ego, si beneficium resignatum in favorem non vacasset per resignationem, non posset Papa de illo disponere in favorem resignatarij, nec aliàs, neque pendere potest vacationis modus ab eventu, ita ut si conferatur cum effectu resignatario, dicatur verè vacasse per resignationem; sin minus, non vacasse, imò remanere apud resignantem, vel eo mortuo vacasse per obitum, quia solum vacat in Curia, ut semper solet declarari à Summo Pontifice Domino nostro in resignatarij bullis, cujus assertio semper credenda est, adco quod non admittat probationem in contrarium. Textus est in *Clement. Listeris, de probat. Flam. de resign. lib. 8. quest. 11. num. 1. & seqq. Tondut. de pens. dec. 7. n. 1. & dec. 8. num. 2. Themud. dec. 258 n. 6 & dec. 273. num. 9. & 10.*

Sic etiam vacat in Curia ob defectum publicationis requisitæ à Constitutione Gregor. XIII. de publicandis; cujus tenorem refert ad literam *Flam. de resignat. lib. 11. in præf. num. 5.* de qua necessitate publicandi, & intra quod tempus fieri debeat, & quibus requisitis, & quomodo, sunt videndi *Donat. Anton. de Marin. resol. quotid. cap. 308. Tondut. de pens. cap. 5. Clem. Merlin. dec. 176. num. 2. & dec. 329. idem Paris. dict. num. 5. & lib. 11. quest. 7. num. 34. Loter. de re benefic. lib. 3. quest. 21. & num. 26. & quest. 14. Barbol. de jur.*

- de jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. num. 197. & seqq. Garc. de benefic. cap. 3. n. 274 & 398. Fermosin. tom. 2. de judic. pag. 52. Rojas decisio 61. Paul. Rub. dec. 92.*
- 22 Ex cujus dispositione magis probatur nostra resolutio, quia ut patet ex illius verbis, ob non publicationem non inducitur nova vacatura, sed tantummodo annullatur, & resolvitur gratia provisi-
va facta resignatario, manente primâ vacaturâ per resignationem in suo vigore, ut patet ex litera dictæ Constitutionis Gregor. XIII. & resoluit Loter. *de re benefic. lib. 3. q. 21 num. 26 Flam. dict. lib. 11. q. 7. n. 34 cum seqq.*
- 23 Quæ obligatio publicandi comprehendit non solum resignatarium, sed extenditur etiam ad impetrantem, qui ob defectum non publicationi impetravit beneficium eodem modo, quo obligabatur resignatarius antecessor illius, ut sunt verba dictæ Constitutionis in §. *Illorum*. Ita resoluunt Flam. *de resign. lib. 11. questione 4. n. 25. & 26. & q. 7. n. 53. Loter. de re benefic. lib. 3. q. 21. n. 31. ex Seraphin. dec. 1064. n. 4 & 5. Garc. de benefic. part. 11. cap. 3. n. 301. Rot. apud Merlin. dict. dec. 329. n. 10. & seqq. Fermosin. ad lib. 2. decret. tom. 2. de foro comp. in tit. praxis Trib. super, cap. fin. de lib. oblat. q. 4. num. 22.*
- 24 Ratio est, quia cum sit subrogatus loco resignatarij, ea omnia tenetur facere, & observare, ad quæ resignatarius tenebatur, ut profequitur Flam. *dict. questione 4. num. 26. Loter. dict. quest. 21. num. 31.*
- 25 Etiam si declaretur in bulla provisionis, provisum fuisse examinatum, & inventum idoneum; tunc enim non cessat obligatio publicandi, quia hæc declaratio non est collatio, sed idoneitatis declaratio: & cum deficiat collatio, non dicitur facta provisio, ut per hæc verba tradit in terminis Murga *part. 1. questione 2. de divis. benefic. §. 1. divis. 2. numer. 28. faciunt quæ tradit Garc. de benef. 4. part. cap. 1. num. 25. ubi quod examen est requisitum, & debet præcedere collationem.*
- 26 Et meritò, quia examen Synodale per concursum potest intervenire in omni-
bus provisionibus factis à Summo Pontifice, ut solet fieri in omnibus vacaturis, tam per obitum, quàm per concursum in partibus, aut in Curia, juxta decretum S. Concil. Trid. *sess. 24. de reform. cap. 18. & ibi Barbol. in collect. num. 21. 26. & 27.*
- Et examen factum in hoc casu solum prodest ad hoc, ut provisos iterum non examinetur. Massobr. *in praxi habendi concursum, prælud. 3. dub. 3. num. 5. Homo- bonus de examine Ecclesiar. tract. 2. cap. 3. q. 31 in fin. ubi sic servari in Curia testantur, prout refert Fermosin. ad rubric. de ætate, & qualitate, & in cap. fin. q. 2. n. 53. & 60. ubi in specie de proviso à Papa in Curia Romana.*
- Et ideo dictæ bullæ solent habere clausulam, *si ita est*, quæ ante omnia debet verificari, citatis partibus, ut in terminis tradit Dom. Francisc. de Rojas *dec. 102. n. 4. & ante illius verificationem, & collationem nullum jus acquirit provisos, ut tenet Fermosin. ad rubric. de renuntiat. in cap. quod in dubijs 8. quest. 1. num. 12.*
- Solum enim post justificationem, & verificationem gratiæ concedenda est immissio, & Literis Apostolicis executio, juxta textum in cap. *Si Capitulo*, ibique Gloss. in verbo *Exequatur*, de concessione præbendæ in 6. per quem multoties judicatum in Sacra Rota Romana tradit Tondut. *post tract. de pensioib. dec. 6. in princ. & dec. 7. num. 1. Burat. dec. 941. n. 5. Durand. dec. 59. num. 1. Rota apud Paul. Rub. decis. 27. & 92. n. 11. & dec. 187. n. 1. & 17. Clemens Merlin. dec. 193. num. 2. & dec. 281. num. 2. & dec. 467. num. 6. & dec. 543. n. 10. & dec. 698. n. 1. & dec. 819. n. 1. Rota apud Otthobon. dec. 135. n. 8. & dec. 172. n. 1. Anton. ab Eccles. obs. 193. Rojas dec. 692.*
- Et ideo absque verificatione, & publicatione semper beneficium vacat in Curia per primam resignationem, non obstante quacunque possessione, triennali, aut decenniali; à dicta enim Constitutione Gregoriana est reprobata, prout testatur Flamin. *de resign. lib. 11. q. 6. n. 92. & 93. & 112. Aug. Barb. lib. 3. c. 15. n. 197. & 198. quare præferentiam habet provi-*

vifus, qui publicavit, quamvis in data fit postremus, & possessio ab alio in publicando negligentiore prius apprehensa fuerit, vel petita, ut sunt verba dictæ Constitutionis, super quibus esse casum valdè notabilem, asserit Flamin. *de resign. lib. 11. q. 4. n. 27. in fin.*

31 Et ideò optimo jure defendimus solùm per primam resignationem acceptatam à Summo Pontifice vacare beneficium in Curia, & non per obitum, licèt resignans postea è vita decedat; tunc enim non vacat per obitum, ut diximus, sed per primam resignationem, ex textu *in cap. Ex transmissa, de renuntiatione,* tradit Loter. *de re beneficiar. lib. 3. q. 14. n. 50. & seqq. junct. n. 58.*

32 Et meritò, quia gratia seu provisio suæ Sanctitatis non est vacaturæ causa, sed solùm resignatio, ut tradit Loter. *de re beneficiar. lib. 3. quest. 14. num. 27. & seqq.*

33 Quare iste provisionis actus jam vacationem supponit, & præcedere per renuntiationis suæ Sanctitatis acceptationem; est namque consummatio vacaturæ jam præcedentis, ut *ex cap. Si absentis, de præbend. in 6.* tradit Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. §. 1. n. 15. & 33. & §. 2. n. 31.* Garcia *de benef. part. 4. cap. 2. n. 2.* Loter. *de re beneficiar. lib. 3. quest. 1. n. 16. & seqq.*

34 Et ex hac ratione istud jus est separatum, & à vacatura distinctum, quia Summus Pontifex potest provisionem reservare ad tempus sibi visum, ex Loter. *de re beneficiar. lib. 4. q. 14. n. 38. & 49.* & potest resolui tale jus casu quo resignatarius non sit habilis, aut idoneus; & etiam casu quo non observaverit Constitutiones Canonicas, sub quarum conditionibus visus est providere, ut tradit Loter. *dict. quest. 14. num. 40. juncto num. 57.*

35 Adeo procedit supradicta vacatura in Curia, quod habet locum etiamsi renuntians protestetur, se velle dominium, & possessionem retinere; donec Papa eam acceptaverit, gratiamque beneficii in personam illius, in cujus favorem renuntiatio fit, contulerit; nam in hoc etiam casu si renuntiationem Papa

acceptaverit ad eum effectum ad quod facta fuit, beneficium omninò vacat in Curia per talem resignationem, ex textu *in cap. fin. de renuntiat. Puteus decis. 158. sub n. 3. lib. 1. Oldrad. cons. 282. n. 2. Rebuff. in prax. beneficiar. lib. 1. tit. de resignatione conditionali, Paris. de resignat. lib. 1. q. 5. n. 37. & 38.*

Et ideò Legatus de latere non potest conferre tale beneficium vacans in Curia, nisi specialiter, & expressè sit ei concessum; nec beneficia reservata, ut supra diximus ex August. Barb. *de jur. Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 42. & 43.* ad quod etiam venit disputandum, utrum beneficium intrusi sit reservatum, & vacet ex causa intrusionis; & cum illius collatio pertineat ad Sedem Apostolicam, an tale beneficium veniat in reservatione; quam quæstionem latè disputat Frances *de intrusione quest. 76. & quest. 77.* Disputat etiam, an si Papa reservat beneficia per verba genitivi casus, putà Petri, vel Pauli, an veniant beneficia in quibus sunt intrusi, & sic an sola possessio seu detentatio debeat attendi. Et *quest. 78.* tractat, an si Papa reservaret beneficia quæ obtinet Titius, cum vacaverint, seu ea vacare contigerit, veniant etiam beneficia in quibus Titius est intrusus; & ibi multa tradit circa reservationem.

Et ideò si Legatus de latere, Nuntiusve, aut Ordinarius conferat talia beneficia reservata, & vacantia in Curia, erit provifus intrusus ex defectu potestatis, ut tradit Riccius *resolut. 224. n. 2. vers. 8.* Frances *de intrusione quest. 2. n. 16.* optimè Tondut. *de benef. cap. 3. §. 6. n. 19. & 20.*

Quia non possunt conferre beneficia Sedi Apostolicæ reservata, & talis obtinens dicetur intrusus; existente enim reservatione, nullus inferior præter Papam conferre potest; nam ejus collatio specialiter ad Pontificem pertinet, ut expressè deciditur *in cap. 2. de præbend. Gloss. in Clementin. Si de beneficio, verb. Sive ad nos, eod. tit.* Garc. *de benef. 5. part. cap. 1. num. 68.* Barbof. *in Pastoral. part. 3. alleg. 57. num. 22.* Loter. *de re beneficiar. 1. part. lib. 2. quest. 27. num. 14. & seqq.* Frances *dict. quest. 2. numer. 18. & 19.*

- & 19. ubi quod si Ordinarius provideat beneficium, quod vacavit in Curia, & talis provifus illud adminiftraret, & poffideat, erit intrufus, quia titulum coloratum non habet, ut notavit Valafc. *confult. 79 num. 7. & feq. Loter. de re beneficiar. lib. 2. q. 26. n. 7.*
- 39 Nam in *dict. cap. 2. de prae bend. in 6. in fin.* additum fuit decretum irritans, cujus natura eft annullare, irritare, & incolore quicquid apponitur difpofitioni fupra quam cadit, ut per Loter *dict. part. 1. lib. 2. quaeft. 14 num. 99. cum plurib. idem Frances in pastorali intern. 1. part. tract. 4. quaeft. 2. n. 10. & 11.*
- 40 An autem fit differentia quoad refervationem, fi beneficium vacet in Curia, vel in Sede, & in quo differant, tradunt Garcia de *benefic. 5. part. cap. 1. num. 387. Loter. dict. lib. 2. quaeft. 27. num. 4. Frances dict. q. 2. num. 20. cum quo num. 23.* funt advertenda fequentia ibi.
- 41 Insuper advertendum eft, hanc intrusionem non folum incurri in beneficijs generaliter, & fpecialiter refervatis, ut in *dict. cap. 2.* fed etiam in alia quacunq; refervatione in corpore juris claufa, de cujus materia, & de intellectu illius textus in *dict. cap. 2.* late agit Loter. in *dict. lib. 2. quaeft. 27.* licet enim Gloss. in *regul. 38. Cancellariae*, dixerit unicam tantum effe refervationem generalem, illam videlicet de qua in *dict. cap. 2. de prae bend. in 6.* Milif. tamen in *fuo repertorio*, verbo *Refervatio*, §. *final. in fin.* plures effe defendit, eumque fequitur Gigas in *Eputome de intrufo*, n. 83. *verf. Queres an unica*, dicens hac opinionem aperte probari per textum regulae Cancellariae 33. *de triennali poffeffione*; nam ibi dicitur: *Ex aliqua refervatione generali in corpore juris claufa, &c.* Ex quibus verbis colligitur, non unicam tantum, fed plures reperiri. Et quamvis Glossator *ad dictam regulam 33.* in publicatis per sanctae memoriae Innocentium VIII. penes Ludovicum Gomezium *pag. 21. in impressis Venetys de anno 1546.* §. *Item in quantum hic dicitur pacifi. è, verf. In quantum hic dicitur ex aliqua refervatione generali, &c.* defendat unicam tantum effe refervationem generalem in corpore juris claufam, & voluerit praedicta verba regulae effe appofita ex errore Abbreviatorum, & ex eo omnes fucceffores eundem styllum fequuti fuerint, ut refert Glossator dicens ita factum ex Nicolao de Castello Abbreviatore illorum tempore; mihi tamen difficile videtur, cum non fit credibile per tot curricula temporum errorem tantum non fuiffe fanandum, cum omnes fequentes Abbreviatores ufque nunc eisdem ferè verbis dictam regulam 33. pronuntiaverint, & publicaverint. Quapropter nulla datur evafio praedictis verbis, ex quibus clare conftat, plures dari refervationes generales in corpore juris claufas, hancque fententiam veriffimam judico, relictis Milif. & Gigante *ubi fuprà*, quibus arridet Aeneas de Falc. in *tract. de refervationibus*, in 2. part. *principali*, n. 12. & alij relati per Ludovic. Gomez. *ad regul. de triennal. poffeff.* ex publicatis à Clemente VII. *quaeft. 31. verf. Secundus igitur articulus.* Ubi enumerat feptem alias refervationes in corpore juris claufas, praeter illas quas alij declararunt, ubi videre poteris, ne longius in hoc diverfamur; quamvis aliàs ad multa fit utile, & neceffarium, videlicet ad facultates Legatorum, quibus attribuitur potestas providendi beneficia quomodolibet refervata, exceptis illis quae funt affecta refervatione in corpore juris claufa; quae quidem non unica, fed plura funt: & ideò verba dictae regulae 33. non per errorem, ut dixit Glossator, fed cordatè funt appofita.
- Idem erit in Legato à latere, aut Ordinario conferente beneficium ejus, qui obiit prope Curiam Romanam per duas dietas, vel fi vacet per obitum Curialis, qui ex causa recreationis, vel infirmitatis fe contulit ad locum Curiae vicinum, etiam per duas dietas legales, animo Romanam redeundi: nam in utroque casu provifus ab Ordinario, aut Legato, erit intrufus, cum talia beneficia dicantur vacare in Curia, vel apud Sedem, & confequenter funt refervata, ut expresse deciditur in *cap. Praefenti 34. de prae bend. & dignitatibus.* Gonzal. *ad regul. 8. gloss. 43. n. 45.* Garcia de *benefic. 5. part. cap. 1. n. 70.*

n. 70. Vivian. in prax. jurispatronat. lib. 4. cap. 5. num. 13. August. Barb. in collect. n. d. cap. Præsentu, num. 3 ubi allegat varias Rotæ decisiones, & latè disputat qui dicantur Curiales ad effectum hujus reservationis: & in collect. an. ad cap. Licet Ecclesiam eodem tit. in 6. Frances dict. q. 2. num. 25. & quest. 3. num. 9 ex Valasc. consult. 79. num. 7. & seqq. quem refert & sequitur Barbof. de potest. Episcopi alleg. 57. num. 20. & seqq. ubi latè disputat quando dicantur beneficia vacare in Curia.

44 Idem erit in conferente beneficium resignatum in Curia, quia illud obtinens dicitur intrusus, licet enim non dicatur vacare propriè apud Sedem, vacat tamen in Curia, etiam si renuntians in ea non sit præsens, sed resignatio per procuratorem fiat, ut per Gloss. in Clementina 1. verb. Collatio, vers. Non placet hoc dictum, ut lite pendente: Covar. practicar. cap. 36. num. 4 ad fin. vers. Vacant autem in Curia, Paris. de resignat. lib. 9. q. 14. num. 1. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 13. n. 42. Frances dict. q. 2. n. 26.

45 Nec etiam Legatus de latere potest conferre beneficia jurispatronatus laicorum. Gloss. verb. Apostolicis, in Clementin. Per literas, de præbend. eleganter Fragos. de regim. Reip. dict. disp. 10. §. 3. n. 78. 79. 80. & 81. Cæsar disp. 3. §. 2. n. 8. cum alijs multis Aug. Barbof. de jure ecclesiastic. lib. 1. dict. cap. 5. num. 44. ubi etiam ex Garcia resoluit provisionem beneficii jurispatronatus laicorum factam à Legato sine præsentatione aut consensu patroni esse nullam; sustineri tamen illo non reclamante intra tempus ad præsentandum: & quod rectè poterit Legatus conferre beneficia jurispatronatus laicorum devoluta ad Episcopum ex negligentia patroni, de quo etiam Thoro in suo Codic. rer. judic. cas. 60. n. 379. latè explicat Bicchius decis. 667. ubi etiam quod possint providere beneficia jurispatronatus ecclesiastici, ut n. 19. Put. lib. 3. dec. 157. Fermosin. in cap. causam quæ 8. de præscript. quest. 3. n. 22. ubi etiam an possit præscribere facultatem providendi beneficia jurispatronatus Laicorum.

46 Et ideo certum est, renugnante patrono laico, aut eo inconsulto, non posse

inferiorem Romano Pontifice, sive sit Episcopus, sive Nuntius, sive Legatus conferre Ecclesias patronatas laicorum, quamvis in literis habeat licentiam ut conferat Ecclesias patronatas. Gloss. in cap. Illud, de jure patronat. ubi Abbas n. 8. Fragos. dict. §. 3. n. 80.

Quinimò nec Legatus Papæ poterit pensiones imponere super Ecclesia patronata laicorum, ut ex Olibano in commentar. de jure fisci, cap. 13. num. 35. tradit Fragos. dict. §. 3. n. 80. ubi num. 81. quod si patronus laicus consentiat, potest Legatus conferre beneficium, quamvis Archiepiscopus aut Episcopus contradicat: & ibi & numeris sequentibus agit quando dicatur juspatronatus laicale.

Quod etiam procedit in beneficijs jurispatronatus mixti, quia adhuc Legatus non poterit ea conferre. Cabed. de patronatibus cap. 35. num. 5. Garcia dict. cap. 3. num. 67. & 69. August. Barbof. dict. cap. 5. num. 45. & 46. ubi quod non procedit in beneficijs jurispatronatus laicorum ex privilegio & præscriptione; nam ista benè potest Legatus conferre, ex Garcia dict. cap. 1. num. 72. Covar. dict. cap. 36. num. 6. Martha de jurisdic. part. 2. tit. 15. cap. 21. num. 22. Ricc. tom. 3. praxis, resol. 105. ubi an Legatus de latere possit derogare jurispatronatus mixto, Prosper Fagn. in cap. Cum oportet, num. 31. de jure patronat. pag. 25.

Neque etiam Legatus durante anno novitiatus potest conferre beneficium novitio. Fragos. dict. §. 3. num. 88. & 89. & n. 91. & quod non potest conferre unum beneficium duobus ea lege ac conditione, ut si primus non consentiat, secundus illud habeat: similiterque non potest conferre beneficium alicui, qui aliud beneficium habebat, de quo nullam mentionem fecit; nec valet collatio talis beneficii contradicentibus Ordinarijs, qui cum gaudeant beneficio conferendi, possunt conferre beneficium habenti alterum, quamvis nulla de eo fiat mentio, ex Clementina finali, de Offic. Ordinarij: optimè cum multis DD. & Rotæ decisionibus August. Barbof. dict. cap. 5. num. 49. & 50.

Eodem modo non potest Legatus

conferre beneficia manualia, ex Fragof. *dict.* §. 3. num 92. & 94. quo Legati de latere non possunt concedere regressus, nisi ex literis Apostolicis aliud appareat; sunt enim revocati regressus à Concil. Trident. *sess.* 25. *cap.* 8. *de reformat.* & alijs Decretis Pontificalibus, de quibus idem Fragof. *dict.* n. 94. & *seqq* ubi quando habeat locum.

51 Sic etiam Legatus non potest conferre beneficia, quæ ad Archiepiscopi, aut Episcopi collationem spectant jure speciali, seu delegato. Kochier. *de jurisdic. in exemptos part.* 2. *quæst.* 2. num. 22. Barb. *d. cap.* 5. num. 47.

52 Simili modo Legatus non potest conferre beneficia litigiosa, *cap.* 1. & 2 *ut lite pendente in* 6. Barb. *d. cap.* 5. num. 48 Frances *de intrusione, quæst.* 2. n. 27. ubi etiam quid in Ordinario; quod procedit non solum quando beneficium est litigiosum in Curia Romana, sed extra Curiam: & *quæst.* 3. num. 10. & *quæst.* 7. *per tot.* ubi eleganter.

53 Utrum autem Legatus conferre possit beneficia cum clausula *motu proprio*, disputat Barbof. *d. cap.* 5. num. 51. & n. 52. ubi quod hæc facultas conferendi beneficii non extenditur ad alios Legatos, nisi quando eis specialiter sit indultum, *cap. Literas, de supplenda negligentia Prælatorum, c.* 1. *de offic. Legati;* & n. 51. quod Nuntijs cum potestate Legati à latere missis conceditur facultas restricta ad beneficia ecclesiastica simplicia per obitum extra Romanam Curiam vacatura, quæ non excedunt valorem 24. ducatorum auri de Camera, computatis distributionibus; extra tamen Metropolitanas & alias Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias, ut per Garciam 5. *part. cap.* 3. num. 84. ubi ponit tenorem facultatum Nuntij Hispaniarum circa collationes beneficiorum; & numeris sequentibus circa intellectum hujusmodi facultatum plura adducit, Rota apud Crescent. *de privileg. dec.* 8. *aliàs* 160. ubi quod Nuntius habens facultatem conferendi beneficia, conferre potest etiam vacantia in mensibus Ordinarij, non obstante regula de octo mensibus. Ricc. *prax. resol.* 8. n. 1. & vide infra n. 62. explicat Go-

mez Bajo *part.* 2. *lib.* 3. *prax. c.* 1. n. 6. & 7. Tondut. *de pens. cap.* 10. *per tot.*

Utrum autem Legatus possit beneficia reservare, quorum conferendorum jus & potestatem habet, latè disputat cum multis, & explicat Aug. Barb. *dict.* *cap.* 5. n. 54. 55. 56. & 57. & ultra quos refert multos etiam allegat Frances *de intrusione q.* 2. n. 24. Fragof. *d. cap.* 3. n. 63. Crescent. *de concessione præbendæ decis.* 5. *aliàs* 144. ubi quid in beneficio vacante per obitum familiaris Cardinalis. Optimè explicat & limitat Butr. *de jure patron. cap.* 28. *per tot.* Paul. de Citad. *de jure patr. part.* 7. n. 16. Tondut. *benef.* 2 *part.* §. 2. n. 40. *pag.* 258. *cap.* 3. Cened. *ad Decret. ad text. in cap. Cum dilectus* 28 *de jure patron. collect.* 79 n. 3. Et quid in beneficijs jurispatronatus, Prosper Fagn. *in cap. Dilectus,* n. 12. *de præbend. pag.* 127 ubi quod potest beneficium vacaturum reservare etiam pro certa persona, sed non dare jus ad vacatura.

Utrum autem Legatus à latere possit commendare Ecclesias Parochiales, aut beneficia, tam in perpetuum, quàm ad tempus, tradit August. Barbof. *dict. cap.* 5. n. 58. 59. & 60. optimè exornat Bicchius *dec. Rot.* 667.

Utrum autem Legatus à latere possit nominare coadjutores in perpetuum, & ad tempus, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo; & quomodo, & quando, latè disputat Fragof. *d. disp.* 10. §. 4 n. 107. *usque ad fin.*

Utrum autem Legatus à latere possit unire beneficia, tam secularia, quàm regularia, etiam contradicente Episcopo, tradit idem Barbof. *dict. cap.* 5. num. 61. *usque ad* 67.

Utrum autem Legatus à latere possit recipere resignationes beneficiorum, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo, & præstare auctoritatem in permutatione beneficiorum, & quando & quomodo, tradit omnibus citatis idem Barb. *d. cap.* 5. num. 68. 69. & 70. explicat Rota post tract. Zuff. *de crim. process. legitim. dec.* 2. n. 13. & *seqq.* optimè explicat Tondut. *post tract. de pens. dec.* 29. num. 9. & *de benef. cap.* 3. §. 1. *per tot.* & in Nuntio Mart. *lib.* 6. *tit. collector. cap.* 7. *pag.* 60. Flam.

Flam. de resign. lib. 7. quest. 13. n. 17. ubi an possit committere receptionem resignationis, & collationis: optimè Fermosin. crim. tract. 1. in cap. Ex insinuatione 26. q. 1. ubi tractat, an si quis resignet beneficium cum conditione, ut sibi pensio solvatur, sit simonia; & quid si renunciaret cum intentione, ut resignatarius iterum conferat & resignet suo nepoti: & quid in clausula, non aliter, non alias: & quid si dicatur maior beneficij valor, ut pensio assignetur: & quest. 2. ubi de clausula accessus, & regressus, & per tot. de simonia omnia tradit circa renunciaciones & simonias.

59 Utrum Legatus à latere possit conferre beneficium Parochiale sine concursu & examine, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo? tractat Hurtad. de exam. Synodal. tract. 12. cap. 1. resol. 28.

60 Utrum Vicariæ ex Constitutione S. D. N. Pij V. provideantur ad liberam electionem Ordinarij, an verò ad nominationem eorum, in quorum Ecclesijs existunt; & contra dictam Constitutionem valeat contradicente Archiepiscopo aut Episcopo disponere, eique derogare, & possit tales vicarias conferre, & quando collatio ei competat vigore indulti, & censeatur istud revocatum, non factâ speciali mentione, latè disputat noviter Cæl. Bicch. dec. 667. Burat. dec. 708. num. 11. ubi quod Legatus ordinarius collator non est, & ideò conferens vigore indulti confert uti delegatus Papæ, ejusque autoritate.

61 Legatus de latere an possit derogare regulam de infirmis, tradit Kochier ad reg. Cancel. reg. 16. num. 35. ac de viginti. Put. dec. 144.

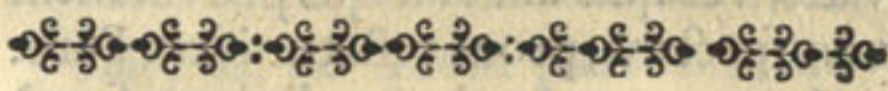
62 Et si Nuntius habeat facultatem conferendi beneficia intra propriam provinciam existentia, collatio extra eam facta est nulla. Put. dec. 477. lib. 2. Gratian. forens. cap. 127. n. 18.

63 Legatus vel Nuntius Apostolicus destinatus ad Principem, cui subsunt diversæ provinciæ, cum potestate conferendi ad quæ loca declinare contigerit, an possit in omnibus provincijs isti Principi subjectis conferre, disputat Fabius

dec. Audit. Rom. part. 3. lib. 3. dec. 142.

64 An provifus à Papa de aliquo beneficio præferatur provifus à Legato à latere, vel Ordinario, & quid in prius possidente? disputat Fermosin. in cap. Mandatum 38. de rescript. quest. 1. ubi multa refert: Barb. in cap. Si à Sede 31. de præbend lib. 6 num. 5. ex Glossa ibi.

65 Et quod Legati Papæ gratia sit justificanda quoad valorem beneficiorum, quia ea habet locum regula de valore, tradit Burat. dec. 390. num. 9. & 162. n. 9. ubi quod nulla est non expresse valore obtentorum: & quando, & quomodo justificetur, itaut si habeat minorem valorem, gratia sit nulla, tam in provifione, quàm in renunciacione: & quid si detur excessus mandati, & quando consideretur, latè Tondut. post tract. de pens. dec. 32. per tot. de quo etiam cap. 10. per tot.

C A P U T LXVII.

Utrum Nuntius, aut Legatus à latere habeat autoritatem in imponendis pensionibus, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo; & an pensio illa, quam titularis resignans beneficium sibi reservavit, vendi, vel redimi possit absque simoniae labe.

S U M M A R I U M.

- 1 Nuntius cum potestate Legati à latere non potest nisi ad hoc habeat facultatem expressam imponere pensiones.
- 2 Legatus à latere potest, nisi sit Ecclesia patronata laicorum, aut reservata.
- 3 Legatus à latere potest reservare pensiones, de quibus partes prius convennerunt; & an possit concedere facultatem transferendi pensionem, & quibus competat, remissivè.
- 4 Pensio an sit beneficium, & spiritualibus annexa.
- 5 An pensio illa, quam titularis resignans bene-

beneficium sibi reservavit, vendi vel redimi possit absque simoniae labe: & num. 6. utique ad fin.

1 **Q**Uoad primam partem dicendum est, quod Nuntius cum potestate Legati à latere non potest, nisi habeat facultatem expressam ad hoc, ad textum *in cap. Literas, de supplenda negligentia Prælatorum*: probant quæ tradit Barb. *de jur. ecclesiast. cap. 5. n. 52.*

2 Sed Legatus à latere habet auctoritatem in pensionibus imponendis, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo. Gigas *de pensionibus quest. 6. n. 18. & 19.* Lælius Zecch. *de benefic. & pensionib. cap. 11. n. 5.* Garcia *de benefic. part. 1. cap. 5. num. 281.* Cæsar *part. 1. disp. 3. §. 2. num. 25.* qui tamen resoluunt, non posse pensionem imponere in beneficijs reservatis, vel quæ aliàs ad ejus provisionem non spectant, prout testatur idem Barb. *dict. cap. 5. num. 71.* de quo diximus supra *cap. 66. n. 47.* ubi etiam quod non potest in Ecclesia patronata laicorum. Vide Tondut. *de pens. cap. 25. n. 20. & 30.* Solorzan. *de jur. Ind. lib. 2. cap. 4. n. 14.*

3 Et etiam potest reservare pensiones, de quibus partes prius convenerunt, de quo latè Tondut. *de pens. c. 1.* ubi etiam de omnibus qui possunt vel non reservare pensiones. Flam. *de resign. lib. 6. quest. 4. num. 15.* ubi an possit concedere facultatem transferendi pensionem, de qua re est videndus Tondut. *de pens. cap. 1. n. 20. & seqq.*

4 Quoad secundam partem, dato quod pensio sit beneficium, & spiritualibus annexa, de quo ex Garc. *de benefic. part. 1. cap. 5.* quem & alios refert Fermosin. *crim. tract. 1. ad textum in cap. Cum essent 12. q. 2. pag. 213.*

5 Adhuc in nostro casu non committi simoniam, ex eo videtur, quia qui tertio vendidit pensionem, vel qui pretio accepto illam remittit, sicut etiam ille qui emit, vel redimit, nullo modo intendunt jus aliquod spirituale acquirere, vel transferre, sed meram temporalitatem, scilicet utilitatem, & redditus. Unde sicut ille, qui emeret à beneficiato jus temporale recipiendi decimas, cæterof-

que beneficij redditus, sive calicem aut corporalia, nullo modo committeret simoniam, quia non emit consecrationem; sed materiam; neque jus ad decimas, sed utilitatem, & commoditatem: sic est in proposito.

Et quod commoditas pensionis emi possit absque simonia, tradit Garc. *dict. cap. 5. n. 29.* Fermosin. *dict. quest. 2. n. 19. & 20.* Neque aliquis inficiabitur, & passim fit in pensionibus, vel beneficijs ad tempus, vel pro vita locatis, sive potius venditis eorum redditibus.

Quamvis autem hujusmodi aliquas differentias producant, nec sic cesset, vel transferatur in emptorem pensio, qualiter transferretur, si jus ipsum transferri posset; contrahentes tamen, illud jus transferri non posse agnoscentes, id non intendunt.

Nihil enim agunt quoad ipsum jus, sed tantum quoad utilitatem. Unde quia per hoc, quod jus remanet apud verum pensionarium, & inde sequuntur effectus maximè differentes à vera cessatione, conveniens est cessare pensionem volenti ad Papam recurrere. Ad eum ergo itur, non quia aliàs simonia committatur; sed quia aliàs jus exigendi pensionem non extinguitur, licet pensionarius stare debeat contractui, neque petere possit ab eo, à quo pretium redemptionis accepit, & sic remittit jus petendi illos redditus vendens commoditatem. Hinc non probo quod ex alijs refert Sanch. *conf. mor. lib. 2. cap. 3. dub. 46. n. 4.* quod scilicet redimens pensionem absque auctoritate Papæ illam potest exigere; nihilominus ubi primum ex decursis non solutis fuerit pensionatus satisfactus de pretio quod pensionarius recepit.

Obiicies, quod etiam ille qui dat pretium pro jure patronatus, vel pro beneficio, nullo modo jus spirituale intendit comparare, sed temporalem utilitatem beneficij; & nihilominus simoniam committunt tam dans, quàm recipiens; cum tamen certum sit nullius ex illis intentionem ad jus dirigi.

At respondetur, & est maximè notandum, & advertendum, quod quodocumque

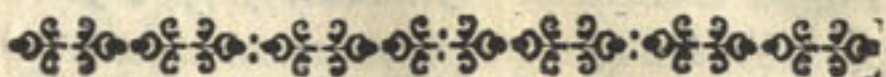
que datur titulus spiritualis, cujus ratione ille fructus, sive commoditas provenit, simonia committitur, quamvis intentio principalis non sit emere jus spirituale, sed utilitatem ex eo provenientem; nam in effectu hæc non potest producere nisi jus illud, scilicet collationem, sive ordinem, sive aliud jus spirituale consequatur, unde illud quoque in effectu emitur.

11 Ad pensionis verò utilitatem, & commoditatem consequendam, & clariùs ad vitandam ejus solutionem nullum jus spirituale primariò, aut secundariò, nullusque spiritualis titulus requiritur, sed hoc permanente in vero pensionario ex ipsius voluntate & contractu celebrato, commoditas, & nihil aliud pertinet ad emptorem, si tertius emat; vel ad pensionatum, si ipse redimat.

12 Videtur ergo simoniam non dari, nisi detur, vel recipiatur titulus, jus, functio, vel sacramentum ab eo qui dare potest; vel detur pretium ad hunc finem, licet cum effectu non sequatur, veluti quando prætendens beneficium dat alteri pretium, ne sit prætensor. Sin autem nullo modo prætendatur titulus, vel jus, non videtur dari simonia, veluti si detur pretium Rectori Ecclesiæ, sive Canonico, aut alteri, ut dimittat beneficium, nullâ habitâ intentione ut sibi, vel alteri acquirat, qui pretium dedit, sed aliâ intentione. Non enim videtur committere simoniam, sicut neque ille qui emit calicem consecratum, nullo modo considerando consecrationem; vel qui dat pecuniam Parocho, ne ministraret alicui sacramentum.

13 Sic similiter videtur in proposito; nam redimens nullum titulum, sive jus prætendit, sed oneris extensionem, quod beneficio suo est impositum: unde non videtur simonia, non aliter ac illa non committeretur, si Parochianus cum suo Parocho conveniret pretio dare, ne amplius ab eo decimas cæteraque jura parochialia non exigeret, ut his non consideratis notat Fermosin. *dict. q. 2. num. 19. & 20. & ad rubric. de simonia*, omnia tradit circa simoniam, & circa pensiones. Tondut. & Barb. *de pensionibus*.

Pars II,

C A P U T LXVIII.

De potestate Archiepiscoporum, Episcoporumve circa beneficiorum provisionem per alternativas; & quando sit eis licita sine Legati à latere aut Nuntij concursu, & provisio præbendarum simultaneæ collationis cum Capitulo, etiam contradicente Legato à latere, aut Nuntio cum ejus potestate; & an possint conferre talia beneficia, an solùm pertineat collatio ad Papam? & quid in beneficijs reservatis, ac vacantibus in Curia; & ad quem pertineat eorum provisio? Agitur etiam de executore, & legitimo contradicatore.

SUMMARIUM.

- 1 Potestas, ac jurisdicctio conferendi beneficia ecclesiastica Petro Apostolorum Principi collata fuit: & num. 2.
- 3 Fundatio & institutio beneficiorum ecclesiasticorum, exceptâ Apostolicâ dignitate, modusque & forma acquirendi beneficia fuere introducta jure tantùm ecclesiastico & humano.
- 4 Sedes Apostolica concessit Archiepiscopo, aut Episcopo, ut quilibet posset conferre beneficia in sua diœcesi existentia: & num. 5.
- 6 Licet Archiepiscopus aut Episcopus possint conferre omnia beneficia vacantia in quolibet mense, attamen postea coarctavit potestatem, & creavit alternativas in mensibus: & n. 7.
- Legatus à latere non potest conferre beneficia vacantia in mensibus alternativæ; & quomodo num. 9.
- 10 Idem dicendum est in præbendis simultaneæ collationis.

- 11 *Idem dicendum est in beneficijs reservatis.*
 Quando dicantur beneficia reservata, traduntur exempla, & numeris seqq. usque ad num. 34.
- 35 *Reservatio ob vacationem in Curia est clausa in corpore juris, & nulla major, aut potentior invenitur.*
- 36 *Quando vacent beneficia ad hoc ut provideri possint.*
- 37 *De executore literarum, & de legitimo contradicatore: & nn. seqq.*
- 1 **P**otestatem, ac jurisdictionem conferendi beneficia ecclesiastica Petro Apostolorum Principi collatam fuisse, colligitur ex textu in cap. *Ita Dominus*, §. *Hinc enim*, dist. 19 cap. fin. dist. 11. cap. *In novo*, dist. 21. Corona de potest. Episcopi tract. 3. cap. 6. num. 1.
- 2 Illa autoritate dum Ecclesia adhuc incunis ageret, instituit dignitatem, & alia beneficia ecclesiastica contulit, cap. 1. & 2. dist. 22. Selva de benefic. 2. part. quest. 22 num. 3.
- 3 Nam fundatio, & institutio beneficiorum ecclesiasticorum, exceptâ Apostolicâ dignitate, modusque, & forma acquirendi beneficia, fuere introducta jure tantum humano, & ecclesiastico, cap. 1. dist. 22. cap. *Nullus* 9 q. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 1. proœmal. num. 1. & 2. Garcia de benefic. part. 5. cap. 1. numer. 3.
- 4 Postea Sedes Apostolica concessit Archiepiscopis, & Episcopis, ut quilibet posset conferre beneficia in sua Diœcesi existentia, cap. *Decreto*, cap. *Qui se scit* 2. quest. 6 Flamin. de resign. lib. 1. quest. 10. n. 49. Simoneta de reservationibus quest. 3. Castr. Palao in opere morali, tom. 2. tract. 13. disp. 2. punct. 27. num. 1. Barb. de offic. & potest. Episcopi part. 3. alleg. 57. num. 1. Corona ubi supra.
- 5 Jure igitur humano, & ecclesiastico, seu communi possunt Archiepiscopi & Episcopi loci Ordinarij conferre beneficia in sua diœcesi existentia, ita disponente constitutione Archiepiscopatus Ulissiponensis lib. 3. tit. 8. in princip. pag. 265. cap. *Omnes Basilicæ*, cap. *Nullus omnino*, 16. q. 7. cap. *Exigenda* 10. q. 1. cap. con-

querente, de offic. Ordinarij, Kochier de jurisdic. in exemptos part. 4. quest. 25. Riccius in prax. decis. 394. num. 1. & resolut. 236. num. 1. Durandus decis. 442. num. 1. Alzed. de præcellencia Episcopi p. 1. cap. 6. num. 52. Poith. post tract. de manut. decis. 125. num. 1. Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. n. 52. infinitos refert Corona dict. cap. 6. n. 2.

Licet Archiepiscopus aut Episcopus 6 poterant conferre omnia beneficia vacantia in quolibet mense, haberentque omnes menses liberos, juxta Castro Palao dict. tract. 13. disp. 2. punct. 15. August. Barbof. de potest. Episcopi part. 3. alleg. 57. num. 2.

Attamen hanc potestatem ordinariam 7 conferendi beneficia Summus Pontifex precariè concessit, & postea coarctavit, ex concordatis Germaniæ inter Sedem Apostolicam, & Federicum Imperatorem, per Constitutionem quæ incipit, *Ad sacram*, ubi alterni menses reservantur Pontificiæ collationi, scilicet Januarius, Martius, Maius, Julius, September, November, ut beneficia tam pastoralia, quam non pastoralia, si vacent in his mensibus, ab ipso debeant conferri; reliqui autem menses collatoribus ordinarijs relinquuntur: de qua alternativa & provisione, & quando habeat locum, vel non, & quibus requisitis, latè disputant DD. per varios casus, per textum ibi in cap. *Dudum*, §. *Nos igitur*, cap. *Si à Sede Apostolica*, de præbend. in 6. & ibi Barbofa, Gom. de expectativis num. 14. Zecch. de benefic. cap. 2. n. 1. Branden. super Concordata Germaniæ, questione 8. 12. notabili 1. latissimè omnia tradit Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. per totum, Gonzalez ad regul. 8. Cancell. gloss. 45. & §. 1. 2. & 3. Aug. Barb. de potest. Episcopi part. 3. allegat. 53. num. 34. & seqq. Alzed. de præcellencia Episcopi 1. part. cap. 6. de residentia & alternativa, num. 52. & seqq. Layman. lib. 4. tract. 2. cap. 10. num. 3. Corona dict. cap. 6. num. 2. ubi numer. 4. quid quando concurrat provifus ab Ordinario cum provifus à Summo Pontifice, & provifus ab Ordinario est in possessione, & quis præferatur.

Et in istis beneficiorum provisionibus 8 factis

factis secundum alternativam sex mensium ab Archiepiscopis, aut Episcopis nihil potest conferre Legatus de latere, nec Nuntius cum ejus potestate, quia solum quando concurrat cum Ordinario, & cum potest prevenire, secundum ea quae diximus *cap. 66. numer. 1. & 2.* procedit quoad quatuor menses Ordinarii non habentis alternativam; sed non videtur procedere quoad sex menses alternativae Archiepiscopi, aut Episcopi illam habentis, propter decretum irritans in regulis appositum, quod ligat etiam Legatum à latere, ut eleganter resoluit Garcia *de benefic. 5. part. cap. 3. num. 45. ubi num. 46.* inquit Rotam judicasse non valere provisionem Legati à latere de beneficiis vacantibus in mensibus Ordinarii, etiam si postea Ordinarius non conferret. Quod etiam tradit August. Barbof. *de jure Ecclesiastico cap. 5. num. 42.*

9 Sed provisio Legati à latere de beneficio vacante in mense alternativae tribuit titulum coloratum, & suffragatur in iudicio spolij, ut cum varijs decisionibus Sacrae Rotae Romanae tradit idem Garcia *dict. cap. 3. num. 50.*

10 Sic etiam idem est dicendum si Archiepiscopus, Episcopusve & Capitulum habeant aliquas praebendas simultaneae collationis, de quibus, & quando, & quomodo provideri debeant; & cum qua divisione, aut turno, est videndus Alzed. *dict. 1. part. cap. 6. num. 60. & seqq.* optimè Gonzal. *super regulis. Cancell. de mensibus & alternativis, gloss. 45. num. 46. & seqq.* & §. 1. ejusdem gloss. 45. eleganter etiam gloss. 3. ubi etiam agit de provisione per turnum; & eleganter de hac simultanea provisione inter Archiepiscopum, Episcopumve & Capitulum, omnia tradit Prosper Fagn. *in cap. Cum Ecclesia Vulturana de electione, per tot. pag. 81. & seqq. tom. 2. Fermosin. etiam in dict. text. & Barbof. & in cap. Cum in cunctis, §. Ad clericos, de elect. tractant etiam de provisione per concursum, & de eadem simultanea August. Barbof. *vot. 24. num. 7.* cum multis Salced. *theatr. honoris gloss. 48. numer. 4. pag. 478.**

11 Eodem modo idem dicendum est in

beneficijs reservatis, in quibus se non potest intromittere Legatus à latere, nec Nuntius, ut diximus *cap. 66. num. 1. & seqq.* in quorum reservatione Romanus Pontifex coarctavit ordinariam potestatem conferendi beneficia, quam concesserat Legatis, Archiepiscopis, Episcopisve, quarum reservationum secundum Coronam *dict. cap. 6. num. 5.* aliae sunt generales, aliae speciales. Generales sunt non pro certis beneficijs, seu personis, v. g. de beneficijs collectorum, & subcollectorum, Officialium Curiae. Speciales autem sunt quae fiunt de certis beneficijs, seu pro certis personis, ex Loter. *de re beneficiar. lib. 2. quest. 26. n. 24.* Garcia *dict. cap. 1. n. 18.* & istae reservationes aliae sunt in jure, aliae in regulis Cancellariae, quas hic referre non erit inutile, ne Legati, Archiepiscopi, aut Episcopi provideant de beneficijs reservatis Sedi Apostolicae, & eorum collatio sit nulla, *cap. nomen 2. q. 3. cap. Dudum, & cap. Multum studeo, 3. questione 6. cap. Si eo tempore, de electione in 6.*

Et primò dispositioni Sedis Apostolicae reservantur omnia beneficia vacantia apud illam, seu in Curia Apostolica, *cap. 2. cap. Statutum, cap. praesenti, de praebend. in 6.* Aug. Barb. *de potest. Episcopi 3. part. alleg. 57. n. 19.*

Illud beneficium dicitur vacare apud Sedem Apostolicam, & est illi reservatum, quod vacavit in locis vicinis Sedi Apostolicae, & Curiae Romanae, & prope eam intra duas dietas legales, ut est textus in *dict. cap. Praesenti, de praebend. in 6.* Barbof. *dict. alleg. 57. num. 21.* & Nos diximus & explicavimus *sup. cap. 66. n. 1. & seqq.*

Dicuntur etiam beneficia apud Sedem Apostolicam, seu in Curia vacare, non solum quando quis moritur in illa; quae reservatio sola est in corpore juris, *cap. Praesenti, de praebend. in 6. extravagant. Ex debito, de electione, extravagant. Ad regimen, extravagant. Pia sollicitudinis, de praebend.* sed etiam per resignationem factam in manibus Papae, quam constat verè, & realiter dici vacationem in Curia, etiam mediante procuratore alibi constituto, ut supra diximus *c. 66.*

- num. 1. & seqq. cum multis, & ultra eos Corona dict. cap. 6. num. 5. ubi extendit ad permutationem, & limitat ad favorem Ordinarij, cum Barbof. dict. alleg. 57. num. 23. & seqq.
- 15 Secundò beneficia reservantur dispositioni Romanæ Sedis per solam appositionem suæ manus, licet inutiliter factam, ita ut si Pontifex alicui provideat, vel provideri mandet de aliquo beneficio, si nulla fuerit provisio, utpote facta inhabili vel incapaci, vel ob subreptionem, vel alium defectum, beneficium remanet Romanæ Sedi affectum, & in eo Legatus, Archiepiscopus, Episcopusve nequeunt se intromittere, quamvis aliàs non fuerit reservatum, ex textu in cap. Ut nostrum 56. de appellat. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 3. proæmial. n. 46. & gloss. 52. Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. n. 138. Barb. dict. alleg. 57. n. 32. Corona dict. cap. 6. n. 6.
- 16 Tertio reservantur Sedis Apostolicæ dispositioni beneficia vacantia Sede Episcopali vacante, qualiscunque sint qualitatis, & speciei. Ita Pius V. in Bulla quæ incipit, Sanctissimus in Christo Pater, Flam. de resign. lib. 2. q. 16. n. 30. Riccius in praxi Eccles. resol. 333. n. 2. Azor moral. part. 2. lib. 6. cap. 34. quæst. 12. vers. Eiusdem.
- 17 Quarto reservatur Sedi Apostolicæ collatio beneficiorum vacantium ob crimen hæresis, siue habeant animarum curam, siue non, etiamsi sint Ordinis sancti Joan. Hierosolymitani, vel alterius Ordinis Militaris. Ita Bulla Pij V. quæ incipit. Cum ex Apostolatus, data 6. Februarij 1566. Garcia de benefic. 5. part. cap. 1. num. 81. Gonzalez gloss. 51. num. 10. Riccius dict. resol. 333. vers. Secundò, & collect. 1659. Castro Palao oper. moral. tom. 2. tract. 13. disp. 2. punct. 24. num. 3. August. Barb. dict. alleg. 57. num. 36. Corona ubi supra, Prosper. Fagn. in cap. quod à prædecessore, num. 69. de schismaticis, pag. 235.
- 18 Quintò reservata sunt dispositioni Romani Pontificis beneficia vacantia per privationem, idest per simoniam, ex Bulla Pauli III. quæ incipit, Sanctissimus, Riccius dict. resol. 333. vers. 10. Leo The.

saur. fori Eccles. part. 2. cap. 5. n. 36. Barb. dict. alleg. 57. n. 39.

Sextò vacant, & ad dispositionem Romanæ Sedis spectant beneficia collata personis prohibitis ob profaniam suam, crimen hæresis, vel apostasiæ à fide. Ita Gregorius XIII. in bulla quam refert Ugolin. de potest. Episcop. cap. 50. §. 2. vers. 3. Mantica. dec. 158. n. 1. Riccius ubi supra, Gonzal. reg. 51. n. 103. Flam. q. 16. n. 31. Azor supra, q. 12. vers. Greg. Corona dict. num. 6.

Septimò beneficia quæcunque recepta in confidentiam, quæ vacant, sunt ipso jure reservata Sedi Apostolicæ per Pij IV. constitutionem quæ incipit, Romanus Pontifex, & per Pij V. bullam quæ incipit, Intolerabilis; cui subscribunt Navar. in man. cap. 23. numer. 50. Flam. de confident. quæst. 7. num. 79. Ugolinus dict. §. 2. vers. 7. Piafec. in praxi Episcop. cap. 5. numer. 4. Riccius dict. resol. 333. vers. 7. Corona supra, ubi ampliat.

Octavò beneficia Parochialia, quæ collata sunt non servatâ formâ Concilij Trid. sess. 24. de reform. cap. 18. reservavit Pius V. in bulla quæ incipit, In conferendis, Riccius dict. resol. 333. vers. Octavò, Ugolin. dict. §. 2. vers. Octavò: de quo vide explicantem Barb. dict. alleg. 57. num. 44.

Nonò, si intra sex menses Episcopus à die quâ novit beneficium vacare, conferre potuit, & noluit, collatio tunc ad Capitulum devolvetur: quod si intra hoc tempus negligens fuerit, ad mediatum superiorem spectabit, ut ad Metropolitanum, ab hoc ad Primate, à Primate ad Patriarcham, & tandem ad S. P. cap. 2. ubi Abbas num. 17. & cap. Quia diversitatem, de concess. præbend. Riccius dict. resol. 333. vers. 6. Ugolin. dict. §. 2. vers. 6. Piafec. dict. cap. 5. vers. Reservata, Corona dict. cap. 6. n. 7. Zerola in praxi Episcop. part. 1. verb. Beneficia, §. 2. sed notant Garcia de benefic. part. 2. cap. 3. Barb. dict. num. 44. istos casus non observari: explicat Prosper Fagn. in cap. Nulla, de concess. præbend. per tot. pag. 229.

Decimò beneficia omnia sunt specialiter reservata, quæ per resignationem,

vel obitum auctoritate Apostolica conferuntur cum decreto quod provisus beneficium tunc obtentum teneatur resignare, seu dimittere intra duos menses, aut aliud tempus; & quod de eo per Sedem Apostolicam duntaxat possit provideri; & similes reservationes sunt speciales pro beneficijs tunc expressis. Leo cap. 5. num. 31. Corona dict. num. 7. Monet. de opin. cap. 3. num. 44. Gonzal. gloss. 11. num. 69. Barb. dict. alleg. 57. & 45. & 46. ubi explicat.

24 Undecimò sunt reservata beneficia vacantia defectu resignationis non publicationis, ex Bulla Gregor. XIII. *Humano vix iudicio*, & diximus supra cap. 66. num. 1. & seqq. & ultra DD. ibi relatos Corona dict. cap. 6. num. 7. Quarant. verb. *Beneficiorum resignatorum publicatio*, Garc. de benefic. part. 11. c. 3. n. 273. Flam. de resign. lib. 11. in præf. n. 5. Barbof. dict. alleg. 57. n. 46.

25 Duodecimò sunt reservata beneficia vacantia per violationem sequestri lite pendente in Curia Romana, *Clementin. unica. § Si quis autem, de sequestranda possessione*. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. §. 7. proæmial n. 8.

26 Cum enim sunt in Curia litigiosa, sunt reservata Sedi Apostolicæ, nisi sequestrum fuerit violatum lite pendente in Rota per appellationem, ut proficitur, & explicat Corona dict. cap. 6. num. 7. ex Clementina *Auditor, de rescript.*

27 Decimotertio reservantur beneficia litigiosa, de quibus diximus cap. 66. licet enim beneficium litigiosum non dicatur propriè reservatum, tamen ad effectum ut Legatus, aut Ordinarius nequeat providere, idem importat litigium, quod reservatio, ex Gonzal. gloss. 11. num. 111. Corona ubi supra, & Lancelot. de attentat. part. 1. cap. 3. n. 90. & seq.

28 Quod specialiter intelligendum est in beneficijs impetratis propter crimen, quæ beneficia non sunt litigiosa, sed persona accusata; unde beneficium colligatoris vacans per obitum in mense Ordinarij poterit Ordinarius liberè conferre. Simonet. de reservationibus, quest. 10. num. 5.

Et quoad effectum de quo supra, beneficium dicitur litigiosum quando agitur jus reale super collatione facta. Rota dec. 342. n. 2. apud Farin. 1. part. explicat Barb. dict. alleg. 57. n. 49. & juriè, quia lis calumniosa non facit beneficium litigiosum ad hunc effectum, ut ex Burat. acc. 927. num. 15. Valeron de transact. tit. 2. quest. 3. num. 13.

Decimoquartò beneficia vacant per delictum ejus, qui offendit litigantes in Romana Curia, ac eorum Procuratores, Advocatos, Notarios, testes. Ita Alexand. VI. Constitutione 11. quæ incipit, *In Eminentia*, apud Put. dec. 102. & duabus sequentibus. lib. 1. Gonzal. gloss. 51. num. 105. Corona dict. cap. 6. n. 8.

Decimoquintò reservantur beneficia eorum qui impetrant pro seipsis beneficia cum intentione illa resignandi, vel beneficia impetrant pro alijs, ut ab eis aliquid consequantur, vel seipsos pro alijs examini supponunt, vel annuas pensiones offerunt pro consequendis beneficijs, ut patet ex Constitutione 12. Pauli IV. *Inter cæteras*, gloss. 51. n. 107. Corona supra, Barbof. dict. allegat. 57. num. 56.

Decimosexto beneficia vacant, quia beneficiatus non gestat habitum Clericalem. Ita Sixtus V. *constit. 92. §. 2. vers. in futurum*, Corona proxime.

Decimosseptimò vacant beneficia statim ac quis ad Episcopatum promovetur, ac etiam pensiones: & quando, & quomodo, tradunt Simonet. tit. de reservationibus. q. 27. Garcia de benefic. part. 11. cap. 6. n. 44. & per tot. & cap. 7. Mendos. q. 15. n. 7. Corona de potest. Episcop. cap. 7. n. 1. & 2. Barb. dict. alleg. 57. n. 71. & seqq. Fermosin. ad text. in cap. *Cum in cunctis* 7. §. *Cum verò, de electione.*

Excipiuntur tamen qui promoti sunt ad Episcopatum existentem in terris infidelium, seu titularem, ut tenet Kochier ad regul. 24. Cancellar. n. 26. Garcia part. 11. cap. 6. n. 24. Frances de Eccles. Cathedralibus. cap. 32. num. 119. Ugolin. part. 1. cap. 1. §. 2. n. 2. Barbof. dict. alleg. 57. n. 74. Corona dict. cap. 7. num. 3. ubi etiam cum Alzed. 1. part. cap. 3. num. 82. & 83. quod beneficia Episcopi non recepti à populo,

lo, nec percipientis fructus minimè vacant: & prima ratio est, quia non stat per eum assequi illius possessionem; & secunda ratio asserit esse, quia quamvis collatio dignitatum vel beneficiorum facta Episcopo nulla sit nisi ex dispensatione Sedis Apostolicæ, vel iusta causa, *cap. Cum nostris, de concess. præbend.* Garcia *dict. cap. 6. n. 44.* nihilominus beneficiorum simplicium collatio facta Episcopo titulari, vel qui renuntiavit Episcopatu, erit valida. Garcia *dict. cap. 6. n. 45.* Barbof. *dict. alleg. 57. n. 76.* qui numeris sequentibus de reservationibus beneficiorum, & alijs ad illa spectantibus doctissimè differit.

35 Et cum reservatio ob vacationem in Curia sit clausa in corpore juris, & nulla major, aut potentior inveniatur, ut tenet Prosper Fagnan. *in cap. sicut unire, n. 57. de excessibus Prælatorum, pag. 10.* ideò non potest Legatus à latere, nec alius inferior conferre talia beneficia reservata. Gloss. finalis *in cap. 1. de officio Legati in 6.* Aug. Barb. *de jure ecclesiast. lib. 1. cap. 5. num. 42.* reservationibus enim Apostolicis sublatum est jus nominandi, & conferendi, ut tenet idem Fagnan. *in cap. Nullus, n. 10. de elect.*

36 Quando autem vacent beneficia ad hoc ut provideri possint, tradit per varios casus Prosper Fagnan. *in repertor. liter. B. verb. Beneficium quoad vacationem.*

37 Et si concessa provisio fuerit à Summo Pontifice, aut à Legato, aut Nuntio, cui competit executio gratiarum ad immittendum aliquem provisum in possessione beneficii, est suapte naturâ merus executor, ita ut in eo non habeat locum dispositio capitis. *Statutum, de rescript. lib. 6.* ex Garcia *de benefic. 6. part. cap. 2. num. 106.* Vivianus *de jure patron. 2. part. lib. 13. cap. 5. n. 19. & 20.*

38 Si autem adest intrusus, aut aliter possessor beneficii provisus, vel comparet legitimus contradictor ante emissionem actualem, allegans de iure suo, tunc gratiæ executores mixti fiunt; & licet de iure communi tenerentur assumere partes iudicis, & judicialiter procedere cum causæ cognitione, & definitivè pronun-

tiare, ac plenariè de viribus iurium possessoris, aut intrusi, seu aliàs contradictoris legitimi in via ordinaria cognoscere, & definitivam pronunciare, juxta notata per DD. *in cap. fin. de præsumpt.* Garcia *de benefic. 6. part. cap. 2. n. 110. & seqq.* Vivian. *de jure patronat. 2. part. lib. 13. cap. 5. num. 19. & seqq.* Salgad. *de reg. protect. 2. part. cap. 13. num. 57. & seqq.* de qua re etiam Themud. *3. part. quest. 10. & August. Barb. de pensionib. part. 2. quest. 12.*

Attamen hodie attentata noviori dispositione Sacrosancti Concilij Tridentini *sess. 24. de reformat. cap. 20.* iste executor non potest assumere partes iudicis, ubi adest intrusus, & possessor, aut aliàs legitimus contradictor; & ubi sit necessaria via ordinaria, cognoscere de viribus partium non potest, nec si aliter sit adhibenda causæ cognitio, quia hæc pertinet ad ordinarium: de qua re est videndus idem Themud. *dict. q. 10.* Flores *variar. lib. 1. q. 4. & n. 35.* eleganter exornat, & explicat materiam circa exceptiones: & quando de illis possit cognoscere executor, eas rejicere, vel Ordinario remittere, Aug. Barbof. *de pensionibus part. 1. q. 7. & part. 2. q. 12. & de potest. Episcopi tom. 2. alleg. 81. num. fin.* Garcia *6. part. cap. 2. n. 110. & seqq.* ubi refert plures Rotæ decisiones.

Maximè si litteræ habeant clausulam, *citatis citandis*; seu clausulam, *Amoto quolibet illicito detentore*, de quibus Barb. *eisdem clausulis*; tradunt Garcia *ubi supra, n. 111.* Vivian. *de jure patronat. 2. part. lib. 13. cap. 5. n. 19. & seqq.* Rot. apud Orthobon. *dec. 219. n. 6.*

Et quando comparet legitimus contradictor ad impediendam immisionem provisus virtute litterarum Apostolicarum, ut tunc viâ ordinariâ sit agendum, quæ iudici ordinario in prima instantia sit, cognitio est remittenda. Aug. Barb. *dict. alleg. 81. num. 1.* Flores *lib. 1. var. q. 12. num. 17. & seqq.*

Et quamvis possessione vacante à nemine occupatâ, Judex non teneatur aliquem citare pro immittendo provisus Apostolico, ut tenet Flores *dict. q. 4. n. 52.* Rota apud Garciam *dict. cap. 2. num. 141.*

142. Vivian. *dict. cap. 5. num. 23.*

43 Tamen si re integra ipse legitimus contradictor compareat, audiri debet, & de suis juribus discutiendum est, & licite appellat & causat attentata, ut tenet Vivian. *dict. cap. 5. num. 23. & 24.* Garcia *dict. 2. num. 110. & seqq. & num. 132. & 139. & seqq.* Argel. *de legitimo contradictore quest. 2. art. 1. & quest. 14. art. 5. & quest. 15. art. 1. & seqq.* ubi explicant, & intelligunt.

44 Et quando concurrat paritas titulorum, tunc impediatur via executiva literarum Apostolicarum, & via ordinaria sit agendum, vide plures decisiones Rotæ adductas per Garciam *de benefic. 6. part. cap. 2. num. 124. & 125. & cap. 4. n. 16. & 21.*

45 Et quando duo hinc inde veniunt cum pari titulo ad petendam immisionem, quod via ordinaria sit agendum, tradit Argel. *de legitimo contradictore quest. 2. art. 1. & quest. 15. art. 1. 2. & 3. & in tract. de acquirend. possess. quest. 20. art. 2. n. 12. & seqq.* Bicch. *dec. Rot. 558. num. 33.* quia tunc est legitimus contradictor, & *num. 34.* ubi limitat in titulo notoriè nullo.

46 Si autem legitimus contradictor, qui non possidet, compareat post captam realiter possessionem, non auditur in contradictione executionis, sed debet recurrere ad Ordinarium contra possessorem, & coram eo contra possidentem agere; quia tunc est nova actio, & novum iudicium, ut tenet Garcia *dict. cap. 2. num. 143.* Paflador. *lib. 2. rer. quotidianar. cap. fin. 5. part. §. 10.* novissimè Cælius Bicch. *dec. 146. n. 11.*

47 Et quando aliquis adest possessor, aut intrusus, vel aliàs expeditæ sunt literæ Apostolicæ sub intrusione, aut reservatione, faciendo relationem, aliquem esse intrusum, tunc executor omnino debet querere possessorem, & illum citare, & audire debet in via ordinaria; quia tunc cum isto possessore iudicium non debet esse executivum, sed ordinarium, & in via ordinaria erit vincendus, ut resoluit Gonzal. *in regul. 8. de alternativis gloss. 9. in annot. num. 126.* ubi ait ita fuisse resolutum à Rota; & idem tradit *gloss. 15. §.*

1. num. 70. sequitur Garcia *dict. cap. 2. sub n. 140. ante med. & n. 110. & seqq.*

Et quod quando vel adest possessor, 48 vel aliàs legitimus contradictor, qui producant suum titulum, debeat iudicium tractari in via ordinaria, & non executiva, est videndus idem Garcia *num. 159. ad fin. & n. 139.* ubi plures decisiones Rotæ refert.

Et generaliter quando literæ Apostolicæ habent clausulam, *vocato N. vel vocatis vocandis*, vel *amoto quodam illicito detentore*, aut *si Constitit*, vel *Constito aut verificato*, seu ut ipse iudex se informet, de quibus Aug. Barb. *de clausulis, iisdem verbis*, faciunt executores de merito mixtum, & tenetur assumere partes iudicis, & possessorem citare, ac procedere cum causæ cognitione, ac discussione, & servatis servandis, auditisque possessoris defensionibus: & ab eius sententia datur appellatio suspensiva, ut tenet Posth. *de manut. obs. 12. num. 62.* & eleganter *dec. 259. n. 4. & 5.* noviter Cælius Bicch. *dec. 275. n. 22. & seqq. & dec. 174. n. 1. & dec. 339. n. 19. & dec. 392. n. 9. & seqq. & dec. 408. n. 1. & dec. 428. n. 8.* Otthobon. *dec. 186. n. 9. & seqq. & dec. 57. per tot. & 153.*

Hinc fit, quod quando beneficium ab aliquo possessum impetratur à sancta Sede Apostolica, & ob aliquod delictum, vel defectum, utpote ob simoniam, & ob irregularitatem, ob non publicationem literarum resignationis intra tempus, ob non expressum verum valorem, vel aliam falsam relationem, ob incompatibilitatem, & similia, de quibus suprâ; quia tunc postquam jus in beneficia acquisitum fuit alicui, & ob prædictas causas vel defectus removeri tentatur, omnino debet vinci in via ordinaria, & juris ordine servato, atque tunc omnino cessat via executiva, quia in contradictorio iudicio condemnandus erit. Abbas *in cap. 2. n. 7.* Felin. *n. 8. vers. Non. de testib. Mascard. conclus. 682 n. 17. & 18.* Farin. *de testib. q. 72. n. 51. & 52.* Flores *dict. q. 4. num. 26. 42. & seqq. & 88.* Rota apud Garciam *dict. cap. 2. n. 115. 116. 117. 130. 131. 142. & seqq.* & apud Ludovif. *dec. 69. per tot.*

- 51 Quia provifus à Papa est legitimus contradictor in his terminis ad hoc ut ordinariè convincatur etiam contra alium provifum à Papa, ut tenet Thomat. *dec. 68. noviter Cælius Bicch. dec. 146. n. 11. & dec. 558. n. 33.*
- 52 Et licet provifus ab Ordinario non fit legitimus contradictor adversus provifos Apostolicos, ut tenet Cælius Bicch. *dec. 378. n. 10.*
- 53 Attamen facta à Sede Apostolica impetratione beneficij ex causa reservationis, de qua supra egimus, provifus per Ordinarium, & possessor est legitimus contradictor ad impediendam executionem Literarum Apostolicarum; qui omninò audiendus erit in via ordinaria, & in judicio plenario cum causæ cognitione amovendus erit à possessione, non aliàs, quando scilicet de reservatione clarè non constat, sed dubitationem in jure, vel in facto patitur; nam tunc titulus provifi ab Ordinario est coloratus, & sufficiens ad impediendam viam executivam, si de suo titulo doceat coram executore vel Ordinario, ut tenet Garcia *dict. cap. 2. num. 139. & 140. Flores dict. q. 4. n. 41. & seqq. & 5. part. cap. 1. num. 413. & 430. Gonzal. in regul. 8. de alternativ. gloss 31. qui etiam loquuntur in terminis decreti irritantis reservationis, & Barb. de clausul. clausul. 40. n. 18. & seqq.*
- 54 Quoniam ante justificationem narratorum, & quod clarè pateat decretum intrare, non tollit detentationem, seu insistentiam facti, ex qua manutentio datur detentatori, ut eleganter tradit Posth. *de manut. obs. 42. n. 74. & post tract. dec. 76. n. 1. & dec. 120. n. 4. & dec. 153. n. 4. & dec. 173. n. 6. & dec. 295. n. 18. & obs. 32. n. 76. ubi multoties in Rota decisum testatur, & Barb. dict. clausul. 40. n. 25. & 29. Garcia dict. 5. part. cap. 1. n. 249. & 417. ubi explicat, & n. 435. & seqq.*
- 55 Et quando probatio reservationis redditur dubia, & obscura, impeditur per provifum ab Ordinario immissio, & via executiva, quia requiritur quod fit clara reservatio, & taliter quod inter partes controversi non possit, ut multoties in Rota decisum tradit Garcia

5. part. cap. 4. n. 21. & seqq. Posth. obs. 71. n. 71. & obs. 46. n. 18. cum seqq. ubi explicat, & ampliat.

Et quamvis quando contra provifum Apostolicum instantem pro immissione competat remedium legis finalis, *Cod. de edicto Divi Adriani*, ubi requiritur par titulus ad impediendam immissionem natus ex eodem fonte, ut tenet Themud. *dict. quest. 10. num. 14. Paul. Rub. dec. 92. num. 11. Tondut. de pensionibus dec. 7. n. 1. Clemens Merlin. dec. 46. n. 2.*

Et Ordinarius non possit conferre beneficium reservatum, nec Ordinarius, nec Legatus, ut diximus supra; & provifus non habeat titulum similem, & natum ex eodem fonte, sine quo non potest dici legitimus contradictor ad impediendam immissionem, ut tenet Garcia *dict. cap. 2. num. 161. Posth. de manut. obs. 12. num. 74.*

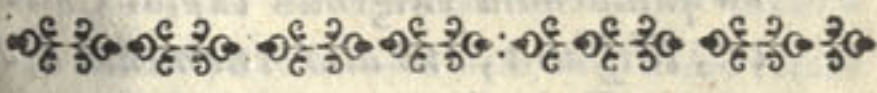
Attamen secus est quando provifus per Ordinarium jam fuerit in possessione, quia tunc ad impediendam immissionem petitam à provifo Apostolico in beneficium ex causa reservationis impetratum, non requiritur titulus ex eodem fonte, imò cum hoc provifo per Ordinarium viâ ordinariâ erit agendum, ut eleganter tradit Argel. *de adquirenda possessione q. 18. art. 3. n. 110. ubi multas decisiones Rotæ refert ad hoc, Farin. in posthum. tom. 1. dec. 706. Put. dec. 266. lib. 3. Marchesan. de commiss. appellat. in possess. 1. part. dec. 47. fol. 991.*

Quæ omnia limitanda sunt quando reservatio est notoria & patens, quæ nullâ potest tergiversatione, & colore celari; nam hoc casu non habetur in consideratione titulus & possessio per provifum ab Ordinario, quam meritò inficit reservatio evidens & notoria, prout testatur Rota apud Farin. *in posthum. tom. 1. dec. 362. num. 3. Rota etiam coram Coccin. dec. 124. num. 7. probant etiam aliæ Rotæ decisiones penes Argel. de adquir. possess. quest. 18. art. 3. n. 110. & 111. & de legitimo contradictore quest. 15. n. 128.*

Et si provisiones Romani Pontificis, aut Legati à latere, aut Nuntij, & Archiepiscopi, aut Episcopi concurrant in eadem

eadem data & die, & provisus ab Ordinario est in possessione, est legitimus contradictor, & ejus possessio est præferenda, *cap. Si à Sede Apostolica, de præbend. in 6. Gonzal. ad regul. Cancellar. §. 3. proæmial. n. 51. noviter Corona de potest. Episcopi tract. 3. cap. 6 n. 4. ubi etiam quod idem est quando facta est collatio duobus à diversis eodem die, nec apparet cui prius facta fuerit, potior est conditio possidentis, ex Zerola in praxi Episcopali. part. 2. verb. Beneficium, vers. 2. Barb. in l. 1. ff. solut. matr. part. 2. n. 4. Rebuff. de pacif. & possessoribus n. 297.*

61 Et ubi est dubium, quis debeat præferri in collatione beneficij, respondet Gloss. verb. Neuter, in dict. cap. Si à Sede Apostolica, præferendum esse illum qui prius adeptus est possessionem, itaut si beneficium vacet circa mediam noctem diei mensis, itaut cognosci nequeat, an v. g. mensis Januarius fuerit finitus, & cœptus Februarius, & dubitatur an vacaverit beneficium in mense Pontificis vel Episcopi, tunc pro possessore est judicandum, ut testatur Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 11. n. 26. Puteus dec. 207. lib. 3. Barb. p. 3 alleg. 57. n. 14. Corona ubi supra, ubi etiam quod si in collatione Episcopi sit apposita hora, & in collatione Pontificis non, tunc collatio Episcopi prævalebit, ex Glossa verb. Nec appareat, dict. cap. Si à Sede Apostolica, de præbend. in 6. Rebuff. supra, n. 299. Barbofa dict. part. 2. n. 10.

CAPUT LXIX.

Utrum annata aut quindennia debeantur etiam in unionibus ac provisionibus factis à Legato à latere, aut Nuntio cum ejus potestate, & ab eis possint exigi tam annatæ, quàm quindennia, etiam contradicente Archiepiscopo aut Episcopo: & quid sit annata, aut quindennium? Et utrum ex pen-

Pars II.

sionibus ecclesiasticis debeat; & antitularis teneatur ad solutionem; & quomodo exigi possit, & à quibus.

SUMMARIUM.

- 1 Quid sit annata.
- 2 Annata ex quibus solvatur, & num. 3.
- 3 Annata debetur etiam in provisionibus factis à Legato à latere, aut Nuntio, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo.
- 4 In beneficijs unitis loco annatæ solvuntur quindennia, & num. 6. ubi explicatur.
- 5 Quindennia quid sint.
- 7 Solvitur annata tam in casu resignationis, quàm vacationis per obitum: & quid dicendum in permutatione.
- 8 Quindennia exiguntur ab Archiepiscopo, Episcopo, vel à Prælati Monasteriorum, in quorum favorem facta fuit unio, non obstante belli calamitate.
- 9 Cum annata debeat de pensionibus, ad illius solutionem contribuit pensionarius pro rata.

ANnata nihil aliud est, quàm jus exigendi pro medietate fructus unius anni à novo beneficij possessore; quæ solvitur in provisione, & in ipsa bullarum expeditione Officialibus Cancellariæ, de quibus, & quomodo agit Tondut. de pensionib. Ecclesiasticis cap. 10. num. 1. & 2.

Et solvitur de fructibus certis, non autem de distributionibus quotidianis, nec pro Canonicatibus, qui solum in distributionibus quotidianis consistunt; nec de alijs beneficijs, de quibus idem Tondut. dict. cap. 10. n. 4. & seqq. ubi eleganter explicat.

Et talis annata debetur etiam in provisionibus factis à Legato à latere, aut Nuntio Apostolico, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo, ut probat Paris. de resignat. lib. 11. q. 2. n. 56. & 57. & de stylo testatur idem Tondut. q. 10. n. 13. & n. 14. & seqq. tractat ex quibus

bus debeat beneficijs, & pensionibus: & n. 18. quod Vicarius perpetuus de sua congrua non soluit annatam, ut notavit Gonzal. *ad regul. 8. gloss. 5. §. 3. num. 77.* nec soluitur de beneficijs unitis, ut profequitur idem Tondut. n. 18. Seraphin. *dec. 1410. n. 18.*

4 Sed quoad beneficia unita loco annatæ soluuntur quindennia, cum annata sit cum unione incompatibilis; non enim potest deberi annata, nisi in casu vacationis: vacatio autem non se compatitur cum unione, cum hæc supponat perpetuam & indissolubilem beneficiorum unius cum alio conjunctionem, ut ex Seraphin. *dec. 1410. n. 18. & 21.* Tondut. *dict. cap. 10. n. 19.*

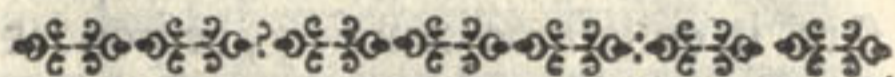
5 Quindennia autem dicuntur solutiones, quæ sunt Romano Pontifici decimoquoquoque anno de fructibus beneficiorum unitorum alicui Collegio, Monasterio, vel Hospitali, quæ sunt manus mortuæ, ad instar novennij quod solvitur per emphyteutas manus mortuas pro indemnitate Domini directi, qui mediante acquisitione facta per manus mortuas, nulla unquam perciperet laudemia, ut profequitur idem Tondut. *dict. cap. 10. num. 20.* & ultra cum idem tenet, licet eos non referat, Loter. *de re beneficiar. lib. 1. quest. 29. num. 1. & seqq.* Frances *de Ecclesijs Cathedralib. cap. 8. num. 441.* Menoch. *cons. 897. num. 8.* de Luca *in theat. veritatis & justit. tom. 4. tit. de emphyteusi, discurs. 49. & 50.* Antonel. *de tempore legali lib. 2. cap. 25. num. 13.*

6 Verum si unio facta non fuerit collegio, vel alteri manui-mortuæ, sed dignitati, vel alteri beneficio vacabili, sicut solvitur annata de beneficio principali, ita & solvi debet de unito; quia unum non potest vacare sine alio, & per consequens cum detur vacatio, locus erit solutioni annatæ, tam pro principali, quam pro unito, vel pro utroque, si unio fuerit æquè principaliter facta de utroque beneficio, ut ex Filliuc. *tom. 3. tract. 41 cap. 6. n. 56.* tradit Tondut. *dict. cap. 10. num. 21.*

7 Solvitur autem annata tam in casu resignationis, quam vacationis per obi-

tum, ut tenet Veral. *dec. 325. num. 4. lib. 3.* Tondut. *dict. cap. 10. n. 22.* ubi etiam quid dicendum in permutatione.

Et quindennia exiguntur ab Archiepiscopo, Episcopo, vel Prælati monasteriorum, ad quorum favorem fuit facta unio, non obstante belli calamitate, ut observatum fuit in exactione quindenniorum facta ab Illustrissimo Nuntio anno transacto 1672. & cum debeat de pensionibus annata, ad illius solutionem contribuit pensionarius pro rata, ut testatur idem Tondut. *dict. cap. 10. num. 24.*

C A P U T LXX.

Utrum si Nuntius, aut Collector deputatus à Papa ad colligendam decimam, aut quindennia exigenda, delinquat in commissione, & capiat Calices, Missalia, & alia ornamenta divinis Officijs deputata, possit ab Archiepiscopo, aut Episcopo puniri?

S U M M A R I U M.

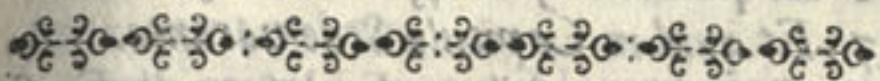
- 1 Si Nuntius aut collector deputatus à Papa ad colligendam decimam, aut ad quindennia exigenda capiat Calices, Missalia, aut alia ornamenta divinis officijs deputata pro exactione, delinquit contra prohibitionem Concilij.
- 2 Utrum possit puniri in hoc casu ab Archiepiscopis ordinarijs.

SI Nuntius aut collector deputatus à Papa ad colligendam decimam, aut exigenda quindennia, capiat Calices, Missalia, & alia ornamenta divinis Officijs deputata pro exactione, delinquit contra prohibitionem Concilij Vinnensis in Clement. Si beneficior de decim.

Et potest puniri ab Archiepiscopis, aut Episcopis ordinarijs; nam etsi multi sen-

senferint delegatum Papæ non posse puniri per Ordinarium loci, ubi excessum fecit, verior tamen videtur contraria opinio, prout in his terminis testatur Prosper Fagnan. *in dict. cap. Studuisti, de offic. Legati, n. 17. & 18.*

CAPUT LXXI.

Utrum, & quomodo honorari, ac recipi debeant Nuntij, ac Legati à latere ab Archiepiscopis, aut Episcopis, & in eundo, ac redeundo in suis necessitatibus adjuvari, & ipsi procurationibus contribuere, & procedere adversus contravenientes.

SUMMARIUM.

- 1 Legati à latere, & Nuntij habent privilegium à jure communi, ut sint ab Archiepiscopis, Episcopisve, & ab omnibus alijs honorandi, ac dignè recipiendi, tanquam Summi Pontificis vices gerentes, & in eundo ac redeundo in suis necessitatibus adjuvandi sunt.
- 2 Qui contra Tyrannicè præsumperint pœnis Canonicis puniendi sunt, & ipso jure excommunicationem incurrunr, & terræ illius interdicto ecclesiastico subiciuntur.
- 3 Et adeò est debita procuratio Legatis Apostolicis, ut contra eam nullo modo admittatur præscriptio.
- 4 A quibus debeat fieri contributio, & an Regulares & Equites Ordinum teneantur contribuere: & n. 5.
- 6 Legati à latere cum insigniis processionaliter intrant Civitates, & quomodo recipi debeant.

Legati à latere, & Nuntij habent privilegium à jure communi, de quo *in cap. Accedentes, de præscriptionibus*, ut sint ab Archiepiscopis, Episco-

pisve, & ab omnibus alijs honorandi, ac dignè recipiendi, tanquam summi Pontificis vices gerentes, & in eundo ac redeundo in suis necessitatibus adjuvandi, *cap. Cum instantia 17. cap. Procuraciones 23. de censib. & ibi Barb. & Fagnan. post Azor. Surd. & Bellesta: August. Barbof. de jure ecclesiastico lib. 1. cap. 5. num. 14. Villarroel. Gobierno Ecclesiastico, y pacifico, 1. part. quæst. 4. art. 3 num 13. & 14. ubi multos refert: & art. 4. agit quomodo à Principe aut Rege debeant admitti, aut recipi. Prosper Fagn. in cap. Responso, n. 47. de sentent. excom pag. 190. explicat Frag. de regim. reip. part. 2. lib. 4. c. 10. §. 1. & n. 4. Salced. theatr honoris gloss. 20. per tot. ubi eleganter, & n. 56. de forma, cum qua recipi debeat Cardinalis à Rege in ingressu legationis: & ibi multa refert, ubi etiam an ei, & Episcopis debeat thronus, & folium.*

Qui verò contrà tyrannicè præsumperint, sunt pœnis Canonicis puniendi & ipso jure excommunicationem incurrunr, & terræ illius interdicto Ecclesiastico subiciuntur, *extravaganti Inter gentes, de consuetudine, inter communes: Aug. Barbof. de potest. Episcopi alleg. 50. num. 234. & de jure ecclesiastico dict. lib. 1. cap. 5. num. 14. Prosper Fagn. ubi suprà, Fragof. ubi suprà & num. 11. ubi quid facere debeat Legatus quando vult ingredi provinciam suam, ad hoc ut benè recipiatur, & Prælati non deficient in pompa, & receptione.*

Et est adeò debita procuratio Legatis ³ Apostolicis, ut contra eam nullo modo admittatur præscriptio, ex textu *in cap. Accedentes, de præscriptionibus, cap. Cum instantia, de testibus. Gloss. verb. Exemptione, in Clementin 1 de censibus, August. Barbof. dict. cap. 5. numer. 15. ubi etiam præstat rationem, & resoluit à quibus debeat fieri contributio: & melius in cap. accedentes 11. de præscriptionibus. Tamburin. de jur. Abbat. disp. 10. quæst. 4. n. 2. ubi quod Legatis, aut Nuntijs Apostolicæ Sedis, sive Metropolitanis procura- ⁴ tiones aliquas, vel subsidia non tenentur Regulares solvere ex Bullis Apostolicis, de quibus ibi. Ferosin. *in cap. Accedentes, de præscript. ut in cap. Cum ex of-**

ficy, 16. sub tit. de censibus, & in cap. Cum instantia 16. cap. Super eo 22. cap. Procuraciones 23. cap. Venerabilis 24. cap. Cum nuper 25. & cap. fin. ubi etiam de istis procuracionibus debitis Episcopis, & Visitationibus. Fagn. in cap. Inter cetera, de offic. Ordin. num. 16. pag. 458 & in cap. Procuraciones, num. 22. de cens. pag. 276. explicat & per totum Concil. Trid. August. Barbof. in collect. sess. 24. de reform. cap. 3. numer. 19. & seqq. ubi etiam de procuracionibus debitis Episcopis visitantibus.

5 Et Equites Ordinum Militarium, aut Hierosolymitani tenentur solvere procuraciones, & subsidia Legatorum Sedis Apostolicæ, ut tenet Cardinal. Tusch. tom. 4. conclus. 108. vers. Hierosolymitani, num. 2. Sperellus dec. 21. part. 1. n. 78.

6 Et cum insignijs, de quibus Barbof. dict. cap. 5. num. 18. usque ad 22. processionaliter intrant Civitates, & oppida sub pallio; & sic ingredientes Clerus, & populus solenni supplicatione & pompa excipiunt: Archiepiscopi & Legati alij minores crucis signum, quod ante ipsos deferri solent, deponunt, cap. Antiqua, de privileg. August. Barb. dict. cap. 5. num. 23. Azor instit. moral. cap. 2. lib. 5. cap. 27. quest. 7. verb. Ingressus, Fragos. de regim. reip. tom. 2. lib. 4. disp. 10. §. 1. num. 4. & 11. ubi explicat.

CAPUT LXXII.

Vtrum Nuntius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere valeat assistere matrimonio, & assistendi licentiam concedere in Diœcesi Archiepiscopi, aut Episcopi, eis contradicentibus: & quis ad hoc sit ordinarius respectu talis concessionis.

SUMMARIUM.

1 Episcopus, vel Archiepiscopus in sua

Diœcesi sunt Ordinarij; & an valeant assistere matrimonio, & assistendi licentiam concedere, & quando, & quomodo: & num. 2. & 3.

4 Et quid in Cardinali.

5 Et quid in Legatis à latere.

6 Et quid in alijs Legatis Pontificis.

7 Et quid in Capitulo Sede vacante.

8 Et quid in Abbate Ecclesiæ nulli Episcopo subjectæ.

9 Et quid in illis qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent.

10 Et qui in Provisore, aut Vicario generali Episcopi: & an sufficiat licentia tacita, an requiratur expressa.

Conveniunt omnes, Episcopum, vel Archiepiscopum in sua Diœcesi esse Ordinarium; non tamen comparatione subditorum suffraganeorum, quia comparatione horum Ordinarius non est nisi in casibus specialibus, ut deciditur in cap. Pastoralis, in princip. de offic. Ordin. & ibi Aug. Barbof. in collect. et an. Pichon. de matrim. disp. 3. cap. 3. num. 152. Barb. de potest. Episcop. alleg. 32 num. 125. cum multis Aug. Barb. in collect. ad Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 1. num. 104.

Casus autem speciales sunt primò, si 2 actu visitaret suffraganeos; etenim eo tempore Ordinarius censetur, teste Henriq. lib. 19. cap. 13. num. 3. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 28. n. 3. & 4. Suar. tom. 4. in 3. part. disp. 25. sess. 1. num. 14. Coninch. de matrim. disp. 17. num. 27. Pichon. dict. num. 152.

Secundò extra tempus visitationis, 3 denegatâ ab Episcopo licentiâ, si fuerit causa ad Archiepiscopum per appellationem devoluta: tunc enim causâ cognitâ, & sententiâ prolatâ, cui locus appellationi non sit, poterit ei matrimonio assistere, vel licentiam concedere, sicut resoluunt Spino de testament. gloss. 15. num. 39. Sanchez de matrim. lib. 3. disp. 28. n. 4. Guttier. de matrim. cap. 66. num. 3. Pichon. dict. num. 152. August. Barb. dict. num. 104.

Deinde censetur Ordinarius Cardinalis respectu subditorum Ecclesiæ sui tituli, quia habent jurisdictionem quasi Episco-

Episcopalem, ex textu in cap. *Is quæ, de maiestate & obedientia*, tradunt Navarr. lib. 4. consilior. tit. de sponsalib. cons. 47. aliàs de clandestina desponsatione cons. 14. num. 1. Sanchez dict. disp. 28 num. 7. Guttier. dict. cap. 66. num. 9. Pichon. dict. disp. 3. n. 153. August. Barbof. ad Concil. sess. 24. de reform. cap. 1. n. 102.

5 Item etiam Legatus à latere, quia respectu provinciæ suæ legationis potest interesse matrimonij, & alijs licentiam interessendi concedere, ut resoluunt Sanchez dict. disp. 28. n. 4. Guttier. dict. cap. 66. num. 10. & canonicar. lib. 1. cap. 11. num. 6. Pontius de impediment. matrimonij lib. 5. cap. 10. num. 7. August. Barb. de jur. Eccles. cap. 5. num. 73. lib. 1. Pichon. dict. disp. 3. num. 154. August. Barbof. ad Concil. dict. cap. 1. n. 101.

6 Item sunt Ordinarij in hoc casu omnes Legati Pontificis in Provincia suæ legationis, ut sunt Nuntij, aut Collectores per viam appellationis, sicut Archiepiscopus respectu Episcopi, ut supra diximus, & probat Sanchez n. 8. Coninch de matrim. disp. 27. n. 17. & dub. 2. num. 16. Pichon. dict. disp. 3. num. 152.

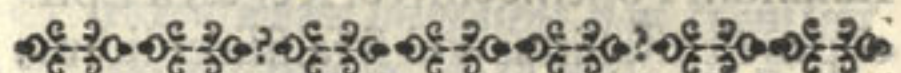
7 Præterea censeri Ordinarium Capitulum Sede vacante, tradit Coninch. n. 17. Guttier. dict. cap. 66. num. 5. Pichon. ubi supra, num. 153. Aug. Barb. dict. cap. 1. num. 100.

8 Item Ordinarius censetur Abbas Ecclesiæ nulli Episcopo subiectæ, ut colligitur ex cap. *Joannes, de testam.* & tradit Henriquez lib. 11. de matrim. cap. 3. n. 4. Ledesma de matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. paulò ante dub. 4. Sanchez dict. disp. 28. n. 6. Pichon. dict. n. 153. Aug. Barb. ad Concil. dict. cap. 7. n. 99.

9 Et etiam omnes illi, qui jurisdictionem quasi Episcopalem habent, comparatione subditorum Ordinarij censentur, ut benè comprobant Sanchez, Guttier. Coninch. ubi supra.

10 Denique licet sit controversum, an Provisor, seu Vicarius generalis Episcopi, seclusa speciali commissione possit matrimonio assistere, & Sacerdoti licentiam concedere? Et neget Sot. in 4. dist. 28. q. 4. art. 3. vers. *Circa concessione*; nihilominus dicendum est nomine Ordinarij

Provisorem, & Vicarium generalem Archiepiscopi, aut Episcopi, & Capituli Sede vacante comprehendere; & tenendum est esse Ordinarium, & posse licite, & valide matrimonio assistere, & licentiam alteri Sacerdoti assistendi concedere. Ledesma in summa, 1. part. de Sacrament. Matrimonij, cap. 4. conclus. 4. dub. 17 Henriquez dict. cap. 13. num. 4. Sanchez lib. 3. disp. 29 num. 18 Guttier. Canonicar. quest. lib. 1. cap. 19, num. 13. & de matrim. cap. 66. numer. 12. & cap. 69. num. 9. Coninch disp. 27. dub. 2. num. 17. Layman. lib. 5. summa, tract. 10. 2. part. cap. 4. n. 5. Pontius lib. 5. cap. 11. n. 1. Hurtadus disp. 5. de matrim. difficult. 9. n. 32. ita tenet Castro Palao de sponsalib. disput. 2. punct. 13 §. 11. ubi n. 4. responderet ad contraria: & vers. *Notanter*, limitat in Vicario foraneo, & §. 12. tractat qualiter Parochus, & Ordinarius licentiam assistendi matrimonio concedere debeant, vel possint; & ibi etiam an sufficiat facultas tacita, vel sit necessaria expressa: & ita manet resoluta supradicta questio. De qua materia est etiam videndus Pichon. dict. disp. 3. num. 155. & seqq. August. Barbof. dict. cap. 1. numer. 105. & 106.

C A P U T LXXIII.

Vtrum Archiepiscopi, aut Episcopi criminosi citari possint ab aliquo Iudice Ecclesiastico Papâ inferiore, ut compareant coram illo; & an possint deponi, aut Ordine privari per Legatum de latere, Nuntium, Patriarcham, absque Pontificis speciali mandato: & quæ sint crimina depositione, aut suspensione digna.

SUMMARIUM.

1 Delicta quæ sunt depositione aut privatione digna referuntur.

2 Ar.

- 2 Archiepiscopi, aut Episcopi citare non possunt ut coram inferiore Papa personaliter compareant, siue procedatur ex officio, siue alio quovis modo.
- 3 Adeo procedit, ut ex quovis delicto etiam atrocissimo ad Romanum Pontificem citari non possint, nisi in primis accedat specialis commissio manu Papæ signata.
- 4 Archiepiscopi aut Episcopi etiam ob enormissimum crimen non nisi à solo Pontifice valent deponi, cognosci, aut privari, ita ut nec à Provinciali Concilio, nec à Patriarcha, nec à Legato de latere, aut Nuntio absque speciali mandato deponi possint.
- 5 Quibus testibus probetur delictum Archiepiscopi aut Episcopi, & à quo numero Episcoporum condemnentur, quando à Papa specialiter cognitio commissi sit: & quid si pluribus delegetur Judicibus, an debeat omnium esse sententia consors, ut queant deponi.

Delicta quæ sunt depositione, aut privatione digna, sunt crimen hæresis, crimen læsæ Majestatis contra summum Pontificem, vel Reges; si Episcopus sit assassinus, vel si falsificet literas Apostolicas; si agrorum depopulator sit, si sit inobediens summo Pontifici, si sit simoniacus simoniâ reali, si in monasterijs stupret virgines, & si sit falsificator monetæ, ut cum alijs tenet Fermosinus *criminal. tract. 1. ad textum in cap. Si quis, de accusationib. quest. 3. n. 3.* ubi alios refert.

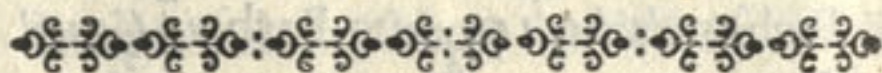
2 Et isti tales citari non possunt à supradictis, ut personaliter compareant, siue procedatur ex officio, siue alio quovis modo, ut cavetur in sacrosancti Concilij Trident. decreto *sess. 13 Salzed. ad Bernard. Diaz in practic. cap. 124. lit. A. Sbrozius de Vicario Episcopi lib. 2. q. 59 n. 1. & 2. Gratian. forens cap. 169. n. 15. Fermosin. dict. quest. 3 n. 1.*

3 Et in tantum procedit, ut ex quovis delicto etiam atrocissimo ad Romanum Pontificem citari non possint, nisi in primis accedat specialis commissio manu Papæ signata, ut sancivit Pius IV. prout

testatur idem Fermosin. *num. 2. Kochier de jurisdic. ordinaria in exemptos 1. part. quest. 41. præcipue si resideant. Gonzal. ad regul. 8. Cancellar. gloss. 41. Aug. Barb. alleg. 112. num. 6. in fin. part. 3. de potest. Episcop. Concil. Trid. de reformat. sess. 14. cap. 8. & ibi multos refert Barb. & sess. 24. cap. 5. & de potestat. Episcop. 3. part. allegat. 112. num. 3.*

Et ideo Archiepiscopi aut Episcopi etiam ob enormissimum crimen, non nisi à solo Papa valent deponi, cognosci, aut privari, ita ut nec à Provinciali Concilio, nec à Patriarcha, nec à Legato de latere, absque speciali mandato Papæ deponi, aut privari possint, ut ex Glossa *in cap. 2. de translatione Episcoporum. & ibi Barbof. num. 3. & alleg. 112. num. 3. tradit Fermosin. dict. quest. 3. num. 4. & 5. & seqq.* (ubi etiam quid in Inquisitoribus circa hæresim:) & *in cap. 1. de translat. Episcoporum. n. 4. Tondut. part. 2. cap. 4. §. 6. num. 11. Concil. Trid. ubi supra, & Barb. proximè.*

Nec etiam à Nuntio Apostolico, ut multis tradit in terminis Nuntij Hispaniæ idem Fermosin. *in dict. cap. Si quis, de accusationib. quest. 2. num. 8. & sequentib.* nisi cognoscat ex commissione Apostolica: & *questione 4.* agit quibus testibus probetur delictum: & à quo numero Episcoporum condemnentur, quando à Papa specialiter cognitio commissi sit, & quid si pluribus delegetur Judicibus, an debeat omnium esse sententia consors, ut queant deponi; & ibi omnia tradit circa materiam.

C A P U T LXXIV.

Vtrum Legatus à latere, aut Nuntius cum ejus potestate possit committere causas appellationis interpositæ expresso nomine ad Summum Pontificem, & specialiter à sententia lata ab Archiepiscopo, aut Episcopo delegato summi Pontificis, aut ab alio

ab alio delegato etiam commissario Sanctæ Bullæ Cruciatæ: & de praxi commissionis appellationis, & compulsoriæ concedendæ, ac litium reformatione, vulgò *Nihil transeat*? Et quid si plures sint iudices nominati, & prior mortuus fuerit, & an possit appellatus petere commissionem, & nominare & prævenire, & quomodo & quando? Et quid in appellatione interposita à Religioso, & ad quem debeat interponi appellatio, & à quo peti commissio debeat.

SUMMARIUM.

- 1 Utrum Nuntius cum potestate Legati à latere possit committere appellationes interpositas expresso nomine à Summo Pontifice.
- 2 Utrum Nuntius aut Legatus possit committere causam appellationis interpositæ à sententia lata à delegato Summi Pontificis.
- 3 Quando Ordinarius pronuntiavit in causa diffinitivè interponitur appellatio, & quomodo, & de praxi ad consequendam commissionem Illustrissimi Nuntij, & de requisitis ad hoc: & n. 4. 5. & 6.
- 7 Quid in commissione impetrata à Summo Pontifice & in iudiciis nominatus impeditus, & ad quem competat iudicis electio, an ad appellantem, an verò ad appellatum: & n. 8. 9. 10. 11. 12. & 13.
- 14 Appellans consentiendo gravamini renuntiat appellationi, & non potest impetrare.
- 15 Si appellans non impetravit commissionem intra tempus decretum à Iudice, potest appellatus impetrare commissionem.
- 16 Neque etiam si appellatio fiat deserta ob non prosecutionem intra terminum.

- 17 Vel etiam quando appellatione interposita ad Papam, vel ad Nuntium, aut inferiorem, appellans prorogavit jurisdictionem inferioris: & n. 18. 19. 20. 21. & 22.
- 23 Quid in adherente appellationi adversarij, quia adhesio appellationi adversarij producit eisdem effectus ac si ipse appellasset.
- 24 Commissio super appellatione resoluta, & quæ iam non stabat, nullam tribuit jurisdictionem, & per consequens omnia virtute illius sunt nulla, & commissione principali deficiente, aut resoluta, resolvuntur simul omnes clause, & cæteræ qualitates ab ea dependentes: & num. 25.
- 26 Quid dicendum si appellatio recepta fuit ad Nuntium, & postea impetratur rescriptum Papæ: & num. 27.
- 28 Quid dicendum in tribus sententijs conformibus, & quæ dicantur sententiæ conformes.
- 29 Rescriptum contra jus, aut sententia illius executionem impediens non admittitur, & quomodo procedat: & n. 30. 31. 32. 33. 34. 35.
- 36 Commissio super sententia, aut illius executionem impediens non transfert jurisdictionem, & est nulla: & n. 37.
- 38 De praxi Decreti *Nihil transeat*.
- 39 Si Iudex Papæ excedat commissionem, an possit interponi appellatio ad Nuntium.
- 40 De praxi compulsoriæ, & remissione processus usque ad definitivam, & post illam, remissivè.
- 41 Quid dicendum in appellatione interposita à Religioso, qui omisso medio petit commissionem Nuntio, & quando possit appellare.
- 42 Nuntius quando possit cognoscere de appellatione interposita à Conservatore.

Relicta controversiâ, an Nuntius cum potestate Legati à latere possit committere appellationes interpositas expresso nomine ad Summum Pontificem, de qua agunt DD. de quibus supra cap. 33. num. 11. & ultra eos optimè Fermosin. in cap. Si duobus 7. quæst. 1 & num. 7.

num. 7. & seqq. Fagnan. in cap. *Studiſti*,
de offic. jud. deleg. n. 18 & seqq.

2 Magna oritur inter Doctores contro-
verſia, utrum talis Nuntius, aut Legatus
poſſit committere cauſam appellationis
interpoſitæ à ſententia lata à delegato
Summi Pontificis: De qua agunt eleganter
Reynof. obſ. 60. Proſper Fagnan. in cap.
Studiſti, de offic. Legati, num. 28. & seqq.
D. Antonius Mafcareñas na *reſtaçam*
dos procedimentos que teve como Commiſ-
fario da Cruzada com o Reverendo Colle-
ctor Joam Baptiſta Paloto, pag. 45. verſ.
& seqq. ubi etiam an poſſit committere
appellationem interpoſitam à Commiſ-
ſario generali Cruciatæ Bullæ: de qua re
etiam in ſpecie Proſper Fagnan. ubi ſu-
prà, explicat Fermofin. dict. cap. *Si duo-*
bus, de appellat. n. 37. & seqq. & nos infra
dicemus latè: Monet. de *Conſervat* cap. 4.
num. 25. ubi etiam an poſſit cognoscere
de appellatione interpoſita à Conſerva-
tore.

3 Quando Ordinarius jam pronuntia-
vit in cauſa ad ſe ſpectante, definitivè
interponitur appellatio intra decem
dies in forma Ord. lib. 4. tit. 70. & Jurium
de quibus Barb. in *remiſſ.* ad quam inter-
ponendam datur copia actorum Advo-
cato, quam in ſcriptis interponit, & reci-
pitur, aut non admittitur & ſic recipi-
tur, dum conſtet per publica documen-
ta, quæ realiter exhibeantur intra debi-
ta tempora, fuiſſe interpoſitam, & à ſen-
tentia diffinitiva, vel habente vim diffi-
nitivæ, aut à gravamine, quod per diffi-
nitivam ſententiam reparari non poſſit
in forma declarata à Sacra Congrega-
tione anno 1600. quam refert Quaranta
in *Summa Bullarum*, verbo *Archiepiſcopi*
authoritas, Ciarlin. 2. tom. cap. 125. Pe-
titur etiam abſque mandato commiſſio,
ſeu commiſſionis breve Illuſtriſſimo
Nuntio per quoddam memoriale cum
brevis caſus, & litis relatione, & ab eo
conceditur commiſſio directa ſuo Au-
ditori, aut alij Aſſeſſori ſuæ Nuntiaturæ:
& etiam quando non recipitur appella-
tio à Judice à quo, quia tunc habet vigo-
rem capitis *Sæpe* 44. verſ. *Quod ſi*, de ap-
pellationibus.

4 Licet contrarium, ſcilicet quod re-

quiratur appellatio effectiva, & admiſſa
per Judicem à quo, teneat Innocent. in
cap. *Si juſtus*, in fin. de appellat. Grammat.
dec. 36.

Poteſt enim patere commiſſionem ap-
pellans, etiam non admiſſa appellatione,
cap. *Ab eo*, verſ. *Ut is à quo*, & cap. *Ut*
ſuper, de appellationibus. in 6. Clementin. quan-
diu, de appellationibus. ibi: *Appellatorem*
ſuam ut tunc proſequi poſſit appellans.

Conſtando prius de appellatione, ex 6
Gratian. cap. 17. num. 3. & tunc conceſſa
commiſſio datur Notario, & concedi-
tur compulſoria, & citatoria, ut de ſtylo
Caſtellæ teſtatur Fermofin. *prax. Tribu-*
nal. ſuper cap. fin. de libelli oblatione, quæſt.
4. n. 30. 31. & 32. §. 8. de qua, & de praxi
teſtatur idem Fermofin. §. 2. & 9. & ele-
ganter Parexa de *inſtrumentor. edit. tit. 3.*
reſolut. 2. per tot.

Et eodem modo petitur commiſſio 7
Summo Pontifici Domino noſtro, qui ſo-
let non dare unum Judicem ſolum, ſed
plures nominat in reſcripto, ut quilibet
in ſolidum procedat, & cognoscere va-
leat de appellatione, ob vitanda pericu-
la, & parcendum ſumptibus, & expenſis
impetrantis, cum fortè unus qui nomi-
natur poterit interim vel decedere, vel
longè abeſſe, vel aliquo juris impedi-
mento ad judicandum detineri: providè
idcirco plures nominantur, quibus in
ſolidum commiſſio dirigitur, & ab uno
cæpto negotio alij excluduntur, non
perpetuò, ſed quoad exercitium dum-
taxat; ita ut ſi is qui cæpit cognoscere,
decedat, vel aliquo impedimento deti-
neatur, alter ex cognominatis poſſit li-
berè cauſam in eodem ſtatu accipere, &
liberè proſequi, cum is qui primitus
præoccupavit jurisdictionem, quoad
cæteros ſimul perpetuavit eandem, ut
determinavit textus in cap. *Cum plures* 8.
de offic. Ordinarij, lib. 6. cum multis Barb.
in *colleçtan. num. 2.* Paz. de *tenut. tom. 2.*
cap. 49. sub num. 5.

Et tunc licet idem Paz dicat, quod ſi 8
cut in poteſtate impetrantis fuit reſcri-
pto uti, vel non uti; ſic etiam privativè
pertinet ad eum jus eligendi alium Judi-
cem ex pluribus primo mortuo, ex
Gloſſa in cap. *Quoniam Abbas*, de offic.
dele-

delegati, & ex ratione capitis Oblatæ, de appellationib. ubi ille qui appellavit, nequit præveniri in Judice impetrandò, nisi prius requisito appellante, non confitto de mora.

9 Attamen contrarium est verius, & certum est in cujuslibet partis esse facultate ad quemlibet eorum recurrere, sicuti etiam cuilibet Judici ex superstitionibus licitè prævenire, & præoccupare, licet, cum omnes in solidum sint effecti competentes, & quoad omnes, & singulos à primo fuerit perpetuata jurisdictione: quod probatur ex sequentibus.

10 Nam licet impetrans rescriptum possit eo non uti, aut renuntiare re integra, hoc est antequam illum præsentet, & ejus virtute adversarius citetur; tamen postquam eo uti cœperit, & citatus fuerit adversarius, ei amplius renunciare non potest, nec durat facultas illo ad suum libitum utendi, vel non utendi; quia per citationem jam rescriptum pariter effectum est commune utrique parti, & ex eo adversario suo citato jus quæsitum, qui eo uti potest eo modo, quo & impetrans, ut tenet Sacra Rota apud Marchesan. *de commiss.* tom. 1. pag. 171. Beltram. *in add. ad Ludovis. dec.* 557. n. 7. Et ita postquam commissio effecta fuit communis utrique parti, cuilibet ex ea quæritur jus æqualiter; & quemadmodum licet uni eligere, & nominare judicem superstitem, ita pariter & alteri, ut inter eos præventioni, & præoccupationi locus sit. Inter enim habentes æquale jus melior est conditio prævenientis, *l. quoties utriusque* 99. ff. *de reg. jur.* Solis *de censib.* lib. 3. cap. 5. Mascard. *conclus.* 1234. Gonzalez *ad reg. de mensib.* §. 3. *proem. n.* 22. & n. 1. & *seqq.* probat textus *in cap. Dudum* 14. §. *Nos igitur, de præbend.* lib. 6. ibi: *Propter quod nostra, qui eadem præoccupavimus potestatem, potior debet esse conditio: cap. Si à Sede* 31. *eod. tit. cap. Si plures, §. Porro, de offic. deleg.* in 6. & ibi DD.

11 Et meritò, quia quando quis habet plures iudices & foros, quos fortitur, adversarius qui prius provocat, potest quem maluerit eligere, & coram ipso lis omninò tractanda erit, etiam invita, &

renuente altera parte, ex Glossa *ult. in fine, in l. Actor, fin. Cod. ubi in rem actio,* Carleval. *de judic. lib. 1. tit. 1. disp. 2. quæst. 3. n.* 152. Covar. *lib. 1. var. cap. 18. num. 6.* & ibi Faria *in add.*

Hinc superest responsio doctrinæ 12 Glossæ, in qua fundatur Paz *num. 11.* quia loquitur in casu diverso, & versatur circa materiam capitis Oblatæ, *de appeli.* quando quis appellavit, & appellatus supplantans adversarij appellationem nimis præcurrit, & impetrat commissionem super alterius appellatione non sua, cum appellanti dumtaxat impetrandi hæc facultas concessa sit à jure, *ex dict. cap. Si duobus, & dict. cap. Oblatæ.* Quæ doctrina sic considerata in istis terminis, quibus res adhuc est integra, & in suo principio, perperam adaptatur nostro casui considerato jam quando res desinit esse integra: ea tamen rectè curreret, & tunc adaptaretur casui nostro, dum in eo adhuc durat facultas impetranti privativè eligendi judicem quemlibet ex nominatis in suo rescripto, eo quod tunc liberum est ei eligere. At nos versamur in re longè diversa, & in terminis omninò dissimilibus, quando res jam non est integra, cum jam ipse impetrans elegit, & judex electus cœpit cognoscere, & sua facultas eligendi fuit extincta; & quando commissio ipsa facta fuit communis adversario, & ex ea jus æquale ei quæsitum, atque omnia jam novata sunt, & alterata: tunc quippe adversario pariformiter competit jus eligendi, & præveniendi judicem superstitem, ex hæctenus comprobatis; quo casu bene quadrat doctrina dicti capitis Oblatæ, in terminis sumpta, quibus res desinit esse integra, prout contingit quando postmodum appellanti præfixus fuit terminus ad impetrandam commissionem, intra quem tamen illam distulit impetrare; quia tunc statim fuit quæsitum jus æquale adversario suo præveniendi, & præoccupandi impetrationem, *ex dict. cap. Oblatæ, de quo Marches. de commiss. part. 1. cap. 26. de commiss. appell. vigor. cap. Oblatæ:* & ita non convenit assertioni Paz, sed in totum refragatur.

13 Idem etiam procedit quando primus iudex est absens in notabili distantia, *ex dict. cap. Cum plures 8. de offic. iudic. deleg. lib. 6. cap. Si is cui 10. eod. tit.* per quæ jura, & capitis 2. *de procurat. lib. 6.* conveniunt DD. absentiam iudicis sufficiens esse impedimentum non solum ad eum excusandum à munere iudicandi, ex regula legis penultimæ, *ff. de vac. mun. sed etiam ad jurisdictionem in alium transferendam.* Aug. Barb. *in dict. cap. Si is cui, n. 7. Tusc. lit. A, concl. 33. n. 10.*

14 Et etiam recepta appellatione stylus est, quod Reverendus Auditor assignat terminum styli, qui est viginti dierum, juxta ea quæ tradit Scacc. *de appell. q. 11. & 12.* Et si contingat ut appellans non petat commissionem intra terminum, vel eam non committat, & pars appellata vult ad ulteriora procedere defendendo sententiam favorabilem quam habet, poterit petere ab Illustrissimo Nuntio, ut committat causam; dum tamen confiet, quod intra tempus assignatum, post citationem appellantis, aut procuratoris appellans ipse non petivit commissionem, ut tradit Fermosin. *in praxi Tribunal. super capite fin. de libel. oblat. §. 2. & §. 8. n. 33.* Bajo *part. 2 lib. 2. prax. Eccles. cap. 40.* textus est elegans *in cap. sepe 44. §. Quid, de appell.* & ibi Fermosin. & August. Barb. *in collect.* ubi explicat, & eleganter idem Fermosin. *in cap. Cum Romana 5. de appell. q. 6. n. 6. & seqq.* ubi optimè explicat *num. 12.* ex Barbof. quod Legatus in hoc Regno derogat temporis: textus *in cap. Oblatae*; & potest committere ad instantiam appellati. Nisi interponatur appellatio omisso medio, quia tunc non potest Nuntius Illustrissimus committere, nec cognoscere, ut tenent multi, quos Ego ipse refero *forens. cap. 15. num. 4.* textus est *in cap. Dilecti 66. de appell.* ubi quod solum ad Papam potest appellare omisso medio, & non ad alium, ut ibi tenet Barb. *in collect.* & explicat *in cap. Antiqua, num. 25. de privileg. & in cap. Quoad translationem, de offic. Leg. latè Fermosin. in cap. si duobus 7. de appell. quest. 1. per tot.* ubi explicat & limitat multis modis.

15 Vel appellans consentiendo grava-

miui renunciat appellationi, vel inhibitioni virtute appellationis expeditæ; vel cessat causa gravaminis, vel appellationis, quia tunc cessat appellatio, & inhibitiō, & non potest appellans impetrare commissionem, *cap. Cum cessante de appell. & ibi Barb. Fermosin. & Fagn. Salgad. citatus à Reverend. Auditore de reg. protect. part. 1. cap. 5. n. 17. & seqq. & n. 78.* eleganter Paris. *conf. 169. col. 3. vers. Postremo, lib. 4.* Tiraq. *tract. cess. causa, n. 234.* Bald. *in l. 1. §. Consules, vers. Item nota, de offic. Consul. per l. Quæsitum, ff. de tutel.* firmat quod commissionis causa cessante cessat ipsa commissio. Rota apud Alex. Ludovif. *dec. 418. à princip. ubi de inhibitione.*

Neque etiam si appellatio fiat deserta 16 ob non prosecutionem intra terminum; tunc enim non potest appellans impetrare commissionem: & non obstante eâ, nisi dentur impedimenta & restitutiones, de quibus Giurb. *dec. 18.* Fermosin. *in cap. fin. de appell. q. 1. & 2.* potest Iudex à quo reassumere causam, & procedere, sententiamque suam exequi. Franc. *in cap. Ad aures 33. sub num. 1. de appell.* explicat Scacc. *de appell. quest. 11. num. 167.*

Vel etiam quando in appellatione interposita ad Papam, & ad Nuntium, aut inferiorem, appellans ad Papam tacitè, vel expressè prorogaret jurisdictionem inferioris; tunc enim non potest impetrare commissionem, nec virtute illius potest iudex nominatus procedere: nam licet nota sit conclusio, quod ex duabus appellationibus ab utraque parte interpositis ab eadem sententia, una ad Nuntium, aut inferiorem; altera ad Papam, ista prævaleat, & totam causam devolvat, *ex cap. Si duobus, de appellat.* ubi DD. Barb. & Fermosin.

Tamen dictus textus *in dict. cap. Si duobus*, non procedit quando appellans ad Papam tacitè aut expressè prorogaret jurisdictionem inferioris, quo renunciaffe videtur devolutioni suæ appellationis quantum ad Papam. Scacc. *de appell. q. 17. limit. 2. n. 22.*

Quoniam licet verum sit, quod ex duabus appellationibus ab utraque parte emis-

te emissis, una ad Papam, altera ad inferiorem, illa prævaleat; tamen hæc prælatio, & devolutio non est tantæ efficacæ, & tam absoluta, quin etiam inferiori adquiratur jurisdictio, licet elidibilis ope exceptionis, ex dict. cap. Si duobus, ibi: *Tenebit excommunicationis sententia*, ut resoluit Franc. *ibid. n. 13. & seq. vers. In verbo*, Scacc. de appell. q. 10. n. 15. Aug. Barb. in collect. ad dict. text. num. 4. concludentes quod interim potest inferior procedere.

20 Et cum ista jurisdictio sit elidibilis, valet prorogari, ut tenet Barb. in l. 1. art. 1. n. 190. ff. de judic. Barb. dict. num. 4. & quemadmodum per comparisonem coram inferiore absque protestatione appellans intelligitur renunciare suæ appellationi, & prorogare jurisditionem ejusdem, textus in cap. Sollicitudinem, de appell. de quo Nos forens. cap. 14. per tot. ubi etiam quando protestavit, & Scacc. de appell. dict. n. 12. & seqq.

21 Eodem modo quando concurrunt hæc duæ appellationes, una ad Papam, quæ prævalet, altera ad inferiorem, si postmodum appellans ad Papam compareat coram inferiore, videtur renunciare devolutioni ad Papam, & prorogare jurisditionem aliàs elidibilem inferioris, qui impunè de cætero procedit in causa, ut tenet Scacc. de appell. 2. part. q. 10. sub n. 13. vers. Tertius casus.

22 Et ita ei non prodest commissio, quia prorogatio semel facta revocari amplius non potest, ut tenet Francisc. Bicchius conf. 22. num. 5. vol. 1. Cornaz. dec. 140. num. 3.

23 Idem est in adherente appellationi adversarij; adhesio enim appellationi adversarij producit eisdem effectus ac si ipse appellasset. Scacc. de appell. q. 17. lim. 21. Lancellot. de att. 2. part. cap. 12. limit. 2. n. 21. cum seqq. & limit. 44. per tot. Gabriel conf. 38. lib. 3. Rot. apud Ludovic. dec. 223. & ibi Add. Beltram. num. 9. explicat Fermosin. in rubric. de appell. quest. 4. n. 57. & 58.

24 Et cum ante impetrationem consequutam comparet appellans coram Nuntio, aut Archiepiscopo, & suæ appellationi tacitè renuntiat, commissio

super appellatione resoluta, & quæ jam non stabat, nullam tribuit jurisditionem, & per consequens omnia virtute illius sunt nulla. Cæsar de Grass. decis. 8. num. 4. Marchef. de commiss. part. 1. cap. 3. num. 220. pag. 170. tom. 1. Gratian. cap. 17. Scacc. de appell. quest. 3. & ideò commissione principali deficiente aut resoluta, resoluuntur simul omnes clausulæ, & cæteræ qualitates ab ea dependentes. Put. dec. 1. lib. 1. multas decisiones Rotæ allegat Martha de claus. claus. 19. n. 15. Salgad. de reg. protect. 2. part. cap. 2. & 4. num. 37.

Et loquendo in nullitate inhibitionis 25 expeditæ hujus commissionis virtute tradit Lancellot. de attent. 2. part. cap. 20. limit. 12. n. 1. & seqq. ubi aliquas decisiones Rotæ adducit, & Gratian. ubi proximè, num. 1. reddentes omnes rationem, quia commissio super non ente nullam tribuit jurisditionem: optimè Ludovic. dec. 418. Cavaler. dec. 2. num. 6. Grass. dec. 2. num. 1. & seqq. de rescript. Cassad. dec. 1. de rescript.

Et quid dicendum quando appellans 26 à sententia Reverendi Auditoris lata virtute commissionis Illustrissimi Nuntij, ille recepit appellationem ad dictum Nuntium, licet expresso nomine interpositam ad Summum Pontificem in secunda instantia, ut potest ex Tanagl. quem allegavimus cap. 33. num. 10. & assignavit tempus ad illius prosecutionem in styli forma, & transactio dicto tempore appellatus impetravit rescriptum, ut potest, ut diximus hoc capite, num. 12. & coram nominato iudice dicit illum esse suspectum, & fatendo suspicionem, altera commissio impetrata fuit, virtute cujus iudex nominatus processit, & appellans non consentit, sed protestat de nullitate, & postea venit rescriptum concessum à Summo Pontifice, an in hoc casu pertineat cognitio ad iudicem nominatum ab Illustrissimo Nuntio, an verò ad nominatum à Papa.

Si pars consentit, & coram iudice no- 27 minato à iudice aliqua allegavit, est sine controversia resolutio in favorem dicti iudicis, ex dictis. Sin verò non consentit,

rit, sed semper protestat de nullitate, idem mihi videtur; quia cum Illustrissimus Nuntius possit cognoscere, & committere causam appellationis interpositæ etiam expresso nomine ad Summum Pontificem, ut dixi *d. cap. 33. n. 10.* semper primum rescriptum prævalere debet, & præferentiam obtinere secundo, quod in his terminis est subreptitium, quia jam non erat introducta causa in Nuntiaturæ Tribunali per commissionem, & acceptationem, & partis adversæ citationem, juxta supradicta: & ita consultus in hoc anno 1673. in causa Fratrum Virginis de Loretto, cum Capitulo Ulissiponensi, resolui, & fuit declaratum apud Notarium Emmanuelem Monteiro de Silva in judicio Nuntiaturæ: & probatur per Glossam *in cap. Prudentiam, §. Sexta, de offic. deleg.* & ibi Abbas *num. 5.* Felin. *in cap. Super literis, num. 12. de rescript.* Bellamer. *dec. 64.* probat Menoch. *de arbitr. cas. 102. n. 34. & seqq.* Ægid. *dec. 46.* Afflict. *dec. 98. & n. 14.* Lancellot. *de attentat. 2. part. cap. 4. in præf. numer. 631. & seqq.* Nisi Papa non obstante tali introductione in Nuntiaturæ judicio, & cum litis pendentia ex certa scientia aliud declararet, & committendo causam decerneret, ex dictis, aliàs commissio alteri facta non transfert jurisdictionem, per textum *in cap. Causam, de offic. deleg. cap. Inter monasterium, de re judic.* & omnia sequuta illius commissionis virtute sunt nulla, ut in istis terminis similis commissionis tenet Rot. apud Marchef. *de commiss. nullitatis sanata, post §. 1. part. 3. tom. 3. pag. 20.* & rationem præstat Tapia *dec. 1. num. 8. & 15.*

28 Idem etiam dicendum est in appellatione interposita à tribus sententijs conformibus, à qua non potest impetrari commissio; & si impetratur, est nulla, tanquam super re judicata, & tribus conformibus, quia non potest impetrari commissio sicuti non potest interponi appellatio post tres conformes, Clement. *1. de sent. & re judic.* & ibi *in collect.* Aug. Barb. & Nos diximus *forens. resol. cap. 15. n. 1. & in comment. ad Ord. lib. 1. tit. 9 §. 12. tom. 3. pag. 244. num. 653. & ultra quos*

ibi allegavimus, exornat novissimè Doctissim. Pereira de Sousa *de revis. cap. 23. num. 1. & seqq.* Themud. *2. part. dec. 212. n. 8. & seqq.* Fermosin. *ad cap. 64. de appell. quest. 1. num. 1. & seqq.* & maxime *num. 34. 35 & 37.* Rot apud Otthobon. *dec. 63. & 129.* Rot. coram Paul. Rubeo *decis. 292.* Salgad. *de reg. protect. 3. part. cap. 16. & 17.* Gratian. *forens. cap. 42.* noviter Aloyf. Mans. *conf. 4.* Andreol. *contr. 75. & 228.* Aug. Barb. *de claus. claus. 28.* (ubi quomodo intelligatur clausula *Constituto de tribus conformibus*;) eleganter & noviter Cæl. Bicch. *decis. Rot. 28.* qui etiam omnes agunt quando sententiæ dicantur tres conformes, & ad omnes quæstiones circa materiam sunt videnti: & Clemens Merlin. *dec. Rot. 414. n. 6.* ubi etiam quid si una sit nulla, & confirmata, an faciat numerum trium conformium, cum alijs, & Barb. *dict. claus. 28.* ait quod sententia nulla non facit numerum trium conformium.

Et meritò, quia cum non sit casus ap-²⁹ pellationis post tres conformes, non admittitur, nec conceditur commissio, quia est contra jus, nec etiam appellatio, nec rescriptum impediens illarum effectum, aut executionem, *l. fin. Cod. sent. rescind. non poss. ibi: Impetrata rescripta non placet admitti, si decisæ semel causæ fuerint judiciali sententia, quam provocatio nulla suspendit. Sed eos qui talia rescripta meruerint, etiam lumine judiciorum repellit. l. causas, Cod. de transact. l. fin. Cod. de err. Aduoc. l. Cum tibi, Cod. de judic. l. Terminato, Cod. de fruct. & litium expensis,* exornat Valenz. *conf. 68.*

Rescriptum enim contra rem judicatam, aut tres conformes, quatenus est impeditivum executionis, & effectus earum, contra jus est, & ab eo reprobatur, ut in rubro, & nigro Codicis *Ne liceat tert. provocare:* & propterea tanquam injustum, & incivile, nec concedi, nec admitti debet, *l. Rescripta, & auth. Quæ supplicatio, Cod. de precibus Imper. offerend. l. probatorias, Cod. divers. offic. lib. 12. auth. Ut divinæ jussiones, cap. fin. coll. 8.* textus est *in cap. Super literis, de rescript.* ubi August. Barb. Fermosin. & Prosper Fagn. *Tepat. lib. 1. var. tit. de execut. sent. col. 9.*

- col 9. in princip. Ponte cons. 1. n. 72. Giurba dec. 7.
- 30 Quia rescriptum super tertia appellatione nec tenet, nec illud potest Princeps, seu Papa de ordinaria potestate concedere, ex textu in cap. *Tua nobis, de appellat. Marches. in tract. de commiss. part. 1. cap. 3. n. 30. fol. 30. & part. 2. cap. 1. Amat. var. resol. 6 num. 4. & 5.*
- 31 Nisi per speciale privilegium tertiam appellationem concedat Papa, aut Princeps de plenitudine potestatis. Amat. dict. resol. 6. n. 2. Mastril. de Magistr. lib. 3. cap. 4. num. 388 & 391. Scacc. de appellat. quest. 17. limit. 1 num. 3. Mut. dec. 42. n. 19. cum alijs Amat. dict. resol. 6. n. 5.
- 32 Et ideo rescriptum Principis super re judicata, ex quo executionis sit impedimentum, non debet admitti, interdictum enim est Principi de ordinaria potestate non solum sententiam abolere, vel in totum, vel in partem, sed neque retardare ejus executionem potest concedendo commissionem, aut literas superessoriales, vel moratorias; tales namque literæ sunt nullius momenti, ut ex Giurba dec. 7. Amat. resol. 6. n. 4. Cutel. de donat. particul. 6. n. 140. & 141. Fermosin. in cap. *Quoad consultationem, de re judicat. diximus in comment. ad Ord. tom. 1. ad proem. gloss. 54 §. 2. num. 22. & 23. pag. 89. & 2. tom. de regim. Senator. Palat. §. 11. & ultra eos Rebuff. ad leg. reg. tit. de supplic. n. 41. Valasc. cons. 51. n. 29. Sola ad decret. Sabaud. tit. de appell. gloss. 15. n. 3. Amat. dict. resol. 6. n. 3. 6. 7. & 8. qui per plurima loquitur de rescriptis contra tres conformes.*
- 34 Et solum potest adimpleri quando duo requisita interveniunt, nempe certa Principis scientia rei judicatae, & quod simul ipse plenitudine potestatis utatur, cum clausula, *Non obstante.* Alex. cons. 2 col. 5. vol. 1. Tepat. variar. resol. tit. de execut. sent. verb. *Senatus*, Tusc. lit. R. concl. 314. n. 13. Giurba dec. 7. n. 7. Amat. resol. 6. num. 3. & seqq. & num. 10. ubi eleganter.
- 35 Et in hoc casu debet Sanctissimo Domino Nostro fieri clara, specifica, & individua relatio rei judicatae, & status negotij, & trium conformium, aliàs rescriptum, seu commissio est subreptitia, quia rem judicatam per rescriptum Principem evertere velle non creditur: textus est expressus in cap. *Exposita, de arbitr. ubi Gloss. & DD. Felin. in cap. Super literis, num. 14. de rescript. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 2. cas. 102. num. 45. & 46. Mart. de claus. claus. 174. in fine, part. 1. & declaratum fuit in Rota apud Marchesan. de commiss. tom. 1. pag. 384. Oliver. Beltramin. in annot. ad Ludovis. dec. 2. n. 17. eo maxime si ipsa tertia appellatio à tribus conformibus commissio fuisset jam introducta in alio Tribunali, puta Nuntij; de qua introductione nisi Papæ fiat expressa relatio, commissio super appellatione impetrata est subreptitia; & quare, inquit Gloss. in cap. *Prudentiam, in §. Sexta, de offic. deleg. & ibi Abb. n. 5. Felin. in cap. Super literis, n. 12. de rescript. Fasol. dub. 64. ubi quod non valet commissio, si non est narratum litem fuisse introductam in partibus: & idem tenet Bellamer. decis. 64. latè Menoch. dict. cas. 102. n. 34. & seqq. Aegid. dec. 46. ubi quod talis commissio est ipso jure nulla, nisi fiat ex certa scientia Papæ. Afflict. dec. 98. & dec. 220. n. 14.**
- Et talis commissio non transfert jurisdictionem, ut est textus in cap. *Causam, de offic. deleg. cap. Inter monasterium, de re judic. Vestrius in prax. Rom. Cur. lib. 3. cap. 9. num. 5. & 6.*
- Et non solum est nulla, sed omnia inde sequuta coram novo iudice sunt invalida, ut in his terminis declaravit Sacra Rot. Roman. apud Marchesan. de commiss. nullitatis sanatae, post §. 1. part. 3. tom. 3. pag. 20.
- Et quando litigantium aliquis timet, quod ejus adversarius in his terminis, aut alijs recurret ad Pontificem, aut ad Legatum à latere, vel ad Nuntium, ut ei det aliquem iudicem in casu non appellationis, tunc faciet ut evitet damnum, aut litem, ut ponatur in abbreviatura, *Nihil transeat*, ad effectum, ut de quacunque petitione ab adversa parte facta detur ponenti copia ad ostendendum non esse casum commissionis; & si iudex datus sibi aptus non sit, eum recuset, & cæteros illos quos habet suspectos solo jura-

juramento: quod faciet antequam consentiat in jurisdictione: & si post introductam causam velit eum, aut eos recusare, non poterit nisi ex causa. Et ad has diligentias mittitur mandatum procuratorium, cum testimonio litis, & inferitione decreti provisi; & hoc in recusatione, quia ad *nihil transeat*, sufficit mandatum: & si super eo nihil postea alleget qui ponit, & adversarius instet ut detur commissio petita, non denegatur ei, nisi fortè ex malitia commodum reportet, qui ponit illud *nihil transeat*, aut recusationem, ut praticari vidisse testatur Fermosin. *in praxi Trib. super cap. fin. de lib. oblat. §. 8. q. 4. n. 35.* ubi quod nihilominus poterit commissionem adeptam reformare; & tunc si est in Nuntiatura, procedetur ut dixi in loco ibi relato, sin verò in Rota causa Romæ mittitur, ut ibi cognitio retineatur, inhibito commissionis iudice, aut iterum committitur in partibus.

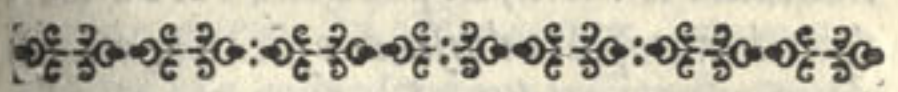
39 Denique ex eodem Fermosin. *n. 36.* notabis quod quamvis Pontifex causam commississet, si iudex excedat in commissione, ut si citaverit partes ultra dietas, aut aliter, poterit in hoc casu recurri ad Sanctitatis Nuntium, & in tantum procedit, quod etiam si ille iudex procedat in causa usque ad diffinitivam, poterit pars appellare ad Nuntium, qui tunc committit causam alteri iudici, si constat de alterius iudicis excessu; aut ipse super excessu cognoscit.

40 De praxi autem compulsoriae, & remissione illius instantis, in quo decernitur usque ad finem litis, & ad quem effectum mittantur, & quomodo procedatur tam circa citationem, quam citationis recusationem, & testium interrogationem; & quando, & quomodo fieri debeant, ut validè procedatur, tradit eleganter idem Fermosin. *dict. q. 4. §. 9. n. 2. & seqq.* ubi nihil in praxi intactum relinquit: & ut non erretur, est omninò videndus, & *dict. q. 4. §. 2.* agit de processu in praxi in gradu appellationis, & quomodo in ipsa instantia procedatur usque ad sententiam, aut desertionem: & §. 1. agit de ordinando processu usque ad diffinitivam sententiam.

Quid autem dicendum sit in appellatione interposita à Religioso, virtute cuius petit commissionem omisso medio, an sit ei concedenda? Respondet Portel. *dub. reg. verb. appellare, n. 3.* Remig. Scofra *in opusculo de invalid. profess. dub. 25. & 26.* quod potest Religiosus omitta appellatione ad suum Provinciale, & ab hoc ad Generalem, & ab hoc ad Protectorem Cardinalem, & illicò ad Papam seu Nuntium appellare, ut refert Fermosin. *in cap. Ad nostram, de appell. q. 1. n. 2.* ubi testatur quod apud Hispanos saepe videtur in praxi observari, cum saepius contingat Religiosos appellare ad Nuntium Apostolicum: & *n. 3.* refert contrariam sententiam, nempe quod gradatim à Guardiano ad Provinciale, deinde ad Generalem, & ab hoc ad Protectorem Cardinalem, postremò ad Papam, vel ejus Nuntium fit appellatio. Spartarius *in praxi, tract. 10 part. 4. cap. 1. n. 3.* Peyrin. *de Religios. subdit. tom. 1. q. 1. cap. 20.* Diana *part. 3. tract. 2. resol. 54.* Joannes à sancta Maria *in Tribunal. Relig. tract. 5. cap. 10. n. 3.* itaque referunt ex sacra Congreg. Cardinalium, & ex decreto Clem. VIII. *de appell.* & ibi explicat idem Fermosin. & *quest. 2.* agit an aliqua Religiones habeant privilegia, ut nullo modo à correctione liceat subditis appellare: & qualiter hæc privilegia obligent, & an possit Prælatus corrigere subditos absque consilio sui Capituli, & propter hoc admittatur appellatio: & ibi tractat de Religiosis Dominicanis, Franciscanis, Augustinianis, Carmelitanis: & *quest. 3.* an Prælati possint compellere subditos ad observantiam Religionis, & Constitutionis, & post professionem eos compellere ad strictiorem vitam agendam, & de correctione; & an possint ab hoc appellare, & petere commissionem: & *quest. 4.* tractat, an Religiosi possint appellare, seu recurrere ad superiores sine Prælatorum suorum licentia.

Hinc venit reprobanda doctrina Kochier *de jurisd. ord. in exemptos tom. 1. part. 1. cap. 39. n. 28.* ubi inquit, an Nuntius & Legatus à latere, qui in sua commissione habet clausulam cognoscendi de

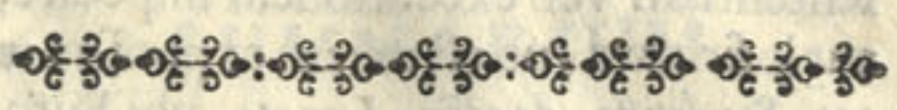
de causis appellationum interpositarum à Judicibus à Sede Apostolica delegatis, possit cognoscere, & committere appellationes à Conservatoribus Exemptorum interpositas? Et arguit an Conservator sit delegatus, an magis sit Ordinarius, ut Legatus non possit cognoscere de hujusmodi appellationibus ab eo interpositis, quia contrarium est verius. Sed hæc argumentatio in eundem retorquetur: etenim Legatorum, & Nuntiorum facultas principaliter data est ad cognoscendum de appellationibus ab Ordinarijs emissis, & ad majorem auctoritatem additur prædicta clausula Delegatorum Sedis Apostolicæ: ergo si fuerit Conservator simpliciter delegatus, fateatur ipse posse cognoscere Nuntium; multò magis quando est Conservator ordinarius, cum principaliter ad eorum appellationes Nuntius missus sit.

CAPUT LXXV.

Utrum si aliquid intentetur fieri ab Archiepiscopo, aut Episcopo, & pars gravata interponat appellationem, aut Religiosus exemptus recurrat ad Nuntium cum potestate Legati à latere, fiatque itineris arreptio, aut nuntij missio post intimatam suspensionem Prælato, aut compulsoriam Archiepiscopo, aut Episcopo decretam, sit nullum & attentatum quidquid factum postea fuerit?

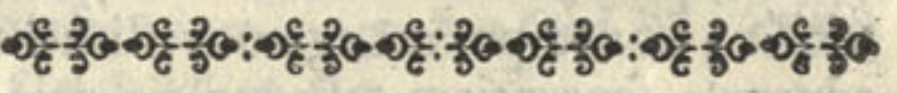
Hanc quæstionem resoluit affirmativè Scacc. de appell. q. 6. n. 41. & seqq. Lancellot. de attent. part. 2. cap. 12. ampl. 6. n. 1. quos refert & sequitur Aug. Barb. vot. 47. num. 122. & seqq. & n. 123. ubi expressè loquitur in missione, aut Nuntij mandato.

CAPUT LXXVI.

Utrum si formetur competentia inter Nuntium Apostolicum cum Archiepiscopo, aut Episcopo super alicujus causæ clerici remissione, aut sine illa, possit Ordinarius Archiepiscopus aut Episcopus causam in prima instantia remittere ad Nuntium, ut de illa cognoscat?

Hanc quæstionem disputat latè & eleganter, pro una, & altera parte Aug. Barb. vot. 24. per tot. lib. 2.

CAPUT LXXVII.

Utrum Nuntius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere possit se intromittere in causa Archiepiscopo, aut Episcopo, aut alteri specialiter delegata per Papam; & quomodo, & quando?

SUMMARIUM.

- 1 Nuntius cum potestate Legati à latere, aut etiam Legatus à latere non possunt se ingerere in causam per Papam Archiepiscopo, Episcopove, aut alteri delegatam, nec illius processum aut sententiam & executionem impedire, aut infirmare.
- 2 Ampliatur multis modis.
- 3 Limitatur multis modis: & num. 4.

Nuntius cum potestate Legati à latere, aut etiam Legatus de latere, non possunt se ingerere in causa per Papam Archiepiscopo, Episcopove, aut alteri delegata, nec illius processum, aut sen-

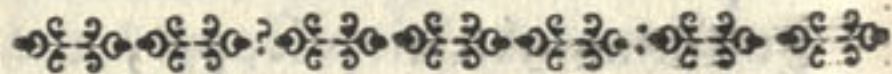
sententiam vel executionem impedire, aut infirmare, ut est textus expressus in *cap. Studuisti, de offic. Legati*, ubi Butr. in tertio notabili, Ancharan. n. 3 & Abbas num. Aug. Barb. in collectan. ad dict. text. cum alijs Prosper Fagn. in dict. text. n. 1. 2. & 3. ubi plures rationes affert; & etiam August. Barbof. in collect. ad dict. text. Reinof. observ. 60 num. 18. vers. hæc. August. Barbof. de jur. eccles. lib. 1. cap. 5. num. 81.

2 Quod procedit, & locum habet etiam si talis delegatus nondum cœperit in causa procedere, ut probat idem textus ibi, ante cognitionem, idest antequam incipiat cognoscere delegatus, prout testatur idem Fagnan. num. 4. ubi etiam extendit, ut non possit Legatus de latere à sententia talis delegati appellationem admittere, ut probat ex verbis textus ibi, quomodolibet irritare: & n. 5. extendit, ut nec possit Legatus restituere adversus sententiam talis iudicis delegati: & num. 6. extendit etiam ut locum habeat etiam si agatur de delegatione, non ad unam causam tantum, sed ad universitatem causarum; & ibi eleganter exornat: & n. 8. & num. 9. extendit etiam si talis delegatus suâ facultate abuteretur: & num. 11. extendit etiam ut locum habeat etiam si delegatus fuerit negligens in procedendo, quia nihilominus Legatus non potest eum compellere; & ibi multos DD. refert Reinof. dict. observ. 60.

3 Sed hæc resolutio habet plures limitationes secundum eundem Fagn. n. 12. ubi limitat primò, ut non procedat si delegati iurisdictione per legati citationem fuerit præventa, quia tunc Legatus poterit in causa illa procedere, nec procedunt tali Archiepiscopo, Episcopove, aut alij delegato litteræ specialis commissionis: & ibi multos DD. refert: & num. 13. limitat secundò, ut procedat dummodo opponatur exceptio declinatoria fori; alias enim parte non opponente teneret processus legati in causa alteri specialiter delegata, dummodo opponatur ante litis contestationem, quia postea non prodest, ex *cap. Pastoralis, de exceptionibus*; quod etiam probat

nostra Ord. lib. 3. tit. 20 § 9. & tit. 49. §. 2. Reinof. dict. observ. 60.

Tertiò etiam limitatur secundum Fagnan. supra, n. 14. ut non procedat si Archiepiscopus, Episcopusve, aut alius delegatus processerit contra formam mandati Apostolici, quia tunc Legatus potest de huiusmodi nullitate cognoscere, & delegati processum, & sententiam irritare, ut probatur ex textu in *cap. Studuisti, de offic. Legati*, à contrario sensu, in illis verbis, si secundum formam mandati nostri sententia fuit promulgata: & ibi multos refert, & n. 15. & 16. ubi n. 17. quartò limitat, ut locum non habeat si delegatus delinquat in sua commissione: & n. 19. vers. 5. limitat etiam ut non procedat respectu confirmationis: & n. 20. limitat sextò, ut non procedat respectu executionis sententiæ; quia potest Legatus sententiam delegati executioni demandare si velit, ut probant verba dicti textus in *cap. Studuisti, de offic. Legati*, ibi Confirmare valebit, & executioni mandare: & n. 21. idem tenet: & n. 22. limitat septimò, & asserit procedere in terminis in quibus loquitur textus, videlicet in delegato Papæ. Secus ergo est si delegatio facta sit à prædecessore ipsius Legati, quia tunc successor potest cogere delegatum ad sententiam ferendam, aut etiam commissionem revocare, seu prohibere, ne pronuntiet, & malum processum illius corrigere, ut in *cap. 3. §. fin. in fine, de eo qui mittitur in possessionem*. Reynof. dict. observ. 60.

C A P U T LXXVIII.

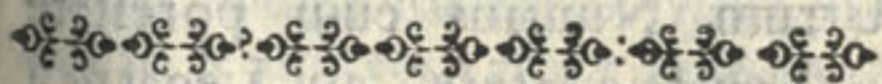
Utrum decretum, aut gratia Legati à latere, aut Nuntij cum ejus potestate, obliget Archiepiscopum, aut Episcopum illius ignorantem ad observantiam, & antequam eis ostendatur.

SUMMARIUM.

- 1 *Decretum aut gratia obligat etiam ignorantes, sed contrarium est verius.*
- 2 *Gratia aut decretum debet ostendi Archiepiscopo, aut Episcopo in scriptis antequam exequatur in sua diœcesi & quare.*

1 **L**icet secundum Lap. alleg. 14. n. 3. tale decretum, aut gratia liget etiam ignorantes; attamen contrarium est verius, & in hoc reprobatur per Cassador. dec. 3. in reservatis, Aug. Barb. de potest. Episcopi lib. 1. cap. 5. n. 73.

2 Et idè debet ostendi Archiepiscopo, aut Episcopo in scriptis antequam exequatur in sua diœcesi, quia nemo potest in diœcesi aliena ut jurisdictione, aut aliqua exercere, l. Prohibitum, ubi Bart. & DD. Cod. de jure fisc. lib. 10 Auth. de collat. §. Fos autem, ibi: Eos autem, qui in provincijs pro quibuscunque actionibus diriguntur, non aliter inchoare exactionem, nisi prius provinciali judicio insinuaverint, impositas sibi de hoc jussiones. Mascard. de probat. conclus. 949 n. 2. 3. & 4. Bobadill. in sua politic. lib. 2. cap. 20. n. 21. videndus lib. 3. cap. 2. n. 3. de quo videndus Parexa de instrumentor. edit. 1. part. tit. 2. resolut. 5. optimè exornat Fermosin. prax. Tribunal. super cap. fin. de libelli oblatione, §. 22. quest. 4. per tot.

CAPUT LXXIX.

Utrum Nuntius Apostolicus cum potestate Legati à latere possit aliquid decernere in præjudicium Archiepiscopi, aut Episcopi jurisdictionis, extra appellationis viam, consentientibus partibus, & contradicente Ordinario, & vice versa?

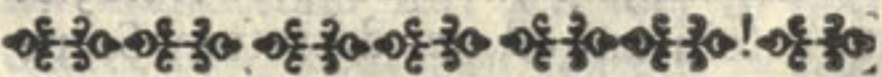
SUMMARIUM.

- 1 *Consensus partium præstat facultatem judicandi, & decidendi, & jurisdictionem tribuit Judici ad cognoscendum.*
- 2 *Materia in prima instantia pertinet ad Ordinarium Archiepiscopum, & nullo modo potest à partibus in ejus præjudicium renunciari, nec consensus præstari, ut Nuntius Apostolicus etiam cum potestate Legati à latere decernat extra appellationis viam, nisi ipse Archiepiscopus consentiat.*
- 3 *Neque etiam sufficit consensus Episcopi quando partes contradicunt.*

1 **L**icet consensus partium præstet facultatem judicandi, & decidendi, & jurisdictionem tribuat Judici ad cognoscendum, ut probat Ord. lib. 3. tit. 20. §. 9. & tit. 49 §. 2.

2 Attamen in hoc casu non sufficit partium consensus, quia cum materia in prima instantia pertineat ad ordinarium Archiepiscopum, nullo modo à partibus potest in ejus præjudicium renunciari, nec consensus præstari, ut Nuntius Apostolicus etiam cum potestate Legati à latere decernat extra appellationis viam, nisi ipse Archiepiscopus consentiat, ex Posth. de manut observ. 107. n. 2. Ciardin. f. rens. tom. 2. cap. 125. num. 15. Barb. ad Concil. dict. cap. 20. n. 2. sess. 24.

3 Neque etiam sufficit consensus Episcopi, quando partes contradicunt. Barb. vol. 24. num. 26.

CAPUT LXXX.

Utrum Nuntius cum potestate Legati à latere possit ad se avocare causam pendentem apud Archiepiscopum, aut Episcopum in prima instantia, & de ea cognoscere extra appellationis

nis viam, contradicente Ordinario? Et quid in Auditore Camerae.

SUMMARIUM.

- 1 Nulli Superiores, etiam Nuntij, vel Legati de latere de causis quibuslibet ad forum ecclesiasticum pertinentibus possunt in prima instantia causas pendentes ad se avocare, nec de illis cognoscere aut aliquid decernere, nisi per viam Legitimae appellationis ad sua Tribunalia fuerint delatae.
- 2 Idem in Archiepiscopo respectu suffraganei Episcopi.
- 3 Limitatur in Auditoribus Camerae, in illis negotijs, in quibus adest obligatio formae Cameralis.
- 4 Avocatoriam commissionem impetranti in prima instantia jus resistit.
- 5 Per avocationem nullam non tollitur jurisdictio Ordinarij, nec impeditur commissio ad ipsum.

Negative resolvenda est quaestio proposita; nulli enim Superiores, etiam Nuntij, vel Legati de latere, de causis quibuslibet ad forum ecclesiasticum pertinentibus possunt in prima instantia causas pendentes ad se avocare, nec de illis cognoscere, aut aliquid decernere, nisi per viam legitimae appellationis ad sua Tribunalia fuerint delatae, ut ex S. Concil. Trid. refert decisum Ricc. dec. Cur. Archiepiscop dec. 296. num. 5. part. 4. Barb. de potest. Episcop. alleg. 81. sub num 2. Narbon. in l. 59. gloss. 1. num. 23. Ciarlin. forens. tom. 2. cap. 125. n. 23. & ita resolutum est per decretum Sacrae Congreg. apud eundem Ciarlin. n. 100. vers. Ad tollendas, & cap. 148. num. 35. & seqq.

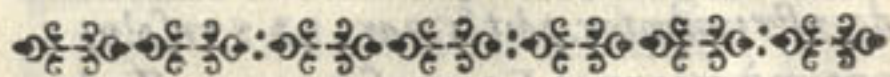
- 2 Et idem dicendum est in Archiepiscopo Metropolitano respectu suffraganei Episcopi: ille enim non potest avocare causas ab Episcopo suffraganeo suo, nisi ex causa appellationis tantum, servata forma Concilij; solum namque habet limitatam jurisdictionem ad causas appellationis in secunda instantia, &

non ad avocationem in prima. Covar. pract. lib. 1. cap. 9. n. 2. Barb. de potest. Episcop. part. 1. tit. 4. num. 61. Ciarlin. dict. cap. 125. num. 22. & n. 100. ubi refert decretum Sacrae Congreg.

Quod tamen limitandum est in Auditore Camerae in illis negotijs, in quibus adest obligatio formae Cameralis, quoniam causas obligatione Camerali secundum formam Camerae Apostolicae firmatas in partibus existentes Auditor Camerae ad se avocare potest, etiam si extra Curiam contractus sit celebratus, & licet pendeat coram Ordinarijs, quia est executor omnium obligationum Cameralium, prout testatur cum multis Ciarlin. forens. tom. 2. cap. 125. n. 93.

Et non in alijs, quia avocatoriam commissionem impetranti in prima instantia jus resistit, ut disponit S. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 20. & ibi Aug. Barb. in collect.

Et ideo per talem avocationem nullam non tollitur jurisdictio Ordinarij, nec impeditur commissio ad ipsum, ut tenent supracitati. Mendo de jur. academic. lib. 1. num. 778. ubi an possit Nuntius Apostolicus avocare causas Scholasticorum.

C A P U T LXXXI.

Utrum Nuntius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere possit concedere Monitoria in sua provincia, in casibus ad suam jurisdictionem pertinentibus, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo? Et quem effectum producant monitoria per citati comparitionem.

SUMMARIUM.

- 1 Nuntius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere etiam, contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo possunt

possunt in provincia sibi decreta ad suæ potestatis exercitium monitoria concedere.

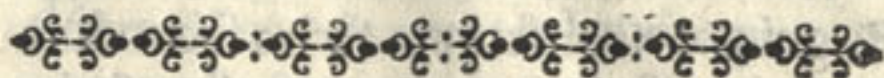
2 Concesso monitorio si pars citata compareat, in simplicem citationem resolvitur.

3 Et si citatus non compareat, præceptum, aut monitorium supplicationem justificat, & absque alia probatione profertur sententia, & per eam notificatio judicatur, & juxta supplicationis tenorem proceditur.

1 **N**untius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo possunt in provincia sibi decreta ad suæ potestatis exercitium monitoria concedere. Lazar. de monitorijs lib. 2. q. 5. Guttier. canonicar. cap. 11. n. 5. Ugolin. de offic. & potest. Episcopi cap. 45. in princip. vers. Excipiuntur. Ricc. in prax. rerum fori Ecclesiæ, resolut. 235. num. 2. August. Barb. de potest. Episcopi 3. part. alleg. 96. n. 11. & de jure Ecclesiastic. lib. 1. cap. 2. n. 73. & pro rebus deperditis. Fragos. de reg. Reip. 2. part. lib. 4. disp. 10. n. 167.

2 Et concessio monitorio, si pars citata compareat, in simplicem citationem resolvitur, & proceditur ordinariè; quia semper tale monitorium resolvitur in vim nudæ citationis per comparitionem, ut ex Bald. Ancharano, Muta, Bolognet. Gail. Parlador. Rebuf. Cavalcan. Guttier. tradit Amat. variar. resolut. 72. num. 20. & ultra eos Valenz. cons. 6. n. 53. & 54. Leitam in praxi fin. regundor. cap. 3. n. 25. & 26. Cancer. 3. part. var. cap. 13. num. 176. Oliva de foro Eccles. 1. part. q. 16. num. 48.

3 Et si non compareat citatus, aut monitus, præceptum aut monitorium supplicationem justificat, & absque alia probatione profertur sententia, & per eam notificatio judicatur, & juxta supplicationis tenorem proceditur; & ita judicatur quotidie, quia notificationis comminatio debet observari, & facit jus, ad notata in l. consentanea 8. Cod. quomodo & quando jus. Soufa de Maced. dec. 88. num. fin.

CAPUT LXXXII.

Vtrum Nuntius cum potestate Legati à latere, aut suus Reverendus Auditor in competentiâ cum Archiepiscopo, aut Episcopo teneatur observare ferias in loco ubi est observatas, an verò secundum Curie Romanæ stylum.

SUMMARIUM.

- 1 Judices ordinarij, aut delegati non possunt diebus feriatis cognoscere.
- 2 Judices in feriis observandis tenentur attendere locum judicij.
- 3 Nuntius Apostolicus ad aliquem destinatus Principem observat in audientia dies feriatis, qui in Curia ubi est, solent observari.
- 4 Illustrissimus Nuntius hujus Regni potest observare ferias secundum arbitrium suum, aut juxta stylum feriarum Sacre Romanæ Curie.

Licet Judices ordinarij, aut delegati non possint diebus feriatis cognoscere, ex toto titulo de ferijs, ubi latè Fermosin. in cap. 1. & fin. q. 1. & seqq. & maximè quæst. 7.

Et isti tales in ferijs observandis teneantur attendere locum judicij, quia ubi agitur de ejus ordinatione, attenditur consuetudo fori seu loci in quo exercetur, secundum textum in cap. Quod Clerici, de for. comp. ubi Fermosin. atque ita aliàs pronuntiatum esse à Romano Pontifice dicit Abbas ibi num. 33. Azor. inst. moral. tom. 2. lib. 1. cap. 27. dub. 17.

Et Nuntius Apostolicus ad aliquem destinatus Principem observet in audientia dies feriatis, qui in Curia ubi est, solent observari, ut de Nuntio Hispaniæ testatur Fermosin. in cap. 1. & fin. de ferijs, quæst. 6. num. 11.

cap. 1. de offic. Legat. Gundifal. de Legat. quest. 8. n. 3. Boer. de potest. Legat. in princip. n. 20. & sic explicat Consil. de Luca dict. discurs. 51. num. 9. & per tot. & ibi respondet ad contraria.

C A P U T LXXXV.

Utrum Legatus à latere, aut Nuntius cum eius potestate, Legatus duarum Provinciarum propter connexitatem territoriorum, ac Regnorum, possit expedire negotia unius Provinciae, aut Regni in alia, aut alio, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo Ordinario? Et an sua potestas extendatur ad Indias Orientales, & ad alia Regni adiacentia.

S U M M A R I U M.

- 1 Nuntij Apostolici in Hispaniae Regno residentes non exercent jurisdictionem in Indiarum partibus.
- 2 Contrarium in Regno Portugalliae observatur.
- 3 Legatus duarum Provinciarum, ac Regnorum sub eodem Regis dominio propter connexitatem territoriorum, ac Regnorum potest expedire negotia unius Provinciae, ac Regni in alio: & quare num. 4.

1 Licet Nuntij Apostolici in Hispaniae Regno residentes non exercent jurisdictionem in Indiarum partibus, ex quadam sched. de qua Solorzan. de jure Indiar. tom 2 lib. 3. cap. 23. num. 43

2 Attamen in hoc Regno contrarium dicendum est, quia Illustrissimus Nuntius potest exercere suam potestatem in hac Curia; extenditur enim ad Indias Orientales, & ad omnes Provincias, oppida, & Regna Algarabiorum, Asiam, Africam, Brasiliam, & ad Regnum Angolensem, & etiam ad omnes insulas,

quia sunt partes hujus Regni, & accessiones illius, & comprehenduntur tanquam adjacentia in potestate, juxta ea quae diximus in commentar. ad Ord. tom. 1. lib. 1. tit. 1. gloss 2. num. 9.

Et ideo talis Legatus duarum Provinciarum, ac Regnorum sub eodem Regis dominio propter connexitatem territoriorum ac Regnorum poterit expedire negotia unius Provinciae ac Regni in alio, cap. Novit, de offic. Legati, Capyc. dec. 152 num. 8. & 9. Gambar. de offic. Legati extra Provinciam, num. 2. & 3. Azor inst. moral. part. 2. lib. 5. cap. 27. q. 4. vers. Queres, August. Barbof. de jur. Eccles. lib. 1. cap. 5. n. 76. optimè Gratian. forens. cap. 655 ubi etiam quod potest assistere ubi voluerit.

Et meritò, quia illae duae Provinciae, ac Regna, in quibus constituitur unus Legatus, quoad ipsum censentur una provincia, licet aliàs sint distinctae quoad limites, & praeogativas, ut ex Innocentio & alijs tradit idem Barbof. ubi supra, & de potestat. Episcopi 3. part. alleg. 45. num. 131.

C A P U T LXXXVI.

Utrum Nuntius cum potestate Legati à latere, aut Legatus à latere possit eximere subditum Archiepiscopi à sua jurisdictione, contradicente Archiepiscopo.

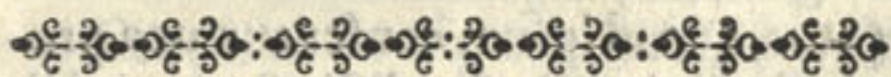
S U M M A R I U M.

- 1 Archiepiscopus non potest eximere quemquam subditum à jurisdictione sui suffraganei, quia hoc est reservatum Papae: & si exemptionem concedat, non valet.
- 2 Idem procedit in Nuntio, aut Legato à latere.

Sicut Archiepiscopus non potest eximere quemquam subditum à jurisdictione

ditione sui sufraganei, quia hoc est reservatum Papæ, & si exemptionem concedat, non valet, cap. Duo simul, de offic. Leg. cap. Nullus, de jure patron. Kochier. de jurisdic. Ord. in exempt. part. 1. quest. 3. n. 10. vers. Distinguendum, Ciarlin. forens. tom. 2. cap. 125. n. 76.

- 2 Ita etiam Nuntius, aut Legatus à latere non potest eandem exemptionem subditis Ordinariis concedere, cap. Quoad translationem, de offic. Leg. Boer. de potest. Leg. n. 44. Villadieg. part. 1. de Leg. quest. 9. num. 64. Barbof. de jur. Eccles. cap. 5. num. 80. Ciarlin. dict. cap. 125. num. 77. Kochier dict. q. 3. n. 13. ubi præstat rationem, quam approbat Ciarlin. eodem loco. ubi quod probatur ex S. Concil. Trid. sess. 24. cap. 11. & cap. 20. de reform.

C A P U T LXXXVII.

Vtrum Legatus à latere, seu Nuntius cum ejus potestate, sicut de causis Exemptorum potest cognoscere, etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo possit eos eximere.

SUMMARIUM.

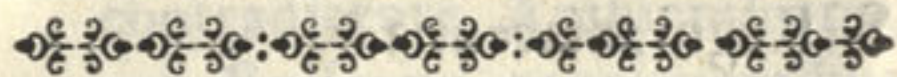
- 1 Legatus à latere, aut Nuntius cum ejus potestate possunt, sicut Papa, de causis Exemptorum cognoscere etiam contradicente Archiepiscopo, aut Episcopo.
- 2 Limitatur in Legato nato.
- 3 Legatus non potest eximere.

1 **L**icet Legatus à latere, aut Nuntius cum ejus potestate possint sicut Papa de causis Exemptorum cognoscere, etiam contradicente Archiepiscopo aut Episcopo, ut latè diximus supra cap. 49. num. 1. ubi multos allegavimus, & ultra eos Bobadill. in sua politica, lib. 1. cap. 17. & 18. August. Barbof. vot. 4. num. 123. Kochier de jurisdic. ordinaria in exemp-

tos tom. 1. part. 2. quest. 2. & quest. 32. n. 5. & 4. part. quest. 3. n. 1. Fermosin. in cap. Quia propter 42. de electione, quest. 4. n. 4. & seqq. idem Barb. in cap. Quoad translationem, de offic. Legat. num. 10.

Nisi sit Legatus natus, quia ille non potest hujusmodi in exemptos Regulares jurisdictionem exercere, Kochier dict. 2. part. q. 2. & q. 50. num. 6. & part. 4. quest. 26. n. 2. Diana resolut. moral. 1. part. tract. 2. resolut. 16. August. Barbof. de jure Eccles. lib. 1. cap. 5. num. 79.

Attamen non potest eos eximere, cum nihil facere valeat quod tendat in violationem juris communis. At eximere adversatur juri, plurimumque præjudicat Ecclesiæ, ut cum Juribus, & DD. ita tenet Kochier de jurisdic. ordinaria in exemptos part. 1. q. 3. n. 13. quem refert, & sequitur Barb. dict. cap. 5. num. 80. optimè August. Barbof. in cap. Quoad translationem, de offic. Legat. num. 10.

C A P U T LXXXVIII.

Vtrum si Nuntius, aut Collector sint delegati, & delinquant, aut eorum Auditor in exigendis immoderatis sportulis, possint puniri ab Archiepiscopo, aut Episcopo Ordinario.

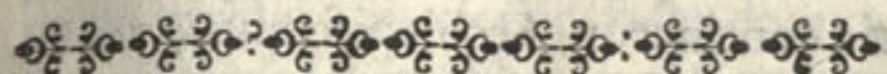
SUMMARIUM.

- 1 Judices delegati possunt exigere sportulas.
- 2 Si delegatus deliquit in exigendis sportulis immoderatis, potest puniri ab Ordinario.

1 **L**icet permissum sit Judicibus delegatis exigere sportulas, ut tenet Prosper Fagnan. in cap. Dilectus, de offic. Ordinar. num. 7. pag. 475. Themud. in præf. 3. part.

Attamen quando delegatus delinquit in exigendis immoderatis sportulis potest puniri ab Archiepiscopo, aut Episcopo

copo Ordinario, ut est casus in §. *Volu-
mus*, & ibi Angel. in *Authentic. ut Judi-
ces sine quoquo suffragio*, prout testatur
idem Fagnan. in cap. *studuisti, de offic. Le-
gati, num. 19.*

CAPUT LXXXIX.

Utrum si Summus Pontifex con-
cedat statutum Archiepiscopo,
aut Episcopo, possit derogari
aut interpretari à Nuntio cum
potestate Legati à latere, aut ab
ipso Legato, contradicente Ar-
chiepiscopo, aut Episcopo; &
etiam novum statutum conde-
re, ita ut observetur ab Archie-
piscopo aut Episcopo post lega-
tionem finitam.

SUMMARIUM.

1 *Utrum Nuntius possit derogare aut in-
terpretari statutum concessum, &
confirmatum à Summo Pontifice: &
num. 2. 3. & 4.*

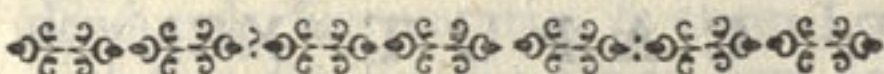
Licet Nuntius cum potestate Legati
à latere, aut etiam Legatus à latere
repræsentent Summum Pontificem Do-
minum nostrum, & habeant omnes præ-
rogativas, & potestates, de quibus nos
suprà cap. 32. num. 1. & seqq. attamen si
Summus Pontifex confirmet statutum
editum ab Archiepiscopo aut Episcopo,
tale statutum ex vi confirmationis est
effectum Papale, & non potest derogari
à Nuntio cum potestate Legati à latere,
nec ab ipso Legato in Archiepiscopi aut
Episcopi præjudicium, & eo contradi-
cente, qui non tenentur si derogatio fiat,
eam observare. Roman. cons. 37. num. 2.
vers. *Secundò quia*, Ruin. cons. 166 n. 3.
vers. *Quia Legatus de latere*, lib. 4 Hon-
ded. cons. 93. numer. 70. lib. 2. Rot. Ro-
mana apud Cæl. Bicch. dec 381. num. 27.
28. & 29. & in terminis ejusdem Nun-

tij Otthobon. dec. 202. numer. 8.

Neque etiam per viam interpretatio-
nis, aut limitationis, etiam si reducat rem
ad terminos juris communis, ut ex Fe-
lin. in c. *quæ in Ecclesiarum*, vers. *Quia*,
de constitutionibus. Villad. de Legat. q. 10.
sub n. 13. vers. *Sive*, explicat idem Bicch.
dec. 381. n. 30. 33. & 34.

Quia nec de jure, nec de consuetudi-
ne pertinet ad officium Legati contra
statuta specialiter confirmata à Papa,
eoque minùs contra leges Papales per-
petuò sancire. Pacian. cons. 80 num. 42.
Gambar. de potest. Legati lib. 8. tit. 2. sub
n. 24. vers. *Sextò quero*.

Et ideò constitutiones editæ à Legato
de latere vigore facultatum, finitâ lega-
tione expirant; licet secus sit in consti-
tutionibus editis per viam legis genera-
lis vigore facultatum de jure communi
competentium, statuto aut legi Papali
non adversantibus, de quibus loquitur
textus in c. *fin. de offic. Legati*, Barbof. de
jure Ecclesiast. lib. 1. cap. 5 n. 84. Seraphin.
dec. 536. n. 4. Rota apud Bicch. dict. decis.
381. n. 31. idem Barbof. in d. cap. *fin.* ex-
plicat, & ampliat.

CAPUT XC.

Utrum si Nuntius Apostolicus in-
terdictum promulget, possit
Archiepiscopus, aut Episco-
pus aliqua administrare, &
quomodo.

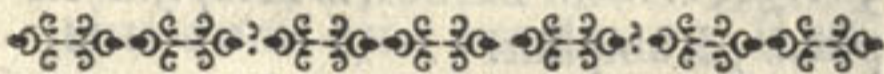
SUMMARIUM.

1 *Utrum si Nuntius Apostolicus interdi-
ctum promulget, possit Archiepisco-
pus, aut Episcopus aliqua administra-
re: & n. seqq.*

Licet tempore interdicti prohibea-
tur administratio, ut diximus cap.
47. num. 8. & seqq.

Attamen tempore interdicti potest
Archiepiscopus, aut Episcopus admini-
strare parvulis Baptismum, cap. *Quo-
niam*,

- niam, de sent. excom. lib. 6. Sayr. de cens. lib. 5. cap. 7. num. 3. Soar. tom. 3. disp. 26. sect. 1. Henriq. in sum. lib. 2. cap. 16 §. 3.*
- 3 Et fons baptismalis potest benedici, ut profequitur Corona de potest. Episc. tract. 2. cap. 10. num. 10.
- 4 Sic etiam Sacramentum Confirmationis potest licite ab Episcopo publice, & solenniter, & apertis januis conferri tempore interdicti generalis loci, & in Ecclesia specialiter interdicta, *ex cap. Quoniam, Navarr. in man. cap. 27. n. 178. Sayr. de cens. lib. 5. cap. 7. num. 6. Covar. in cap. Alma mater, part. 2. §. 2. num. 7. Avila de cens. disp. 4. sect. 1. dub. 4. Alter. de cens. tom. 2. disp. 4. cap. 2. Henriquez cap. 6 §. 7. lib. 3. & cap. 45. §. 1. Suarez tom. 3. disp. 26. sect. 1. num. 7.*
- 5 Chrisma autem tempore interdicti potest januis clausis conficere, sed non apertis, ita *in cap. Alma mater, vers. Ad-jicimus, de sentent. excom. lib. 6. Coron. dict. cap. 10. num. 10. Alter. ubi supra, Bonacin. de cens. disp. 5. punct. 2. §. 1. n. 2. Suar. proxime, sect. 1. n. 8.*

C A P U T X C I.

Vtrum relaxatio juramenti ad effectum agendi pertineat ad Archiepiscopum, aut Episcopum; an verò ad Nuntium cum potestate Legati à latere.

SUMMARIUM.

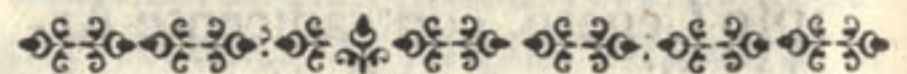
- 1 Relaxatio juramenti quando habeat locum.
- 2 Facultas relaxandi juramentum ad quem pertineat: & num. 3.

1 **R**elicta questione relaxationis juramenti, & quando habeat locum, vel non, & ex quibus causis, de qua agunt cum multis DD. de quibus Nos *in tom. 1. in comment. ad Ord. lib. 1. tit. 1. §. 6. gloss. 55. pag. 225. n. 21. & seqq. Fermosin. in cap. Novit. 13. de judic. quest. 9. num. 15. & 16. Arias de Mesa variar. lib.*

1. cap. 32. Valeron de transact. tit. 6. q. 3. cum multis Faria *in add. ad Covar. lib. 1. var. cap. 4. num. 22. & seqq.*

Quoad nostram questionem dicendum est, quod facultas relaxandi juramenta est penes Ordinarium, quo nomine continetur Archiepiscopus, vel Episcopus, Capitulum Sede vacante, Vicarius generalis, vel alij quasi Episcopalem jurisdictionem obtinentes, ut ex Hermosil. Sanch. Lugo tradit idem Faria *dict. cap. 4. n. 32.*

Vel pertinet ad Legatum à latere, vel Nuntium cum ejus potestate. Pellizar. *in man. reg. tom. 1. tract. 6. cap. 2. n. 79. post Paz. & Bolan. Faria dict. cap. 4. n. 34.*

C A P U T X C I I.

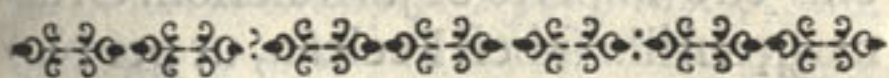
Vtrum Legatus à latere, aut Nuntius cum ejus potestate habeant auctoritatem confirmandi electiones Archiepiscoporum, Episcoporum, & exemptorum Abbatum, aut aliorum Prælatorum, quorum confirmatio ad Romanum Pontificem pertinet, etiam contradicente Archiepiscopo aut Episcopo; & cognoscendi de dubijs circa illas.

SUMMARIUM.

- 1 Utrum Nuntius, aut Legatus possit confirmare electiones.

1 **I**n hac materia est certum, quod Legatus de latere habet auctoritatem confirmandi electiones Archiepiscoporum, Episcoporumve, & exemptorum Abbatum, aut aliorum Prælatorum, quorum confirmatio ad Romanum Pontificem pertineret: quod alijs Nuntijs, seu Legatis nisi ex speciali concessione non licet, ex textu *in cap. Si Abbatem, de elect. in 6. Kochier de jurisdict. ordinar.*

nar. in exemptos part 4. q. 5. Aug. Barbof. de jure Eccles. lib. 1. cap. 5. n. 74. eleganter loquendo in Nuntio Hispaniæ cum potestate Legati à latere Aug. Barbof. vot. 39. n. 35. & 36. & per tot. & Fermosin. ad rubric. de elect. ad text. in cap. Quia propter 42. de electione, q. 4. per tot. ubi etiam tractat, an electio facta de quodam Religioso in Abbatem à Conventualibus vocalibus, quibus competit jus eligendi intra tres dies loco Abbatis demortui, possit nulla dici, eo quod Pater Generalis opponat sibi illud eligendi jus competere jure devoluti; & an lis super hoc mota sit supplantanda in prima instantia coram Illustrissimo Legato, Nuntio Pontificis in illis partibus existente; seu spectet ad ipsum Reverendum Patrem Generalem, aut solum ad Romanum Pontificem? Et nunc à Conventualibus electis interim dum lis durat competat manutentionis jus: & ibi multos DD. refert.

C A P U T X C I I I .

Vtrum Nuntius Apostolicus possit exequi literas Apostolicas in prima instantia directas Archiepiscopo, aut Episcopo ordinario, sive in forma gratiosa, sive in forma dignum, seu dispensationis.

S U M M A R I U M .

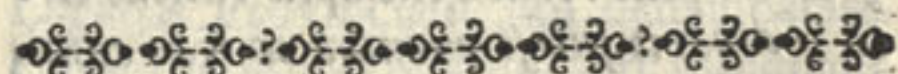
1 Utrum Nuntius possit exequi literas Apostolicas in prima instantia.

DE hac materia diximus circa similes commissiones *forens. resolut. cap. 18.* & ultra ea advertendum est, quod quædam commissiones sunt, quæ de stylo Romanæ Curix solum fiunt, & dirigi solent Ordinarijs, non alijs, ut gratiæ in forma dignum, juxta constitutionem Pij V. 1602. & dispensationes matrimoniales, juxta Sanctum Concilium
Pars II.

lium Tridentinum de reformatione cap. 5. & aliæ dispensationes, & absolutiones, & monitoriales, & causarum criminalium commissiones, juxta Concil. sess. 13. de reform. cap. 2. Garcia de benefic. 6. part. cap. 2. num. 58.

Aliæ sunt commissiones, quæ non solum fiunt, & dirigi solent Ordinarijs, sed etiam alijs personis in dignitate constitutis, ut executiones gratiarum beneficiorum in forma gratiosa, aut in forma commissaria, non tamen in forma dignum; & executiones pensionum, & delegationes causarum, & litium, prout testatur Garcia *ubi proxime*, & ibi *sub dict. num. 58. vers. Sed restat*, latè examinat quæstionem, & pro utraque parte refert multos DD. & tenet Nuntium non potuisse, nec posse nec per se, nec per alium exequi, & expedire dictas literas, nec se in ijs intromittere, quia commissio, & literæ de eo non cantant: & ex capite 2. *de offi. Legat.* ubi quod in causa specialiter delegata à Papa Legatus se intromittere non potest: & ibi Glossa, & Abbas, & alij, & Sahagun *de offi. Legat.*

Et idem Garcia ibi, & *vers. Et tandem*, respondet ad contraria, & est videndus de hac materia, & etiam Leo *in thesaur. fori Ecclesie, cap. 22. num. 60. 61. & 62.*

C A P U T X C I V .

Vtrum si familiares Legati à latere, exempti, aut Nuntij delinquant in beneficio aut officio, aut in aliqua materia, possint conveniri, aut puniri ab Archiepiscopo, aut Episcopo, etiam contradicente Legato à latere, aut Nuntio; & an gaudeant eorum privilegio.

S U M M A R I U M .

1 Legatus à latere potest plus contra
Bb *exem.*